

Jankovic-Mes
klanica i prerada mesa
Lačarak, Železnička 40, Tel/Fax: 022/671-006
www.jankovic-mes.co.rs

**ПОЉОПРИВРЕДНА СТРУЧНА
СЛУЖБА • Сремска Митровица •**
Светог Димитрија 222

**hrana
produkt**
hrana bez mana!
www.hranaprodukt.com
Tel: 022/650-027, 650-033

SREMSKA Godina VI • Broj 104 • 29. septembar 2017. • cena 40 dinara

**СРЕМСКЕ
НОВИНЕ**

POLJOPRIVREDA

PODVAČAJ

Pod merkantilnim kukuruzom u Sremu je 113.000 hektara, očekivao se dobar rod, ali je suša učinila svoje.

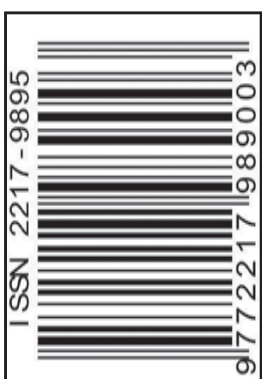
Za sada je evidentno da su prinosi, zavisno od rasporeda padavina i primene agrotehnike, manji 20 do 60 odsto od višegodišnjeg proseka.

Strana 3.

Foto: M. Mileusnić

U OVOM BROJU
SVINJOGOJSTVO U SRBIJI
Seljaci jači od „Tenisa“ Strana 7.
SRBIJA I SVETSKA TRGOVINSKA ORGANIZACIJA
GMO zamrzava članstvo Strana 9.

SREMSKA MITROVICA
PSS NASTAVLJA KONTROLU ZEMLJIŠTA
Recept za racionalnu proizvodnju Strana 4.
SMS MALI OGLASI 063/8526-021

MD GOLF
"AUTO DELOVI ZA SVE AUTOMOBILE"
022/611-215

AKUMULATORI
GARANCIJA DO 50 MESECI

OVLAŠĆENI DISTRIBUTER ZA SHELL MAZIVA

STARI ŠOR 129, SREMSKA MITROVICA
022/611-215
FAX: 611-230

NOVA 3D OPTIKATRAPA
-BRZA, JEDNOSTAVNA, POUZDANA

- OBEZBEDITE SIGURNU I UDOBNU VOŽNJU
- SPREČITE NERAVNOMERNO TROŠENJE GUMA
- OBEZBEDITE RACIONALNU POTROŠNJU GORIVA

PEUGEOT SERVIS SA NAMA, VAŠ PEUGEOT PREGAZI VIŠE

AC RADOSAVLJEVIĆ
OVLAŠĆENI DILER I SERVISER PEUGEOT PROIZVODA
HOTIČKA & EMOTIV

Dimitrija Davidovića 11 (pored auto-pulta)
22000 Sremska Mitrovica
TEL: +381 (0) 22 632 300

AUTO CENTAR "RADOSAVLJEVIĆ"
PUTNIČKI, TERETNI PROGRAM, SKUTERI

PEUGEOT

Dimitrija Davidovića 11,
Sremska Mitrovica
022/ 632-300
peugeot.radosavljevic@gmail.com

BEOGRAD • MINISTAR BRANISLAV NEDIMOVIĆ NAJAVIO

Od oktobra otklanjanje posledica suše

- Imamo dva seta mera, opšte i ciljane, rekao je ministar Nedimović za RTS i dodao da će se sa merama krenuti u prvim danima oktobra

Ministar poljoprivrede Branislav Nedimović izjavio je da je Srbija ispunila sve uslove za odobrenje akreditacije za pretprijetne fondove EU za ruralni razvoj (IPARD). On je, takođe, je najavio da će u narednim nedeljama biti ponuđen koncept pomoći poljoprivrednicima za otklanjanje posledica suše.

- Moramo da vodimo računa da država nema kapacitet da uvek kompenzuje štete. Naravno država će naći načina da pomogne. Imamo dva seta mera, opšte i ciljane", rekao je ministar Nedimović za RTS i dodao da će se sa merama krenuti u prvim danima oktobra.

Takođe je dodao da će uprkos suši naša zemlja imati dovoljno hrane za izvoz.

Ministar poljoprivrede kaže da su načinjeni maksimalni napor u cilju otklanjanja svih blokirajućih faktora, zbog čega očekuje da se do kraja godine raspiše i prvi poziv za sredstva iz IPARD fondova.

- U novembru ćemo imati inspekciju. Mi smo uradili sve što smo morali. Očekujemo pozitivnu ocenu i prvi poziv za IPARD u prvoj nedelji decembra", rekao je Nedimović.

Govoreći o suši i merama koje će država preduzeti, ministar ističe da ima dovoljno hrane za domaće potrebe.

- Imamo realan problem sa sojom koju ćemo morati i da uvozimo jer nema dovoljno kvalitetne soje za domaće potrebe, što se tiče kukuruza imamo ga dovoljno kako

Ministar Branislav Nedimović

za domaće potrebe tako i za izvoz - naveo je on.

Kako je dodao, što se tiče ratarskih, voćarskih i povrtarskih kultura, imamo ih apsolutno u dovoljnim količinama ne samo za naše tržište već i za izvoz i nema neke velike bojazni.

Ističe da će država pomoći ali i da poljoprivredni proizvođači treba da budu svesni da poljoprivreda ima svoje izazove i rizike.

- Država nema toliki kapacitet, ne može uvek kad se desi nešto negativno da država bude ta koja će da kompenzuje štetu. Moramo da budemo svesni da je poljoprivreda ima svoje izazove i rizike kojih moraju svi poljoprivredni proizvođači da budu svesni tokom svoje proizvodnje - objašnjava ministar.

Na pitanje da li bi zbog manjeg roda moglo da dođe do drastičnih poremećaja cena na tržištu, ministar kaže:

- Apsolutno ne. Neće doći ni do kakvih poremećaja. U ovom trenutku imamo takvu situaciju da ne može doći do ekstremnog iskakanja u tom pogledu tako da ne očekujemo nikakve poremećaje na tržištu, objasnio je on.

Država je, kako je istakao, kroz konkurs za podsticaj mladih na selu omogućila mladim poljoprivrednicima ispod 40 godina da pokrenu svoj posao.

- Na konkurs Ministarstva se prijavilo 768 start-upova, mi ćemo odobriti 680 projekata i četiri miliona evra, navodi Nedimović uz napomenu da je kriterijum za izbor bio na bazi ekonomske isplativosti. **S.P.**

NOVI SAD • PODRŠKA MLADIM GENERACIJAMA NOVIH POLJOPRIVREDNIKA U VOJVODINI

Od Pokrajine - 100 miliona

Podrška mladim poljoprivrednicima

Pokrajinski sekretar za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo mr Vuk Radojević uručio je sredinom meseca 94 ugovora korisnicima, koji su ostvarili ovo pravo na osnovu konkursa namenjenog za podršku mladima u ruralnim područjima na teritoriji AP Vojvodine u 2017. godini.

Radojević je istakao da je reč o novoj investiciji u poljoprivredi, za koju je resorni sekretarijat izdvojio 100 miliona dinara, a čija ukupna vrednost iznosi oko 165 miliona dinara.

- Ovo je mera agrarne politike koja se po prvi put sprovodi, i kojom konkretno stimulišemo mlade poljoprivredne proizvođače do 40 godina. To je bio cilj ovog konkursa i predstavlja podsticaj Pokrajinske vlade, kako bi se doprinelo ostanku mladih na selu i demografskoj obnovi sela u Vojvodini, istakao je Radojević. On je dodao da je, istovremeno, omogućeno da 35 novih poljoprivrednika, a koji to do sada nisu bili u prilici da učine, prilikom potpisivanja ovih ugovora i registruju svoje gazdinstvo i zasnuju svoju poljoprivrednu proizvodnju.

Pokrajinski sekretarijat je ovom konkursnom linijom podržao dalje unapređivanje i razvoj primarne biljne i stočarske poljoprivredne proizvodnje, ali isto tako, prema rečima mr Radojevića, i preradu mesa, mleka, voća, povrća i grožđa. Sekretarijat će 75 odsto ovih sredstava avansno isplatiti mladim poljoprivrednicima, a

25 odsto nakon realizacije investicije. Minimalan iznos koji je dodeljivan je do 500 hiljada dinara, a maksimalan koji je neki poljoprivredni proizvođač mogao ostvariti putem ovog konkursa 1,2 miliona dinara.

Najveće interesovanje vladalo za dalji razvoj i unapređivanje biljne proizvodnje, i prema rečima mr Radojevića, u ovu oblast ukupna investicija iznosi blizu 115 miliona dinara i potpisanih 63 ugovora. U oblasti unapređivanja razvoja stočarstva, danas je potpisano 28 ugovora vrednosti 44,5 miliona dinara, dok su u ostalim oblastima potpisana tri ugovora u vrednosti 4,5 miliona dinara.

Resorni sekretar je izneo interesantan podatak da od 94 potpisnika današnjih ugovora, 44 su žene i isto toliko njih su mlađi od 25 godina, kao i da čak 24 lica poseduje visoku stručnu spremu.

Radojević je pozvao voždovanske poljoprivrednike da se i dalje prijavljuju na aktuelne konkurse, istakavši da će, s obzirom na interesovanje, ova mera mora biti prioritarna i u 2018. godini.

Povodom preduzimanja mera na planu ublažavanja posledica od suše u našoj pokrajini, mr Radojević je najavio da će uskoro sa resornim Ministarstvom, a nakon potpunih informacija sa terena, posle žetve, javnosti biti predstavljen predlog mera za ublažavanje posledica suše. **S.P.**

NOVI SAD • KONGRES NA POLJOPRIVREDNOM FAKULTETU

Kako održivo upravljati zemljištem

Na Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu, je tokom ove sedmice održan II Međunarodni i XIV Nacionalni kongres Srpskog društva za proučavanje zemljišta pod nazivom „Rešenja i projekcije za održivo upravljanje zemljištem“.

Na ovom kongresu predstavljeno je 130 naučnih radova, od čega preko 40 radova iz inostranstva, u kojima su predstavljeni rezultati i saznanja o dosadašnjim istraživanjima zemljišta.

Pokrajinski sekretar za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo mr Vuk Radojević istakao je pred otvaranje ovog kongresa, da ovakvi skupovi zaslužuju posebnu podršku resornog sekretarijata.

- U ovoj godini je resorni sekretarijat podržao devet ovakvih naučnostručnih skupova u organizaciji Poljoprivrednog fakulteta. Za ovu godinu smo opredelili 20 miliona dinara za kontrolu plodnosti zemljišta, što je dvostruko više, nego lane. Zemljište kao prirodni neobnovljivi resurs, jeste nešto čemu moramo posvetiti dužnu pažnju", naglasio je mr Radojević i dodao da se upravo kroz ovakve skupove dolazi do važnih saznanja u cilju unapređivanja mera agrarne politike.

Na otvaranju današnjeg skupa, mr Radojević ukazao je i na politiku nove Pokrajinske vlade, koja želi da opredeli dodatna sredstva za ovu namenu, pogotovu uzimajući u obzir dosadašnje analize koje

su upozoravajuće. Stoga je, kako je naveo, kontinuirana saradnja sa naučnostručnom zajednicom više nego neophodna, kako bi se došlo do kvalitetnih preporuka namenjenih poljoprivrednim proizvođačima. Uz želje za uspešan rad učesnicima skupa, resorni sekretar je uputio pohvale Poljoprivrednom fakultetu i njegovim predstavnicima na izuzetno proaktivnoj ulozi koju ostvaruju između ostalog i u saradnji sa Pokrajinskom vladom. Resorni sekretarijat je imao priliku da ove godine podrži devet kandidovanih projekata ove visokoškolske ustanove za šta je izdvojeno preko pet miliona dinara, podsetio je resorni sekretar, ukazujući da se radi i o uvažavanju akademske zajednice Poljoprivred-

nog fakulteta u Novom Sadu, kao jedne od naših najrelevantnijih institucija u oblasti agrara. Jedna od novih mera agrarne politike, koja se po prvi put realizuje na teritoriji AP Vojvodine jeste i podrška naučnoobrazovnim ustanovama u našoj pokrajini za nabavku nove opreme. Mr Radojević je tim povodom izneo da je Sekretarijat za Poljoprivredni fakultet na ovom konkursu opredelio maksimalnih dva i po miliona dinara, i dodao da je ukupno sedam korisnika ostvarilo pravo na namenska bespovratna sredstva. Konkurs je raspisan u cilju povezivanja teorije i prakse u oblasti dualnog obrazovanja.

Prof. dr Milivoj Belić sa Poljoprivrednog fakulteta, predsednik Srpskog društva za proučavanje zemljišta, otvorio je ovaj značajan skup posvećen istraživanjima zemljišta, podsetivši da se ovakvi skupovi održavaju svake četvrte godine sa ciljem prenošenja saznanja naučnih radnika i ostvarivanja internacionalne komunikacije. Prof. dr Belić ukazao je da današnji kongres treba da pruži rešenja koja treba da se na najbolji način projektuju do korisnika poljoprivrednih zemljišta, te institucija koja se bave zaštitom zemljišta i do institucija koje se bave upravljanjem zemljišnim resursom. Zajednički cilj svakog pojedinca i nacije jeste da podizanje individualne i kolektivne svesti o značaju zemljišta, poručeno je sa ovog skupa. **S.P.**

SREMSKA
POLJOPRIVREDA

OSNIVAČ I IZDAVAČ: NIPD "Sremske novine" d.o.o. Sremska Mitrovica
• Trg vojvođanskih brigada broj 14/II • DIREKTOR: Dragan Đorđević

• GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK: Živan Negovanović
• DIREKTOR MARKETINGA: Zlatko Zrilić • TEHNIČKI UREDNIK: Marko Zrilić • REDAKCIJA: Svetlana Đaković, Miroslav Ninković, Marija Balabanović, Sanja Mihajlović, Stevo Lapčević, Milan Mileusnić (fotoreporter)
• MARKETING: 063/8526-021 • ŠTAMPARIJA: DOO MAGYAR SZO KFT OJ Štamparije "Forum" Novi Sad
• E-mail: poljoprivreda@sremskenovine.co.rs • TELEFON/FAX: 022/610-144 • RegistarSKI broj NV000659

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Библиотека Матице српске, Нови Сад
63(497.113)

Sremska poljoprivreda / glavni i odgovorni urednik Živan Negovanović.
- God. 1, br. 1 (okt. 2012) - - Sremska Mitrovica: Sremske novine, 2012-. - Ilustr. ; 46 cm

Jednom mesečno.
ISSN 2217-9895
COBISS.SR-ID 273701127

Suša obrala letinu

Obistinjuju se procene da će zbog nepovoljnih vremenskih uslova ove godine biti znatno niži prinos soje, merkantilnog kukuruza, suncokreta i šećerne repe

Na području Srema ove godine zasejano je oko 8.500 hektara šećerne repe. Vadjenje je u toku, a prinosi se kreću od šest do sedam vagona po hektaru i ipak su zadovoljavajući s obzirom na dosadašnje prinose drugih jesenjih kultura.

Jovan Bojić, savetodavac za šećernu repu objašnjava kako su vremenski uslovi uticali i na prinos šećerne repe, jer bi on bio bolji s obzirom da svi koji repu proizvode poštuju agrotehniku.

- Ovaj usev je u vreme nicanja imao nepovoljne uslove zbog nedostatka vlage pa je došlo do neujednačenog nicanja, aprilske kiše su malo popravile stanje, ali je to nestalo dolaskom suše koja se odrazila na prinos i kvalitet korena - rekao je Jovan Bojić. Svi proizvođači repe primenjuju punu agrotehniku, a tamo gde ipak nisu bilo doplo je do pojave truleži korena što je dodatno umanjilo prinose. Da će ove godine biti znatno manji

Dr. Vladimir Marić

prinos soje pokazalo se na početku žetve. U Sremu su se tada prinosi kretali od 350 do 400 kilograma po hektaru, saznali smo u Poljoprivrednoj stručnoj službi Sremska Mitrovica, ali ni sada se oni nisu drastičnije promenili na bolje.

Ponegde prinos soje po par stotina kilograma

Zoran Martinović, savetodavac za uljane kulture kaže da su prinosima razlog vremenske prilike, da su oni šaroliki i da je ove godine loš rod soje, ali malo manje je loš prinos suncokreta. - Niskim prinosima soje razlog su vremenske prilike, pre svega visoke temperature i suša. U vreme oplodnje usevu je neophodna vlaga i u zemlji i u vazduhu tako da su nešto bolje prošle parcele pored reka. To je doprinelo da se bolje nalije zrno ali nije bitnije povećalo rod. Ima i dobrih poljoprivrednih proizvođača soje koji će imati bolje prinose, ali će rod biti znatno umanjen - procenjuje Zoran Martinović.

Kada je suncokret u pitanju, slična je situacija. Glavice biljke su pred žetvu bile velike, ali zrno nije bilo dovoljno krupnoće niti je u njemu bilo zadovoljavajućeg procenata ulja. Prinos ove kulture je smanjen kao i ostalih. Dr. **Vladimir Marić**, savetodavac za merkantilni kukuruz takođe procenjuje smanjenje roda, a koliki će bi-

Zoran Martinović

ti znaće se na kraju. On nije davao optimističke prognoze ni pred dan polja ove službe, jer ni kukuruza ne pogoduju vremenske prilike. One traju od zimskog perioda kada je bio manjak padavina, rezerve zimske vlage u zemlji deficitarne, a vlaga je veoma važan uslov za proizvodnju. Takođe, proleće je bilo hladno i usporilo je početni porast kukuruza, a posle je usledila suša.

- U ovakvim godinama vidi se ko je primenio punu agrotehniku, a ko je nije poštovao. U celini gledano, stanje kukuruza je loše, ali negde gde je bilo lokalnih pljuskova stanje mu je malo bolje i može se očekivati bolji prinos. Prosečan prinos kukuruza u Sremu više godina iznosi 6 - 7 tona po hektaru i ove godine će biti znatno manji. Istina ima i dobrih prinosa, proizvođača koji su ostvarili pet tona po jutru, ali to ne menja bitno stvar. Prinos je umanjen zbog suše, agrotehnik, a prinos zavisi i od tipa zemlje na kojoj se seje - podseća dr. Vladimir Marić.

Merkantilni kukuruz je i ove godine u Sremu najsejaniji usev, ima ga na oko 113.000 hektara, od nje ga se očekivalo više, ali je suša učinila svoje. Za sada je evidentno da su prinosi niži i da će zavisno od parcele biti manji 20 do 60 odsto od višegodišnjeg proseka. Hoće li tako biti znaće se tačno nakon završetka berbe na njivama.

S.D. - S.I.

Žito seju plodored i potrebe

Na pragu novog proizvodnog ciklusa - jesenje setve pšenice koja bi, ako vremenski uslovi dozvole, trebalo da počne prvih dana oktobra. Pod hlebnim žitom, podsetimo, lane je posejano oko 500 hiljada hektara, a ove jeseni se ne očekuje povećanje površina pod pšenicom. Praktično, pšenicu će sejati samo ko mora, a to su odgajivači stoke.

Stočari kojima je suša desetkovala prinos kukuruza i soje i koji nisu mogli da pripreme kvalitetnu silažu od kukuruza, moraću da povećaju ove jeseni površine pod pšenicom.

- Sejaću još više, najpre zbog hrane, a onda i zbog toga jer mi treba slama za stoku. Moram imati makar polovinu od četiri - pet hiljada bala slame koliko i treba a

za ostatak ću se snaći - kaže **Todor Kijački** iz Krušedola.

Stočari će morati da seju, a ratari će pšenicu sejati samo zbog plodoreda, jer pšenica više nije isplativa. Kako kažu, prinudeni su da poštuju plodored, pšenica je u tome neizostavna. Pored toga, ko je ove godine sejao kukuruz na kukuruz, na suši je imao drastično manji rod.

- Neću povećavati površine pod pšenicom jer ni ove godine pšenica nije bila isplativa - kaže poljoprivrednik **Rada Manojlović** iz Dobrinaca. - Rod je bio umanjen i nije bilo ni pozitivne nule.

Agronomi preporučuju da se za setvu zemljište dobro pripremi, poštuju optimalni rokovi i obavezno koristi deklarirano seme.

Zbog suše traže pomoć od države

U Indiji je početkom godine osnovano udruženje poljoprivrednika i stočara „PoljoS“ radi zalaganja za unapređenje poljoprivredne proizvodnje, unapređenje znanja i veština stručnjaka iz oblasti poljoprivredne proizvodnje, stočarstva, ruralnog razvoja i zaštite životne sredine. „PoljoS“ je nevladino i neprofitno udruženje, osnovano na neodređeno vreme. Kako je naveo predsednik Udruženja **Zoran Sovilj**, osnovni cilj udruženja je zastupanje interesa poljoprivrednih proizvođača u individualnom poljoprivrednom sektoru. Naime, ovo poljoprivredno udruženje je nedavno dostavilo dopis Ministarstvu poljoprivrede u kojem traže od nadležnih organa da se preduzmu određene mere povodom štete nanete od suše.

- Ovogodišnja suša nanela je veliku štetu usevima poljoprivrednika, ne samo u Srbiji, već i u celom regionu. Gubitak u prinosima meri se stotinama miliona evra, a prema

Najveću štetu pretrpeli mali proizvođači

prvim procenama, ukupna šteta na ratarskim usevima u Srbiji, koji su najviše nastradali, iznosiće više od 600.000 evra. Ovo je šesta suša koja je u poslednje dve decenije pogodila srpsku poljoprivredu i useve poljoprivrednika. Najveću štetu su pretrpeli mali poljoprivredni proizvođači. Mnogi od njih će imati umanjenu ili gotovo nikakav rod kukuru-

za, soje i suncokreta - navodi Sovilj u dopisu i kaže:

- Mere koje predlažemo su da ratarima otpišete sva dugovanja doprinosa za odvođivanje, da se PIO doprinosi od 72.000 dinara po gazdinstvu stave u mirovanje, kao i da se dizel gorivo za poljoprivrednike oslobodi sa 50 odsto državnih nameta. Takođe vas molimo da raz-

motrite grejs period plaćanja zakupne državne zemlje kao i da se predlog bankama da se poljoprivrednicima omogući grejs period u plaćanju svojih obaveza prema njima. Molimo Ministarstvo poljoprivrede i Vladu Republike Srbije da što pre izađu sa predlogom mera za ublažavanje posledica suše, kako bi poljoprivrednim proizvođačima olakšali muke navodi predsednik u dopisu.

Kako je podsetio na kraju predsednik, Udruženje poljoprivrednika „PoljoS“ želi da bude na strani proizvođača i zastupa njihove interese.

- Želimo da aktivno učestvujemo u kreiranju agrarne politike na nivou opštine, pokrajine i republike, kao i da uzmemo učešće u iznalaženju rešenja za kreditiranje poljoprivredne proizvodnje, izgradnju infrastrukturnih objekata i nabavku poljoprivredne mehanizacije. Takođe ćemo se zalagati za to da se cene poljoprivrednih proizvoda formiraju na isti način kao i kod industrijskih proizvoda. Želimo da povežemo

poljoprivrednike sa dobavljačima repromaterijala, uvoznici, izvoznici i otkupljivačima poljoprivrednih proizvoda, ali i da našim članovima omogućimo nabavku repromaterijala, opreme i mehanizacija po nižim cenama. Težićemo ka povezivanju poljoprivrednika sa naučnim radnicima i institucijama ali i da unapredimo poljoprivrednu proizvodnju u oblasti stočarstva. Jedan od naših ciljeva je i promocija i afirmacija razvojnih programa agrobiznisa, preduzetničkih i kulturnih mogućnosti poljoprivrednog stanovništva, podizanje ukupnih razvojnih kapaciteta ruralnih sredina, kao i pokretanje drugih razvojnih inicijativa i projekata koji su od interesa za unapređenje kvaliteta života i zaštite životne sredine u ruralnim područjima, rekao je Zoran Sovilj i poručio da će tokom oktobra svi članovi udruženja imati priliku da učestvuju na brojnim stručnim predavanjima.

M. Balabanović

SREMSKA MITROVICA • POLJOPRIVREDNA STRUČNA SLUŽBA NASTAVLJA KONTROLU ZEMLJIŠTA

Recept za racionalnu proizvodnju

U nastavka akcije kontrole plodnosti zemljišta na području Sremske Mitrovice ispitaće se 1.300 uzoraka sa njiva registrovanih gazdinstava, a iste akcije slede na području Pećinaca i Stare Pazove

Poljoprivredna stručna služba Sremska Mitrovica u saradnji sa Gradskom upravom za poljoprivredu već četvrtu godinu, organizuje besplatnu kontrolu plodnosti zemljišta. Ove godine će se kontrolisati 1.300 uzoraka, a Poljoprivredna stručna služba kao izvršilac kontrole izlazi na teren, uzima uzorke sa njiva kod registrovanih poljoprivrednih proizvođača ili to oni urade sa ciljem da se dobije recept za racionalnu djubrenje.

- Možemo mi da idemo na njivu proizvođača da uzmemo uzorke, a mogu oni to da sami urade a mi da dodjemo po uzorak, jer se o svemu možemo dogovoriti. Nakon toga vrši se analiza zemlje i na osnovu rezultata daju se preporuke kako će se zemlja djubriti u naredne četiri godine. Ovo je značajna agrotehnička mera i naši poljoprivredni proizvođači je ne koriste dovoljno. Zato apelujem da uzorkuju svoju zemlju, jer se na taj način dobija recept kako da se zemlja još bolje koristi i dobije ono šta joj stvarno nedostaje a da se tako postigne bolja proizvodnja - kaže **Žarko Suvić**, direktor Poljoprivredne stručne službe Sremska Mitrovica.

Žarko Suvić, direktor

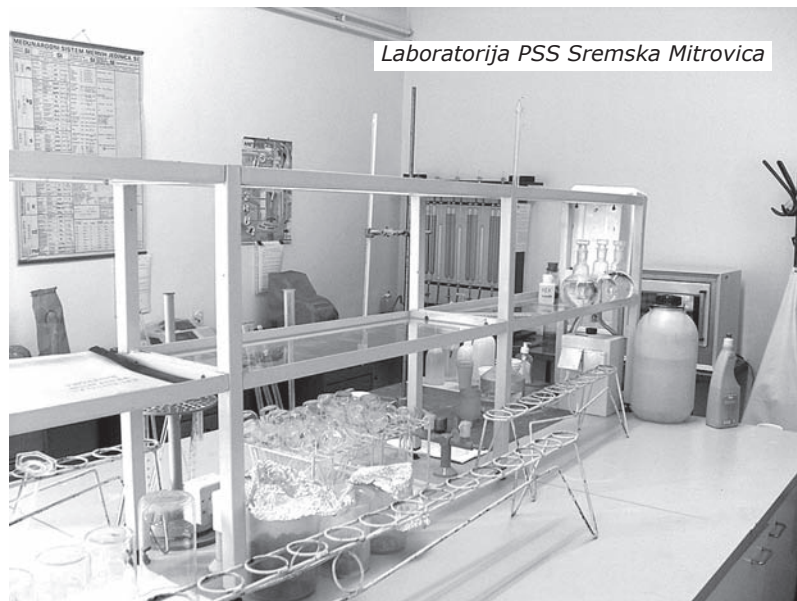
Akcija kontrole je u toku, ona je izvršena na oko 15 odsto planiranih uzoraka posle ubiranja letine, a ostalo sledi nakon skidanja jesenjih useva.

Iste akcije kontrole ova poljoprivredna stručna služba obavlja i u opštinama Pećinci i u Staroj Pazovi. U saradnji sa lokalnim samoupra-

vama sklopljen je ugovor o kontroli određenog broja uzoraka u te dve opštine. Princip rada je isti kod svih registrovanih poljoprivrednih proizvođača.

- Osnovna razlika koja se dobija nakon analize rezultata je da se veštačko djubrivo ne baca već da se koristi koliko je stvarno potrebno u količini i potrebnim formulacijama. Osnovno djubrivo se delom potroši, svaka kultura traži određenu formulaciju NPK đubriva što se na ovaj način određuje pa se tako postiže i ušteda a prava kombinacija đubriva se vraća kroz ostvareni prinos - objašnjava Živko Suvić, dodajući da se preporuke koje se daju proizvođaču odnose na period od četiri godine i da formulacija đubriva zavisi od useva koji će se sejati i od plodo-

Jedan uzorak se, inače, uzima sa površinu od pet hektara, tako da broj uzetih uzoraka zavisi od površine njive. Po rečima direktora Suvića u mitrovačkoj Poljoprivrednoj stručnoj službi postoji baza podataka koja se inovira nakon svakog uzorkovanja na nako od sremskih opština.

Laboratorija PSS Sremska Mitrovica

- Preporučujem registrovanim poljoprivrednim proizvođačima da se odazovu ovoj akciji koja je korisna za njih - poruka je direktora Poljoprivredne stručne službe Sremska Mitrovica Žarka Suvića čiji stručnjaci animiraju lično i preko sredstava

informisanja proizvođače o značaju ispitivanja kvaliteta zemljišta.

Akcija traje do kraja godine ali je sada optimalno vreme da se uzimaju uzorci sa obranih njiva.

S.Đaković

UDRUŽENJA

SREMSKA MITROVICA • OSNOVANO UDRUŽENJE GLJIVARA „LISIČARKA“

Cilj - edukacija stanovništva i popis gljiva

U Sremu postoje ljudi koji su vrsni gljivari, oni su individualci i za njih malo ljudi zna, a naš je cilj da ih okupimo i da njihovo znanje i iskustvo bude dostupno svima koji su zainteresovani - kaže predsednica sremskomitrovačkog Društva gljivara Jelena Milošević

Pre tri meseca ljubitelji ljubitelji prirode iz Sremske Mitrovice koji su do sada samostalno gljivarili, osnovali su Gljivarsko društvo „Lisičarka“, koje trenutno broji 17 članova, a na čijem čelu se nalazi **Jelena Milošević**.

Osnovni cilj tog Udruženja je edukacija stanovništva o značaju sveta gljiva kao i sprečavanje mogućnosti trovanja njima.

-U Srbiji postoji veliki procenat trovanja gljivama što je dokaz da naši građani nisu dovoljno edukovani u ovoj oblasti. Shvatili smo da u Sremu fali jedno takvo udruženje koje bi svojim delovanjem približilo svet gljiva na pravi način putem druženja i organizovanih predavanja stručnjaka. Plan nam je da se na taj način naše stanovništvo edukuje i da se podigne svest o značaju zaštite čovekove okoline, kao i o važnosti gljiva u prirodi. Recimo, gljive su osnovni razgrađivači odumrlih ostataka biljaka i da nije njih planetu bi za nekoliko godina zatpao biološki otpad - kaže predsednica mitrovačkih gljivara Jelena Milošević i dodaje da su veliku pomoć pri osnivanju imali od rukovodstva Mikološkog gljivarskog saveza Srbije.

Početak septembra

Rajko Barać iz Sremske Mitrovice, počasni član Mikološkog saveza Srbije

održana je godišnja Skupština Mikološkog saveza na kojoj je mitrovačko Društvo primljeno u taj savez. Tom prilikom organizovano je polaganje ispita za zvanje gljivar, a iz Udruženja gljivara „Lisičarka“ za to zvanje položila su dva člana: Jelena Milošević i **Dragan Banovački**, koji je inače i potpredsednik „Lisičarke“.

Gljivarenje na Kopaoniku

- U Sremu postoje ljudi koji su vrsni gljivari, oni su individualci i za njih malo ljudi zna, a naš je cilj da ih okupimo i da njihovo znanje i iskustvo bude dostupno svima koji su zainteresovani. Među njima je svakako **Rajko Barać**, koji je na naš ponos proglašen počasnim članom Mikološkog gljivarskog saveza Srbije, čija je vizija pre mnogo godina bila da se gljivarska društva ujedine u Savez, što se na kraju i ostvarilo. Inače, Srbija je na poslednjem mestu u okruženju po konzumaciji gljiva. Naše tržište je potpuno neuređeno po pitanju gljiva jer ne postoje adekvatne institucije koje bi to stanje uredile. Ljudi sa sertifikatom gljivar dobijeni od MGSS su kopetentni i delegirani su od Saveza da pruže odgovarajuću pomoć svim hotelima, restoranima i inspekciji vezano za gljive i edukaciju o trovanju

gljivama. Srbija jedina u okruženju nema zvanični registar gljiva pa smo se i po tom pitanju ujedinili i organizovali da se uradi jedinstveni popis gljiva Srbije i u narednih pet godina to nam je jedan od osnovnih zadataka - rekla je o predstojećim planovima gljivar Jelena Milošević, predsednica Udruženja „Lisičarka“ iz Sremske Mitrovice i pozvala sve ljubitelje gljiva i prirode da se pridruže ovom Društvu, te da organizovano zajednički ostvare svoje ciljeve.

Kontakt je moguće ostvariti preko Fejsbuk grupe „Gljivarsko društvo Lisičarka Sremska Mitrovica“.

Inače, u saradnji sa Gljivarskim udruženjem Novi Sad, u nedelju, 29. oktobra, na Irškom vencu, biće održana tradicionalna izložba gljiva.

S. Mihajlović
Foto - lična arhiva

Gljivari Jelena Milošević i Dragan Banovački

LEŽIMIR • VOJISLAV VOZARAEVIĆ, OVČAR

Šarplaninac je najbolji pas

Već šest decenija, deda Voja uporno drži fruškogorske ovčarske puteve sa svojim psima. Od njih se neće nikada rastati, a i kada umre, poručuje, tražiće da mu uvek budu dovoljno blizu, da mu srce bude na mestu i da ga ne zaborave

Ležimirac **Vojislav Vozarević** (67) koga komšije i prijatelji bolje znaju kao Vuju, ili pak Voju, u zavisnosti koga pitate, već šest decenija druguje sa ovcima i psima. Najpre je, kao osnovac zahvaljujući livadama i padinama Fruške gore upoznao ovce, njihov svet i sve ono što uz njih ide, a kasnije, kada mu poslovi na livadama više nisu bili strani, stigao je i do pasa. U početku su to bili „obični“ psi, što se ono kaže „dečiji“, a kasnije pulini i drugi. Od pulina se nije rastavljao, ali im je u godinama kada je saznao kako se sa psima „barata“ pridodao i ovčare sa Šar planine, nesvakidašnje na ovim prostorima od kojih mnogi, uprkos nastojanju starih ovčara da pokažu suprotno, zadiru kao od besnih i nemogućih za kontrolu.

Danas, kada su ovčari gotovo endemska vrsta i u galopirajućem izumiranju, Vojislav ne odustaje od šarplaninaca. Kada je na pašnjacima, pridodaje im puline i sa ponosom tvrdi za onog ko vodi brigu o ovcima, bolje kombinacije od te dve ne postoji.

Šarplaninac je pas koji je nastao i razvijao genetiku na jednoj surovoj, velikoj i divljoj planini. Za očekivati je da on ne može biti mali i sitan pas, već da mora imati takve karakteristike koje mu omogućavaju da se suoči i sa velikim životinjama, kao što je recimo vuk. Takođe, on je morao biti i pametan, mora dosta da zna i pamti kako bi opstao. Život u ravnici i uopšte u nekim pitomijim krajevima od Šare nije mu promenila genetiku, pa zato mnogi smatraju da su ljuti i da ih treba izbegavati, priča Voja i dodaje: - A zapravo stvar je sasvim obrnuta. Ako umete da radite sa njima, ako osete da ih volite, neće vam biti problem da od šarca napravite valjanog psa koji neće napadati nikog.

Vojislav Vozarević sa svojim psima

Imao je u svojoj bogatoj pastirskoj karijeri Vozarević pregršt prilika da se uveri u kvalitet šarplaninaca. Oni su ga štitili, terali divlje pse, nezvane goste, a čuvali su čak i uginule ovce.

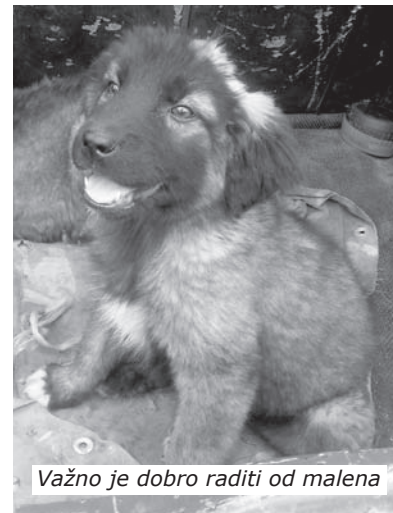
Primitim ja, ima sada već to dosta, jednom da mi iz dana u dan nedostaje jedan pas. Ovce se vraćaju uredno, ali jednog šarova ne-

ma. Prvo sam pomislio da ga je neko ubio, jer to nije pas koji će vas ostaviti i otrčati za bilo kim, posebno ako radi u paru sa kujom što ja praktikujem. Tako jedan dan, drugi i trećeg dana ja načemo ga gde leži pored uginule ovce. Nije hteo da se pomeri, nije jeo niti pio, već je čuvao trup. A opet drugom zgodom, primetim ja da stoji kraj ovčar moj

kraj neke breze i da gleda u dolju neku. Prvo sam pomislio da nije neki čovek ili ko zna šta, međutim kada sam se uverio da nema ljudi, pustio sam ga da krene u tom pravcu. Posle nekog vremena čula se neka vriska, cika, galama kad eto ti nje-ga, malo kaljav, musav a iza njega pobegoše neki divlji besni psi. Da su prišli ovcima, a bi da ga nisam imao, čudo bi bilo, priča deda Voja.

Koliko su dobri čuvari, nastavlja priču naš psar i ovačar, toliko su šarplaninci loši za vraćanje ovaca. Za taj posao nema boljih od pulina, a među njima prvo mesto zauzima Ilija-Ika, kojeg je Vojislav prodao u Beograd za više od 350 evra.

Vole ljudi lepe i dobre puline. Iskreno bilo mi je žao kada sam ga prodao, ali šta vredi da pričam kada mi ljudi neće verovati. Iskreno nisam ni sam sebi poverovao. Kada se kupac javio i ponudio sam visoku cenu za koju sam mislio da neće moći i hteti da isprati. Međutim, on je još dodao i tako više nisam imao kud. Posle su ga prodali u Lačarak i sada je moj Ika trenutno u komšiluku. Bio sam da ga obidem, nije me zaboravio, priča ležimirski psar i dodaje: - Kada idem na livadu, a obično je moje vreme od podneva do ponoći, krećem sa šarcem i pulinom. Šarci čuvaju i mene i ovce, a pulini sabiraju i vraćaju. Nema bolje kombinacije od te. Dok pulini rade, šarci motre, stražare i odmaraju. Kada šarci rade, pulini obično stoje po strani i čekaju šta će biti. Priroda je svakome od njih dodelila pravedno ulogu koja im pripada. Kada je ovčar sam, pas je opet tu, da se uz njega priljubi, da se sa njim druži i da mu olakša samoću. Sa psom se druži, igra, kraj njega se leže da se odmori, sa njim se priča, a ako je pas veći, kao što ovčari sa Šare jesu, u zimskim i jesenjim danima,

Važno je dobro raditi od malena

može da posluži i kao grejalica.

Nema tih vremenskih uslova i tog doba dana a da pas nije korištan. Imaju pastiri i štap, ne sporim, ali to ništa ne znači mnogo. Na tu motku možeš da se nasloniš da odmoriš, možda može da pomogne da se poponeš uz neko brdo, ali ne i da paziš ovce. Jednom sam se zadesio u dobroj oluji, kiša udarila, vetrina za njom i da nije bilo pulina, nikada ne bih skupio ovce, objašnjava Vozarević i dodaje da on dobar rad svojih pasa ume dobro da nagradi. - Nikada nisam ušao u kuću, a da prvo nisam zbrinuo pse. Njih zgrehim, očistim i nahranim. Obično hranim jednom dnevno, posle posla, ali dobrom i jakim hranom. Ne volim slabe pse, ali ni previše debele, jer oni ne mogu da rade, brzo se umaraju i uopšte lenji su.

Tako, već šest decenija, deda Voja uporno drži fruškogorske ovčarske puteve sa svojim psima. Od njih se neće nikada rastati, a i kada umre, poručuje, tražiće da mu uvek budu dovoljno blizu, da mu srce bude na mestu i da ga ne zaborave.

S. L.

MANIFESTACIJE

„PRVI LOVAČKI GULAŠ – SUSEK 2017.“

Pobedila ekipa JP „Toplana“

Drugo mesto pripalo je ekipi „Vlada i družina“, a treće je zauzela ekipa „Šogori i kumovi“

U organizaciji Udruženja „Lovačko društvo Susek“ iz Suseka u subotu, 23. septembra održana je manifestacija „Prvi lovački gulaš – Susek 2017“. U takmičarskom delu manifestacije učesće je uzelo 20 ekipa. Učesnici su imali priliku da pokažu svoje kuhinjske veštine u kuvanju gulaša od mesa divlje svinje.

Po rečima predsednika Organizacionog odbora manifestacije, **Đorđa Dardića**, svakom učesniku je obezbeđeno tri kilograma mesa divlje svinje. Sudijski žiri je radio u sastavu: **Milan Knežević**, profesor kuvarstva, **Petar Boris**, profesor kuvarstva i **Nikola Putnik**, profesor usluživanja.

Posle ocenjivanja donetih uzoraka, proglašeni su i zvanični pobednici manifestacije. Prvo mesto je zauzela ekipa JP „Toplana“ Beočin, drugo mesto je pripalo ekipi „Vlada i družina“, a treće mesto je zauzela ekipa „Šogori i kumovi“.

Pored takmičarskog dela manife-

Najmlađi takmičari

stacije, od pratećih sadržaja organizovano je takmičenje u gađanju vazdušnom puškom za najmlađe, što je izazvalo veliko interesovanje

publike. Plasman u ovoj disciplini je sledeći: prvo mesto je pripalo **Anastasi Miljić** iz Suseka, drugo mesto **Miroslavu Kovačiču** iz Suseka i treće mesto, a ujedno i priznanje za najmlađeg takmičara, osvojio je **Todor Šodić** iz Novog Sada.

Veliku zahvalnost organizator je iskazao i predstavnicima Udruženja žena „Veliko srce“ iz Suseka, kao i „Jana“ iz Banoštoru koji su imali svoje štandove, gde su ponudili razne vrste domaćih kolača, kao i predstavnicima Udruženja pčelara, **Danielu Kolaru** iz Luga, **Vladimiru Radumilu** iz Beočina i **Simi Kovačeviću** iz Suseka koji je ponudio razne vrste sireva od kozjeg mleka.

Na manifestaciji su učestvovali i mlada „banda“ tamburaša, „Tamburaši s Dunava“, kao i članovi KUD „Brile“ Beočin, sekcija iz Suseka. Drugo poluvreme, nakon završetka oficijelnog dela manifestacije i proglašenja rezultata, nastavljeno je uz muzički program.

S. Mihajlović

Uručenje medalja

Dominira mali posed, zadruge pravo rešenje

Ako se daju subvencije za otvaranje novih radnih mesta stranim poslodavcima, zašto na isti način država ne pomogne poljoprivrednike koji žele da se udruže? Najpre bi trebalo definisati šta su srednja gazdinstva, jer se ta kategorija razlikuje od zemlje do zemlje

Piše: Branislav Gulan

Orijentacija Vlade Srbije da poljoprivredni razvoj bude fokusiran na srednja gazdinstva je dobra, međutim, treba naglasiti da njih u Srbiji ima suviše malo da bi se postigli vidljivi rezultati u dogledno vreme. U Srbiji ima oko 200.000 srednjih gazdinstava i bez obzira na obim državne pomoći koju bi mogli da dobiju očekivani rezultati ne mogu da se iskažu u toku četvorogodišnjeg mandata Vlade. Taj broj srednjih gazdinstava nije dovoljno veliki da bi ona sama mogla da poboljšaju razvoj i stanje srpske poljoprivrede u kratkom vremenskom periodu. Ako bi se država ograničila samo na pomoć njima, prvi pozitivni efekti bi bili zabeleženi tek za 50 do 60 godina. Stoga tu bazu poljoprivrednih gazdinstava treba proširiti i na ona manja. Tako bi se dostigla cifra od 400.000 gazdinstava (u zemlji ih ima ukupno 628.000) koja bi uz adekvatnu

podršku unapredili poljoprivredu i značajno doprineli ruralnom razvoju zemlje. Na taj način bi postali konkurenti sa artiklima iz viših faza prerade. U tom procesu od izuzetnog značaja bila bi obnova zadrugarskog sistema, koji se širom sveta i Evrope pokazuje kao respektabilan način organizovanja poljoprivrednika. Primera radi, 63 odsto proizvodnje i otkupa mleka u Evropskoj uniji dolazi iz zadrugarskog sektora. U Srbiji je prosečna njiva 4,5 hektara i radi opstanka i ostanka potrebno je udruživanje.

Za seljake u Srbiji ovo je značajan trenutak jer, ukoliko se neudruže u zadruge, cooperative ili neka ih zovu kako god ih zovu, da bi bili konkurentni, ne da će propasti, nego će nestati. To pokazuju i iskustva iz sveta. Jer, udruživanje je snažna ekonomska okosnica u ekonomijama, a udružuju se i veliki i mali. Koliko je udruživanje značajan svetski proces ukazuju činjenice da je 800 miliona zadrugara koji su udruženi u 750.000 zadruga. Procenjuje se da je oko tri milijarde ljudi povezano, na razne načine, sa radom zadruga. Zadruge obezbeđuju više od 100 miliona poslova širom sveta, što je za 20 osto više od multinacionalnih korporacija.

Bilo bi apsolutno pogrešno mala gazdinstva demotivisati da prestanu da se bave poljoprivredom. To znači da bi i ona trebalo da budu

obuhvaćena odgovarajućim subvencijama, a posebno je važno inkorporirati ih i stimulisati da se sa drugim malim poljoprivrednicima udružuju u zadruge. Od toga bi korist imali i oni sami, ali i država kroz intenzivniji razvoj poljoprivrede. Razvoj zadruga ne bi samo unapredio poljoprivredu Srbije, već bi značajno doprineo ruralnom razvoju zemlje. Ako se daju subvencije za otvaranje novih radnih mesta stranim poslodavcima, zašto istovremeno na isti način država ne pomogne poljoprivrednike koji žele da se udruže u zadruge. Time bi se, ne samo povećala zaposlenost među poljoprivrednicima, već da bi to dalo zamajac za otvaranje novih radnih mesta u pratećim delatnostima koje bi proizvodile sve ono što je neophodno za rad jedne seoske zadruga.

Zato se daje podrška akciji koju vodi **Milan Krkobabić**, ministar bez portfelja, zadužen za regionalni razvoj, da se osnuje ili revitalizuje 500 zadruga. Posle sedam decenija uništavanja zadrugarstva u Srbiji vlada je odlučila da unaredne tri godine uloži 25 miliona evra za razvoj zadrugarstva koje treba da doprinese ravnomernijem razvoju Srbije. U ovoj godini uložiće se prvih 200 miliona dinara. Zadrugari će za osnivanje novih zadruga dobiti po 50.000 evra, a za razvoj postojećih po 100.000 evra.

U Srbiji postoji 4.709 naselja – sela, a njih 1.200 će nestati za deceniju i po. Jer, u 86 odsto nselaj opada broj stanovnika. Stravično je da je u Srbiji lane rođeno samo 64.000 beba (što je najmanje u poslednjih 100 godina), a umrlo je više od 100.000. Dakle, svake godine nestane po jedan grad veličine Negotina ili Bačke Palanke. Razvoj zadrugarstva, treba da bude i spasavanje sela, seljaka i Srbije. To je značajan zadatak i za nacionalnu bezbednost Srbije. Jer, ponajviše izumiru sela u pograničnom području. Potrebno je stvoriti iste uslove života na selu kao. To će biti i da ljudi ostanu opstaju i ostanu na selu kako bi se napunilo 50.000 kuća bez vlasnika i 145.000 njih u kojima trenutno niko ne živi. To ne znači da povratka na selo treba da znači vraćanje ralu i motici, već posvećivanje modernoj poljoprivredi i oko nje.

Država bi poljoprivredu trebalo da pomogne subvencijama za proizvodnju, jer je to najefikasniji način njihove upotrebe i tako se postižu najbolji rezultati. Posebnu pažnju treba obratiti na podršku voćarstvu, povrtarstvu, ratarstvu, stočarstvu (koje se nalazi na nivou 1910. godine) i tako dalje. Po tom principu bi trebalo formirati i zadruge. Dakle, ne da se one bave svim i svačim, već da budu specijalizovane za određenu poljoprivrednu oblast čime

se povećavaju proizvodni rezultati. Veoma je važno definisati šta su to srednja gazdinstva u Srbiji. U Sjedinjenim Američkim Državama se pod tim podrazumevaju gazdinstva od 250 hektara zemljišta. U razvijenim zemljama Evrope pod prosečnim gazdinstvom se smatra ono od 20 hektara. Kada je reč o Srbiji, mora se odrediti šta je to srednje gazdinstvo, a najbolje bi bilo da su to ona koja imaju 10 i više hektara obradivih površina. Kriterijume treba ustanoviti po principu šta je to srednje gazdinstvo u Vojvodini, a šta u ostatku Srbije. Takođe, kako definisati taj pojam zavisi i od oblasti kojom se gazdinstvo bavi. Za razvoj poljoprivrede u Srbiji neophodno i podizanje budžeta za tu privrednu granu. Jer, učešće poljoprivrede u BDP-u direktno iznosi 10 odsto. A, sa prerađivačkom industrijom to je oko 18 odsto. Smatra se da bi u skladu sa tim podatkom, procentualno trebalo uvećati budžetska davanja, što bi definitivno pospešilo razvoj agrara.

Država mora da vodi računa i da pomaže, posebno njih jer je to u interesu srpske poljoprivrede, a najproduktivniji i najisplativiji način za to je njihovo motivisanje za udruživanje u zadruge.

(Autor je član Akademijskog odbora za selo Srpske akademije nauka i umetnosti)

NAUKA U PRAKSI

Bolesti pšenice i ječma koje se prenose semenom

Piše: Katarina Radonić, PSS Vrbas

Bliži se setva ozimih strnina, pšenice, ječma, i opet se postavlja pitanje dali sejati sopstveno seme ili deklarirano. Ova tema je već toliko puta obrađivana da se postavlja pitanje da li je potrebno ponovo o tome pisati i razgovarati. Lično smatram da je treba ponavljati toliko puta dok ne dopre do svesti naših poljoprivrednih proizvođača.

Zašto poljoprivrednim proizvođačima savetujemo da je korišćenje deklariranog semena uslov za sigurnu proizvodnju i visoke prinose. Zato što je seme nosilac genetskog potencijala prinosa i semenom se prenose vrlo značajne bolesti. Bolesti koje se prenose semenom ugrožavaju tek klijanje biljke, ugrožavaju klas, prate biljku tokom cele vegetacije i na taj način povećavaju mogućnost značajnog smanjenja prinosa. Treba naglasiti da svako tretiranje useva fungicidima povećava cenu proizvodnje, a vrlo često je i uzaludno jer se tako nemogu, ili, se samo delimično mogu suzbiti neke od bolesti.

Po čemu se razlikuje seme deklarisanog kvaliteta, od merkantilnog zrna. Proizvodnjom semena može da se bave samo registrovani proizvođači koji prijavu za proizvodnju podnose Ministarstvu poljoprivrede, na propisanim obrascima, za svaku parcelu ponaosob. Seje se originalno seme, a žetvom se dobija sertifikovano seme prve reprodukcije. Ovakvo posejan usev se u toku vegetacije pregleda dva, a po potrebi i više puta, od strane

ovlašćenih poljoprivrednih službi. Prvi pregled je u fazi cvetanja, kada se utvrđuje sortna čistoća useva, zakorovljenost, ujednačenost i opšte stanje useva. Prvi pregled podrazumeva i pregled zdravstvenog stanja useva, potreba za tretiranjem fungicidima ili insekticidima. U toku zdravstvenog pregleda utvrđuje se pojava bolesti i procenat zaraze na osnovu pravilnika o zdravstvenom stanju semena. Za svaku bolest utvrđen je procenat zaraze koji sme da se nađe u semenskom usevu. Tretiranje useva fungicidima je obavezno. Drugi pregled se vrši u toku voštane zrelosti kada se utvrđuje zdravstveno stanje useva, sortna čistoća, procenat poleganja, prisustvo korova, opšte stanje useva kao i procena prinosa naturalnog semena. Ovakvo seme se dorađuje (čisti od sitnih zrna, primesa, eventualnog semena korova i drugih nečistoća). Posle dorade seme se tretira zvanično registrovanim pesticidima, koji obuhvataju zaštitu od bolesti koje se prenose semenom. Zaštita se odvija u kontrolisanim uslovima, gde se vodi računa o dozi i kvalitetu nanetog pesticida. Kvalitet semena, klijavost, energija klijanja, prisustvo bolesti radi se u sertifikovanim laboratorijama. Na ovaj način proizvedeno seme daje sigurnost i obezbeđuje sigurnu proizvodnju i potencijalno visoke prinose.

Glavnica pšenice - *Tilletia caries*

Merkantilno zrno je posejano na različitim parcelama koje su, ili, nisu zakorovljene, tretirane, ili, ne fungicidima, vrlo često pomešano sa komšijinih semenom (ostaci različitih sorti u sejačicama). Privatni selektori često ne odstrane dobro sitno i bolesno zrno, seme korova i druge primese. Tretiranje ovako dobijenog semena nije ujednačeno, fungicidi nisu odgovarajući za tretman semena, vrlo često i neznamo čime je seme tretirano, neznamo kakva je klijavost, kolika je energija klijanja, a sve su to veoma važni parametri koji nam limitiraju prinose i povećavaju izdatke za tretiranje u toku vegetacije.

Da bi prinosi bili visoki potrebno je pored deklarisanog semena obezbediti pravilnu obradu zemljišta, đubrenje po laboratorijskim analizama zemljišta, pri-

državanje plodoreda, setve u optimalnom roku.

Fusarium spp.

Kompleksna bolest koja se javlja na svim delovima biljke.

Fusarium nivale – javlja se u rano proleće posle otapanja snega u većim ili manjim oazama. Na mladim biljkama se formira bela navlaka od micelije gljive. Jače zaražene biljke propadaju.

Fusarium graminearum – trulež korena i prizemnog dela stabla

Pojavljuje se u vreme klasanja kao prevremeno uginjavanje biljaka i praznih klasova koji vremenom pocrne. Na prizemnom delu stabla, na čvoru bokorenja, javljaju se izdužene pege, često se na kolencima pojavljuje nekroza, dobijaju tamnu boju.

Fusarium graminearum – javlja se u mlečnoj zrelosti pšenice na klasu, na vretenu klasa i u podnožju klasića javlja se svetlo narandžasta navlaka po čemu se ova bolest lako prepoznaje. Zrna u zaraženim klasovima su štura a klasovi dobijaju bleđu boju.

Tilletia caries – glavnica pšenice. Bolest se javlja na klasu i zrnima. Klas je nakostrešen, stoji uspravno ima plavkastu boju. Zrna unutar klasa su ispunjena crnom prašnom masom, manja i deblja su od zdravih.

Claviceps purpurea – glavnica raži Simptomi se uočavaju na klasu na kome se umesto zrna obrazuju sklerocije.

Ustilago tritici – gar pšenice

Simptomi kod zaraze ovim gljivama su slični kod svih biljnih vrsta. Ceo klas ili metlica (kod ovsa), osim vretena, se pretvaraju u crnu prašnu masu, koja predstavlja hlamidospore parazita. Ove biljke ne daju nikakav prinos. Kod pokrivene gari masa u zrnima je obavijena tankom opnom koja prilikom žetve puca i meša se sa zdravim semenama.

Ustilago nuda – otkrivena gar ječma
Ustilago hordei – pokrivena gar ječma

Ustilago avenae – obična gar ovsa
Septoria nodorum – pegavost lista i klasa pšenice

Ova gljiva parazitira uglavnom klas, pleve i plevice. Simptomi su u vidu sočivastih izduženih nepravilnih pega. Pege su sivomrke, spajaju se zahvatajući sve veće površine.

Pyrenophora graminea – prugavost lišća ječma

Simptomi se ispoljavaju na listu u vidu izduženih hlorotičnih pega između nerava lista. Ovakvi listovi se cepaju i suše. Klas kod jače zaraženih biljaka teško izbija iz trube i zrna su u njemu štura i sitna.

Pyrenophora teres- mrežasta pegavost ječma

Simptomi se ispoljavaju na listu u vidu nepravilnih pega koje se međusobno spajaju u vidu mreže. Zaraženo lišće se suši i propada. Klasovi su sitniji sa šturim zrnima.

SVINJOGOJSTVO U SRBIJI

Seljaci jači od „Tenisa“

Gotovo u isto vreme kada je „Tenis“ dobio u zakup zemlju kod Zrenjanina, mera vakcinacija svinja je produžena. Sadašnje stanje je posledica politike koju vode vlade od devedeste. I sve one praktično drže pod sankcijama srpsko svinjarstvo, jer nastojanjem da svinje vakcinišemo protiv kuge, možemo da ih proizvodimo praktično samo za srpsko tržište

Nadležni su nedavno objavili da se radi procena zahteva kompanije „Tenis“ za proizvodnju svinjskog mesa za ulaganje u Sečnju, pošto su mu već odobrena dva projekta u Zrenjaninu i Kikindi, koja podrazumevaju i zakup 2.420 hektara zemlje na 30 godina.

Na taj način opet je podgrejana priča koja traje nepune tri godine o dolasku nemačkog giganta, čija realizacija bi, po nekim najavama, trebalo da krene u novembru, kada i gradnja farmi svinja, a potom i klanica kompanije čiji je vlasnik Klemens Tenis.

Šta će „Tenis“ dati Srbiji, a šta Srbija „Tenisu“ pitanje je koje među poznavateljima svinjarstva stoji sve ovo vreme. A poznavalaca ima, jer Srbija je još od vremena kneza Miloša svoju tadašnju celu privredu, a do pre 20 godina stočarstvo, zasnivala upravo na izvozu svinja i svinjetine.

I danas je to okosnica naše stočarske proizvodnje, ali ono je kao i sve u Srbiji od devedesetih godina naovamo, samo tonulo. Stočarska proizvodnja nam je na nivou one iz 1910. godine.

Može li „Tenis“ tu nešto da preokrene sa 65.000 tovljenika godišnje, koliko bi isporučivalo njegovih 20 farmi, kako je to navedeno u svojevremeno u potpisanom memorandumu o razumevanju?

Srbija je, po rečima našeg stručnjaka za poljoprivredu Branislava Gulana, prošle godine registrovala proizvodnju od 3,2 miliona svinja, a ukupna sa onim što domaćinstva proizvode za sopstvene potrebe, iznosi oko pet miliona.

To je dovoljno za tržište Srbije, a nešto malo je otišlo u izvoz u Crnu Goru, Makedoniju i Rusiju, kaže stručnjak za svinjarstvo sa Katedre za stočarstvo Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu prof. dr **Vitomir Vidović**. Po njegovoj oceni, potencijal Srbije je proizvodnja od 30 miliona svinja godišnje.

On podseća da smo 1986–1987. godine svinja i svinjskog mesa izvezli za 762 miliona dolara. Podaci Republičkog zavoda za statistiku za period maj–juni 2017. godine pokazuju da je Srbija izvezla zamrznutog i svežeg mesa u vrednosti od 9,4 miliona evra, od čega svežeg za 2,3 miliona, dok je u isto vreme uvoz 11.000 tona svežeg i smrznutog platila čak 25,1 milion evra. On ističe da su klaničari prošle godine uvezli 38.000 tona mesa treće kategorije. Tako im je,

Prof. dr Vitomir Vidović

kako objašnjava, jeftinije, pogotovo što u EU meso sme da bude zamrznuto najduže pola godine, pa im pred istek roka obore cenu. To onda završi u našim prerađevinama.

„Sadašnje stanje je posledica politike koju vode vlade od devedeste, pa na ovamo. I sve one praktično drže pod sankcijama srpsko svinjarstvo, jer nastojanjem da svinje vakcinišemo protiv kuge, možemo da ih proizvodimo praktično samo za srpsko tržište“, kaže Vidović.

On napominje da će „Tenis“, makar na početku, jer proizvodni ciklus traje tri godine, pre svega, biti oslonjen na naše domaće proizvođače od kojih će otkupljivati svinje, tako da nekog vidnog povećanja proizvodnje neće biti.

Naš poznati stručnjak, koji je na pozive u više zemalja radio na podizanju procentara za proizvodnju svinja, a sada je angažovan na sličnom projektu u Vladivostoku gde za račun Rusije radi na onom koji će odgajati svinje za izvoz u Kinu, smatra da bi, pre svega, najveća dobrobit od „Tenisa“ bilo upravo ukidanje vakcinacije. Zbog toga nam je zabranjen izvoz svinjskog mesa u EU.

Uprkos tome što je „Tenis“ već bio dobio zemlju kod Zrenjanina u zakup, u junu je opet do kraja godine produžena mera vakcinacije. A to, praktično znači da izvoza u EU, koja zabranjuje uvoz mesa od vakcinisanih svinja, neće biti ni u naredne tri i po godine. Jer treba da prođe tri godine po njenom ukidanju, odnosno jedan proizvodni ciklus, da se dobije „čisto“ nevakcinisano meso.

Ta mera jedino kod nas uspešno odoleva. Hrvati su je, kaže Vi-

Zbog vakcinacije možemo da proizvodimo samo za srpsko tržište

dović, napustili pre devet godina, a na pitanje zašto je to tako, on odgovara: zbog jakog veterinarsko-političko-farmacutskog lobija koji neće da se odrekne nemalih sredstava koja svake godine dobija na račun vakcinacije.

On podseća da je Klemens Tenis najavio da je uslov za pokretanje proizvodnje dobijanje izvoznih dozvola, a to znači prestanak vakcinacija svinja.

Znači, neki vidniji pomoci se mogu očekivati tek na duge staze. Na pitanje kakve su šanse da „Tenis“ izvozi na rusko i tržište Dalekog istoka i da li će moći da koristi Sporazum o slobodnoj trgovini koji imamo sa Rusijom, on kaže da će to sigurno koristiti.

Ali, Rusija je ozbiljna država, ona će do 2020. godine imati 65 do 70 odsto odsto mesa iz sopstvene proizvodnje. Onih 30 odsto će doći iz trgovine kao što dolazi sada iz Brazila, Španije...“, napominje Vidović. On podseća da „Tenis“ već ima fabriku u Rusiji sa 700.000 tovljenika. Ali, nije, kaže, otišao tamo da to razvija, jer ne bi dobio ono što je ovde, prvenstveno zemlju u zakup.

Gde će onda plasirati robu? Na to pitanje Vidović ukazuje na Aziju, koja nije samo Kina i gde živi 68 odsto svetske populacije.

Procena je da će 2050. godine 83 odsto ljudi živeti u Aziji. Rusija će im izvoziti. Sada radimo jedan projekat kod Vladivostoka gde će

biti 24.000 krmača, koje će dati 20.000 nazimica, a one šest miliona prasadi za Kineze koji će ih potom tovititi, objašnjava Vidović.

To potvrđuju i podaci Udruženja za stočarstvo PKS, dostavljeni Sputnjiku. Svetska proizvodnja svinjskog mesa bi do kraja ove godine trebalo da poraste jedan odsto i dostigne 111 miliona tona, prvenstveno zbog porasta kineskog uvoza, ali i zbog većih performansi u SAD, Rusiji i Brazilu.

Kina je najveći proizvođač svinjskog mesa u svetu u odnosu na drugoplasiranu Evropsku uniju. Iako obuhvata više od pola svetske proizvodnje, najmnogoljudnija država sveta je ujedno i najveći uvoznik svinjetine. Kineski uvoz je značajno porastao u poslednjih nekoliko godina, a najveći snabdevači su EU i SAD. Kina nastoji da smanji zavisnost od uvoza, a Japan, Južna Koreja i Filipini takođe dobijaju na značaju kao destinacija za svinjetinu iz Evrope i SAD. Očekuje se da globalna trgovina u ovoj godini poraste 5 odsto, prvenstveno zbog istorijski visoke tražnje u Kini.

S obzirom na sve to, kakva je računica „Tenisa“ sa Srbijom i šta će od toga imati domaći proizvođači?

Na to pitanje u PKS-u za Sputnjik kažu da je „vrlo nezahvalno da pričaju bilo šta o tome kada o „Tenisu“ nemaju još nikakvu informaciju da je registrovao bilo

šta“. Sve što znamo, znamo iz medija, kažu u Udruženju za stočarstvo.

Na isto pitanje Vidović odgovara da će se „neki seljaci spasiti i postati veliki, a veliki broj će nestati“. „Tenis“ će biti na dobitku jer će imati jeftinu svinju, svoje klanice i maloprodaju i okretaće novac jednom nedeljno.

To će činiti osnovnu i najvažniju razliku između njega i ogromnog broja naših proizvođača svinja koji su ostali samo na primarnoj proizvodnji gde se novac okrene jednom godišnje i gde nema zarade.

Naši farmeri će raditi za „Tenis“ i dalje tu primarnu proizvodnju i dalje će imati cenu kakvu imaju danas. A bez sopstvene klanice i prerade nema zarade ni daljih ulaganja, objašnjava Vidović.

Zato, kako navodi, mi imamo proizvodnju koja u poljoprivredi vredi nepunih hiljadu evra po hektaru. A to je, napominje, ključno. Danska ima 16.500 evra, Austrija 14.800 evra, a Holandija koja uvozu stočnu hranu, koja je kao Vojvodina sa Mačvom, ima 17.600 evra po hektaru.

„Ovako kako se sada radi, trebaće nam 60 godina da stignemo na 5.000 evra vrednosti poljoprivredne proizvodnje po hektaru. To je sporo, to znači da će naši ljudi postati kolonijalistički stručnjak za svinjarstvo.“

S. P.

BEOGRAD • ZA IPARD PODSTICAJE

Objavljeni pravilnici

Objavljeni pravilnici za IPARD podsticaje za investicije u fizičku imovinu poljoprivrednika i podsticaje za preradu i marketing poljoprivrednih proizvoda

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede objavilo je Pravilnike o IPARD podsticajima za investicije u fizičku imovinu poljoprivrednih gazdinstava (mera 101), i Pravilnik o IPARD podsticajima za investicije u fizičku

imovinu koje se tiču prerade i marketinga poljoprivrednih proizvoda i proizvoda ribarstva (mera 103).

Mera 101 se odnosi na podsticaje za proizvodnju mleka, mesa, voća i povrća i ostale useve (žitarice, uljarice, šećerna repa), a mera 103

se odnosi na podsticaje za preradu i marketing u sektoru mleka i mlečnih proizvoda, mesa i proizvoda od mesa, i sektoru voća i povrća.

Pravilnicima se bliže se propisuju lica koja ostvaruju pravo na IPARD podsticaje, u okviru IPARD programa

za Republiku Srbiju za period 2014–2020. godine, iznos IPARD podsticaja, prihvatljive investicije i prihvatljivi troškovi, kao i uslovi, način i postupak sprovođenja IPARD programa.

Pravilnici i prilozi, mogu da se preuzmu na internet stranici Mini-

starstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (www.minpolj.gov.rs – dokumenti/pravilnici), kao i na internet stranici Agencije za ruralni razvoj Grada Sremska Mitrovica (www.arrsm.rs – propisi/pravilnici).

S. P.

SRBIJA I SVETSKA TRGOVINSKA ORGANIZACIJA

GMO zamrzava članstvo

Članstvo Srbije u Svetskoj trgovinskoj organizaciji (STO) je godinama „zamrznuto“, a time je usporen put ka pristupanju Evropskoj uniji, jer je Zakon o genetički modifikovanim organizmima iz 2009. godine, u suprotnosti sa pravilima STO, rečeno je na skupu o pristupanju Srbije STO i EU.

Na panel diskusiji u beogradskom Medija Centru - "Pristupanje Srbije STO i EU u doba populističkih izazova međunarodnoj trgovini", istaknuto je da Srbija neće moći da postane članica EU, ukoliko prethodno nije postala članica Svetske trgovinske organizacije (STO), navodi **Bojana Todorović**.

Srbija je 2005. godine otvorila postupak pregovaranja o pristupanju STO i od tada završila pregovore sa većinom članica, osim sa nekoliko zemalja među kojima su SAD, Ukrajina i Rusija.

Karlos Gimeno Verdeho istakao je da Srbija mora da se saglasi sa odredbom koja se odnosi na GMO. Puna zabrana prometa i kultivacije GMO nije u skladu sa pravilima STO. Možemo da se saglasimo da zemlja ima određeni period tranzicije, rekao je Verdeho.

Bjelić, kaže da se Srbija nalazi na kraju pregovaranja pristupanju STO, ali da su ostala "neka nerešena pitanja".

- Imamo pitanje režima trgovine genetički modifikovanim organizmima. Srbija je zakonom iz 2009. godine uvela opštu zabranu bilo kakvog uvoza i izvoza takvih proizvoda, što je suprotno opštim pravilima STO", ističe Bjelić. On kaže da se ta zabrana mora ukinuti, a za genetički modifikovane proizvode se može uvesti, objašnjava, poseban režim odobravanja njihovog prometa, "s tim da se proizvodnja može zabraniti, ali promet ne, ali se može staviti poseban režim". "Ovo je jedino pitanje iz multilateralnog okvira gde pravila Srbije nisu usklađena sa pravilima STO", kazao je Bjelić.

Bivša pomoćnica ministra trgovine, turizma i telekomunikacija **Bojana Todorović**, kazala je da je proces pristupanja Srbije STO pokrenut još 2005. godine, a da do sada nije bilo političke volje da se ovaj proces završi do kraja.

- Članstvo u STO omogućava svim državama članicama pod jednakim uslovima da pristupe tržištu od oko

STO i promet GMO

sedam milijardi ljudi koje obuhvata 98 odsto svetske trgovine", rekla je Todorović. Na skupu je istaknuto da je od osnivanja STO-a 1995. godine, nominalna vrednost trgovine robom i uslugama porasla 273 odsto ili prosečno 7,2 odsto godišnje. Rečeno je i da usklađivanje domaćih propisa sa postojećim pravilima STO nije podložno pregovorima i da, kako je naglašeno, nijedna zemlja nije pristupila ovoj organizaciji dok nije u potpunosti usaglasila propise sa postojećim pravilima Svetske organizacije.

Aleksej Tarasjev iz Institua za biološka istraživanja kaže da Srbija "stoji u pregovorima" za pristupanje u članstvo Svetske trgovinske organizacije zbog zakona o GMO, te da su ranije zakonske regulative bile bolje od postojećih. "Zakon kakav imamo iz 2009. godine nije u skladu sa pravilima STO, a da bismo bili član EU prvo moramo postati član STO. Problem je opšta zabrana. Zakon iz 2009. je istovremeno krajnje restriktivan i nebezbedan, a mi ne bi imali nikakav problem sa

STO da imamo onaj zakon koji smo imali od 2001. do 2009. godine", objašnjava Tarasjev. Po njegovim rečima, stari zakon omogućavao je dobijanje dozvola za sve vrste upotrebe genetički modifikovanih organizama, ali da "za tih osam godina ni jedna dozvola nije dobijena ni za kultivaciju ni za upotrebu i stavljanje na tržište kao hrane za ljude". On kaže i da Evropa, i neke druge države koje nisu članice EU, imaju veoma restriktivan sistem o prometu GMO, ali nemaju opštu zabranu kao Srbija. **Karlos Gimeno Verdejo iz Evropske komisije**, istakao je da zatvaranje granica, ograničavanje prometa, nije rešenje, te da se globalizacija ne može zaustaviti.

"Članstvo u STO ima svojih troškova, ali ima i svojih prednosti. Treće zemlje imaju pristup tržištima, istovremeno, dobija se transparentnost i predvidljivost", kaže Verdejo i naglašava da multilateralizam doprinosi miru.

STO je jedini regulatorni okvir za međunarodnu trgovinu koji danas uključuje 164 države, carinske teritorije, od kojih su 159 države članice UN, od ukupno 193 članice. **B.G**

HOBI STI

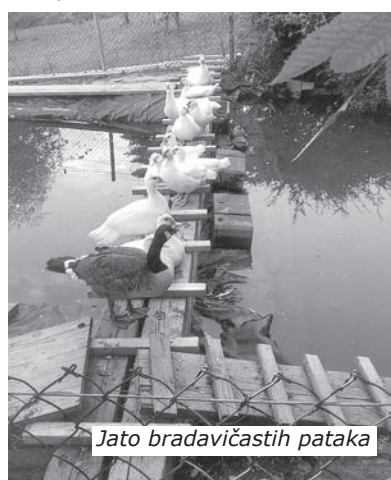
SREMSKA MITROVICA • KAKO JE NEBOJŠA DRONJAK OSTVARIO SVOJ SAN

Postao pčelar u - penziji

Ono što je želeo kao dete mitrovački Ličanin Nebojša Dronjak ostvario je u Nemačkoj kao penzioner - Zašto smatra da su pčele najbolji prijatelji i da su organizovanije od ljudi i kako se školovao za pčelara?

Želja mi je oduvek bila da imam pčele, još od vremena kada sam bio u rodnoj Lici, kad sam ih video kao dete kod dede i bake. Posebno su me fascinirale kada sam ih sam zametnuo, kada sam ih posmatrao kako su organizovane, kako rade svako svoj posao vredeno i pedantno kao vojnici. Držim ih nekoliko godina od kada sam penzioner i moje interesovanje za njih je sve veće i veće što se više njima bavim.

Ovakvo govori **Nebojša Dronjak** (70) Mitrovčanin, poreklom iz Like, koji je u Nemačkoj proveo 45 godina svog života i 40 godina rada i još tamo živi, ali s vremena na vreme tokom godine dodje u Srem. Poslednjih pet godina je penzioner. Decenijama živi na relaciji Sremska Mitrovica - Štuttgart, odnosno okolina Štuttgarta. U tom gradu je kao monter zaslužio svoju penziju, a je preko posla obišao ne samo Nemačku već i mnoge zemlje zapadne Evrope.

Jato bradavičastih pataka

- Kad sam imao 27 godina staža, a 54 godine života, šef montaže mi je rekao da, pošto sam najstariji u hali, ne moram ići na vanjske poslove osim ako to baš hoću. Radio sam i dalje vredno, moj rad su cenili i ja sam odradio svoje jer sam u penziji. Ono što sam uvek želeo ostvario sam sada - bavim se pčelarstvom. Zbog toga sam išao kod jednog doktora nauka na univerzitetu u Štuttgartu godinu dana na kurs, tako sam naučio šta treba o pčelama. Posle sam zametnuo sam prvu košnicu, sada ih imam mnogo mnogo više i držim ih na svom imanju iz hobija. Od kako sam počeo sa pčelarstvom prirodu gledam sasvim drugačijim očima nego pre, jer pčele nam pokazuju kud ljudsko društvo ide. Imamo priliku da vidimo, na primer, da pčele ne mogu da idu na oranice i u nemačkoj i ovde jer su zagadjeni - upozorava Dronjak.

Sada kada je neko vreme bio u Mitrovici, a dolazi nekoliko puta godišnj, e pčelinjak niko ne obilazi. On kaže da i ne treba, da su pčele dobile šta su trebale i da miruju. Zato mirno provodi dane u gradu na Savi gde je pre tačno 40 godina položio temelj svoje kuće u mitrovačkoj Šalabari. Na placu je kuća od 200 kvadrata, koja mu je kao i ona kod Štuttgarta dom, ali je ipak izabrao da živi u nemačkom gradu i da tamo kupi plac gde je uredio salaš. To je veli uradio zbog dece - jer tamo „preko“ žive dve ćerke i četvoro unučadi.

- O pčelama nema potrebe da se sada vodi briga, one su dobile zimsku hranu, u septembru su se rodile zimske pčele i do kraja februara, dok ne počne vegetacija, o njima ne treba brinuti. Dobiće samo još jednu vakcinu. Pčelinjak mi je na

U pčelinjaku

imanju koje se prostire na 35 ari zemlje, osim pčelinjaka, imam voće, držim srnu i srndača, imam 50 pataka bradavičarki, imam malo šume, tri jezerceta, gusane, kineske parkice... Sve to imam zbog dece i unučadi. Napravim im tu praktičnu obuku o pčelama, o živini, o životinjama. Moj najstariji unuk je bio dva puta u Londonu na razmeni učenika, kod nas je na farmu dva puta dolazila delegacija

Ima srnu i srndača

jedne gimnazije iz Londona - priča Nebojša.

Imanje mu je puno divnih starih jela, borova i drugog rastinja, pa je tu vredni Nebojša je uz pomoć svoje supruge Anke, koju poznaje još davnih dana, napravio pravi mali raj na zemlji. Tu je uredio prelepu vikendicu, ima generator za struju, cisternu i hidrofor koji obezbeđuju tehničku vodu. Sve je napravio svojim rukama ili uz pomoć dugogodišnjih prijatelja Boška Rajčića, Miće Prokopića i mnogih drugih. Oni su česti gosti nedeljom i praznicima na Nebojšinom imanju. Uz čašicu medovače i roštilj pričaju o starim vremenima, a sete se i Sremske Mitrovice odakle je poreklom i Mihajlo Prokopić.

Nedavno je na svom imanju organizovao pravi mali seminar o pčelarstvu na koji su, naravno i na srpski roštilj i pićence, došli brojni prijatelji - uglavnom Nemci - pčelari.

Srba je među pčelarima u ovom delu Nemačke veoma malo - kaže Nebojša Dronjak.

Ovaj penzionisani monter je postao pravi ekspert za pčelarstvo. Mogao bi da priča satima o pčelama i njihovom, kako on kaže „totalno organizovanom životu“. Jer se kod pčela tačno sve zna, za razliku od ljudi, čiji je život dosta haotičan. Zna se ko vodi ko radi i donosi polen, ko čuva košnicu, ko odgaja mlade pčele, ko roj čuva od uljeza. Kada započne veli sam mogao bi satima da priča o radijusu pčelinjeg doleta u potrazi za polenom, koji je med najbolji, kako prepoznati pravi prirodni med i slično. Na dostignutom Nebojša Dronjak ne misli da stane već ima nove planove koje će, nada se, ostvariti, a i ti planovi su vezani za selo i seoske poslove.

Tekst: **S.Đaković**
Slike: iz privatnog albuma

INICIJATIVE S NAUČNOM PODLOGOM

Regionalizacija poljoprivredne proizvodnje

Republika Srbija je bogom dana za poljoprivrednu proizvodnju. Ogradne obradive i kvalitetne površine, bogatstvo biljnog i životinjskog sveta, klima prilagođena svim kulturama, bogata tradicija bavljenja poljoprivredom, naučne institucije koje više od 100 godina obrazuju poljoprivrednike i trenutno 30.000 agronoma, najveće su blago srpskog agrara. Država Srbija raspolaze sa 5,11 miliona hektara poljoprivrednog zemljišta od kojeg je 4,25 miliona hektara obradivo. Zemlja u Srbiji je danas ponajviše vlasništvo seljaka, zatim tajkuna (domaćih i stranih) i nešto malo u vlasništvu zadruga. Poseduje i potencijal reka i kanala i ima dobre hidrološke uslove za korišćenje vode. Međutim, dok se u svetu navodnjava 17 odsto površina, u Srbiji je to od 1,3 do tri odsto. Poslednjih decenija stalno se govori o velikim šansama, a proizvodnja u tonama stagnira ili opada decenijama. Vrednost agrarne proizvodnje u 2015. godini bila je tek 4,7 milijardi dolara i imala je pad od osam dostu. Uz pomoć Boga, ona je u 2016. godini imala rast od osam odsto i vrednost od pet milijardi dolara. I to je veoma malo. Morala bi da ima vrednost od najmanje 6,6 milijardi dolara, koliko je bila pre dve i po decenije.

Da je agrar sporedna, a ne strateška grana, i da stalno predstavlja neiskorišćenu šansu potvrđuje je u tome što od 2002. do 2010. godine ima prosečan rast od 0,6 odsto! Posle toga, uglavnom, pad proizvodnje. Iako Strategija doneta 2014. godine za narednu deceniju predviđa prosečan rast od najmanje 6,2 odsto! Najbolji dokaz lošeg stanja je činjenica da je u 2016. godini obavljena setva pšenice tek na 440.000 hektara. Opala je i potrošnja hleba u poslednjoj deceniji sa 101 na 83 kilograma godišnje po stanovniku! Ipak, koliko god se zaseje, pše-

nic će uvek biti dovoljno, jer za ishranu, rezerve i novu setvu treba nam tek 1,5 miliona tona zrna godišnje. Ali, takva proizvodnja je ispod naših mogućnosti. Ni bogati rod kukuruza od 7,7 miliona tona ne koristimo dovoljno. Izvešćemo više od tri miliona tona, stranci će njim hraniti svinje i prodavati meso Srbiji. I sada se za uvoz svinjskog mesa godišnje izdvaja oko 40 miliona dolara. Inače, ovog meseca prošle godine je u Srbiji proizvedeno oko 320.000 tona, što je za 50.000 tona više nego 2015, što je dokaz da 330.000 stočara može da proizvede dovoljno. U 200.000 praznih kuća u Srbiji trebalo bi tovitati junad. U svet možemo godišnje da izvozimo 50.000 tona „bebi bifa“, a mi smo u 2015. izvezli tek 315, a prošle godine nešto više od 400 tona! Pre dve i

po decenije Srbija je izvozila po 30.000 tona „bebi bifa“ godišnje! Inače, izvoz hrane, odnosno sirovina za njenu proizvodnju već godinama stagnira na 2,8 milijardi dolara, a uvoz se kreće do 1,5 milijardi dolara. I ovde se govori o šansama za povećanje izvoza koji bi mogao da dostigne i 30 milijardi dolara. Ali, to su još uvek samo želje na dugom štapu. Jer, Srbija prvo treba da proizvede.

Kada bi ovako kreirali agrarnu politiku Srbija bi, uz izmenu setvene strukture, mogla da proizvede hrane u vrednosti od 6,6 milijardi dolara godišnje, koliko je nekada i imala. Proizvodnja mesa bi se sadašnjih 400.000 tona povećala na 644.000 tona (koliko se proizvedilo pre dve i po decenije). U tom slučaju bi bilo realno da Srbija već 2022. izvozi godiš-

Lokacije

Moguće lokacije novih ili rekonstruisanih klanica za svinje bile bi u Zrenjaninu, Pančevu, Somboru, Nišu i Jagodini. Lokacije za klanice za goveda trebalo bi da budu u Kraljevu i Pirotu. Klanice za živinu treba izgraditi u Žitištu, Bačkoj Topoli, Požarevcu i Leskovcu. Ukupne investicije u sve ove klanice osim transportnih sredstava i infrastrukture iznose oko 350 miliona evra. Investicije u matična stada i proizvodnju sirovina kod domaćih farmera treba da obezbede strateški partneri.

šnje milion tona pšenice, tri miliona tona kukuruza, 250.000 tona šećera, 100.000 tona ulja... Uz to bi mogla da izvozi voća i povrća za 400 miliona dolara, žive stoke i mesa za 250 miliona dolara, vina i žestokih pića za 50 miliona dolara i duvana u vrednosti 20 miliona dolara. Da bismo ovo ostvarili Srbija do para može da dođe ako bi polovinu državnih oranica koje poseduje prodala domaćim seljacima, a oni bi to platili što u gotovom, što kroz predaju proizvoda za izvoz.

U cilju racionalnog korišćenja raspoloživih zemljišnih površina, u narednom periodu neophodno je započeti sa regionalizacijom poljoprivredne proizvodnje. Na teritoriji Srbije trebalo bi organizovati u okviru tri velika regiona, i to: 1. Ravničarski region sa intenzivnom poljoprivrednom proizvodnjom, koja bi obuhvatala područja do 250 metara nadmorske visine, a činila bi ga teritorija AP Vojvodine, Mačve, Pomoravlja, Stiga i Posavine; 2. Brdski region koga bi činilo područje centralnog dela Srbije sa poljoprivrednim

površinama na nadmorskoj visini od 250 do 600 metara i 3. Brdsko-planinski region koga bi činile poljoprivredne površine iznad 600 metara nadmorske visine.

Poljoprivrednu proizvodnju bi trebalo regionalizovati na sledeći način:

Ravničarski region – u ovom regionu bi se obavljala intenzivna proizvodnja: žita, industrijskog bilja, povrća, izuzev krompira, semenska proizvodnja žita i industrijskog bilja, intenzivna proizvodnja u svinjarstvu i intenzivna proizvodnja u živinarstvu.

Brdski region – obavljala bi se proizvodnja: poluintenzivna proizvodnja žita za govedarstvo i ovčarsku potrošnju, ograničena proizvodnja industrijskog bilja, intenzivna proizvodnja u govedarstvu – meso, mleko, intenzivna proizvodnja u ovčarstvu – meso, intenzivna proizvodnja u voćarstvu, a posebno: šljive, maline, jagode, kupine, višnje, jabuke i kruške.

Brdsko-planinski region – u ovom regionu treba iskoristiti raspoložive prirodne resurse – pašnjake i livade, poluintenzivnom proizvodnjom u ovčarstvu, kozarstvu i govedarstvu, uz plantažnu proizvodnju i sakupljanje i doradu lekovitog bilja i šumskih plodova, a kao alternativnu delatnost organizovati korišćenje i eksploataciju šumskog bogatstva, uz istovremeno i njegovu obnovu.

Prikazani model predstavlja grubu podelu koja treba da omogući racionalno korišćenje raspoloživih resursa za obavljanje poljoprivredne proizvodnje. Istovremeno, neophodna je intenzivna saradnja i dopuna proizvodnih programa između regiona, npr. između ravničarskog i brdskog regiona u podeli rada u tovu junadi i proizvodnji junećeg mesa namenjenog izvozu, kao i eventualnu saradnju u proizvodnji ovčijeg mesa namenjenog izvozu.

B.G.

NAUKA U PRAKSI

Zasnivanje proizvodnje u zaštićenom prostoru

Piše: Dipl.ing Biljana Dobranić, PSS VRBAS

Zaštićeni prostor podrazumeva veći broj različitih, po obliku i veličini, objekata namenjenih ne samo za proizvodnju povrća, već i cveća, jagoda, aromatičnog bilja kada se oni ne mogu gajiti na otvorenom polju. Zaštićeni prostor je ujedno i najekonomičniji oblik porodničnog tipa proizvodnje. Podignuti uz domaćinstvo, sa pravilnim položajem u odnosu na Sunce, ostale objekte u domaćinstvu i sa uređenom okolinom (staze, travnjaci...) omogućava stalno prisustvo čoveka, što znači i regulisanje uslova uspevanja prema zahtevu gajene biljne vrste.

Zaštićeni prostor može biti privremeni i stalni zaštićen prostor. Privremeni zaštićeni prostor može biti bez noseće konstrukcije ili sa nosećom konstrukcijom, prekriveni agrotekstilom ili folijom (danju se sporiye zagreva, a noću se se sporiye hladi), kroz čije mikropore prolaze kišne kapi. Traju od 2-3 godine. Ovde spadaju zaštićene leje koje mogu biti ukopane, prizemne i nadzemne; zaštićena gnezda; privremeni montažni staklenici, ukopani i površinski, produbljena leja i dr.

Stalni zaštićeni prostor predstavljaju polu visoki i visoki tuneli, staklenici i plastenici. Visina poluvisokih i visokih tunela je minimum 70-90 cm, širina 2-3 m, dužine 20 m, maksimalno 50 m. Izrađeni su od lučno savijenog drveta, metalnih ili PVC cevi ukopanih u zemljište na dubini 20-25 cm. Ukoliko se postavlja više visokih tunela na jednoj lokaciji, treba ih postaviti paralelno po dužini, sa stazama između njih minimum 80cm, a sa čeonih strana, takođe, treba ostaviti staze širine minimum 2m koje su neophodne i za provetranje.

Kod plastenika se tačno uočava granica između bočnih strana i krova. Na bočnim, kao i čeonim stranama postavljaju se vrata i otvori za provetranje. Spajanjem više jednostrukih plastenika, dobija se blok plastenik, čija širina može biti proizvoljna, a dužina maksimalno 50 m, ako nema krovno ili prinudno provetranje. Za blok plastenik u našim klimatskim uslovima obavezno se mora ugraditi grejanje.

Staklenici obezbeđuju najpovoljnije mikroklimatske uslove za gajenje biljaka, najstabilniji su i predstavljaju najsloženiji oblik zaštićenog prostora. Staklenik je

na čvrstim temeljima, a iznad zemlje je cokla (drvo, cigla, beton) različite visine od 10-100 cm na koji je pričvršćen sistem noseće konstrukcije i krova. Ovde se za pokrivanje konstrukcije koristi staklo i to obično, rapavo ili talasasto, na jednu ili dve vode. Postoje i hangarni tipovi staklenika (širine 12-24 m; visine 8-12 m; dužine i do 100m), okrugli staklenici, kule i drugo.

Ukupan efekat proizvodnje u zaštićenom prostoru određuje geografski položaj, klimatski i zemljišni uslovi kao i tržišni uslovi koji uslovljavaju koji tip zaštićenog prostora se podiže, koja vrsta i sorta povrća će se gajiti, vreme gajenja i drugo.

Ukupna solarna energija koja dopire na površinu objekata utiče na toplotne i svetlosne uslove u njemu. Treba reći da je u našim klimatskim uslovima visoka energija zračenja do prve dekade novembra, zatim je period izrazito niske energije sve do kraja januara, zatim solarna energija raste i visoka je već u aprilu. Sve ovo treba imati u vidu kada se odlučujemo za biljnu vrstu i period gajenja u zaštićenom prostoru jer neke biljne vrste kao što je paradajz, paprika, lubenice i dinje, zahtevaju dosta svetlosti u toku životnog ciklusa. Prilikom proizvodnje rasada u jesenje-zimskom periodu, potrebno je dodatno osvetljenje jer je to period kratkog dana i visoke oblačnosti.

Plodnost zemljišta, njegova fizička, hemijska i mikrobiološka aktivnost su veoma bitne i vezano s tim i vrstom koja se gaji u plasteniku zavisi mineralna ishrana, kontrola patogena, odnosno zaštita biljaka. Od vrste zemljišta prednost imaju černozem, ritška crnica i karbonatna livadska zemljišta. Zbijenost zemljišta popravljaju se obradom i unošenjem nerazložene organske materije (slame, strugotina, svež stajnjak), a vodno-vazdušne osobine zemljišta se popravljaju unošenjem peska. Optimalna Ph zemljišta 6-7,5. Na kiselijim zemljištima se obavljaju kalcifikacija i to materijalom koji ima značajne količine slobodnog ili vezanog CaO (živi kreč, krečnjak, dolomitno brašno, saturacioni mulj). Zbog intenzivne proizvodnje u plasteniku i upotrebe visokih količina mineralnih đubriva dolazi do povećane zasoljenosti zemljišta (amonijum hlorid ima 66% hlora , ka-

Zaštićeni prostor je najekonomičniji oblik porodničnog tipa proizvodnje

lijum hlorid 47% hlora). Kvalitet vode za zalivanje takođe može da utiče na zaslanjivanje zemljišta. Pri proizvodnji dve kulture godišnje ostaju značajne količine soli u zemljištu. Ukoliko zemljište ima dobre drenažne sposobnosti i optimalne je vlažnosti , koncentracija soli ima manje negativan efekat. Borba protiv zaslanjenosti uključuje izradu drenaže koja omogućava ispiranje zemljišta.

Humus u zemljištu ne sme biti ispod 4-5 % za lakša zemljišta , a kod težih zemljišta koja imaju više gline (više od 20 %), između 8- 10 % . On reguliše fizičke, hemijske i biološke osobine zemljišta, odnosno ukupnu plodnost.

Zaoravanje žetvenih ostataka iz fitosanitarnih razloga se ne preporučuje pa se očuvanje nivoa humusa i prometa organske materije u zemljištu bazira na organskom đubrenju. Od organskih đubriva se koristi zreo ili poluzagoreli stajnjak i to 20-40 kg/m² godišnje, količinom od 10-15 kg/m² omogućuje da se zadrži plodnost na željenom nivou. Kompost se unosi od 5- 10 kg/m². Takođe se može unositi i živinsko đubrivo u smeši sa zemljom u razmeri 3:1, obično se dodaje pri kompostiranju biljnih otpadaka, ređe čisto (5-10 kg kao osnovno đubrivo obavezno 15-20 dana pre setve). Sa rastvorom ovog đubriva (1kg na 10-15 l vode), prihranjivanje se između redova. Treset obogaćen makro i mikro elementima takođe se može koristiti za đubrenje, pogotovo za proizvodnju rasada.

Bitno je prilikom podizanja plasteni-

ka da odaberemo zemljišta sa južnom ekspozicijom, ravne površine, sa blagim nagibom 1- 5 % (zbog oticanja površinske vode), udaljeno od saobraćajnica sa velikom frekvencijom saobraćaja, kao i od industrijskih zagađivača. Najbolji položaj je da se plastenik prostire dužinom sever-jug, odnosno severoistok-jugozapad.

Smena useva u prostoru i vremenu, kao sistem biljne proizvodnje ima svoje specifičnosti u primeni u zaštićenom prostoru. To je uvek intezivna povrtarska plodostmena u kojoj postoje: glavna kultura: koja najduže ostaje u plasteniku 60-130 dana ili daje najveći prinos (paprika, paradajz, dinja, lubenica, krastavac); predkultura: kratke vegetacije 30-50 dana (salata, rotkvica, lukovi) i naknadna kultura (boranija, krastavac komišon). Može da se gaji i sistem mešanih vrsta: red salate- red luka; mrkva i crni luk.

Tako da se u zaštićenom prostoru ne govori o vegetacionom periodu (od IV do X meseca), već o godišnjem proizvodnom ciklusu koji počinje pripremom objekata i zemljišta u avgustu mesecu, kada počinje jesenje ciklus proizvodnje, a završava se sledeće godine krajem jula ubiranjem glavne ili naknadne kulture.

Osnovna obrada se izvodi pred početak proizvodnog ciklusa na dubini 20-30 cm, uz đubrenje organskim i mineralnim đubrivima i dezinfekcijom zemljišta i prostora. Površinska predsetvena prprema zemljišta se obavlja na dubini 10-18 cm.

Ponekad je potrebno podrivati, ako nema dobre drenaže zemljišta. Ostale mere nege u plasteniku su: plitko prašenje 2-3cm dubine, okopavanje, kultiviranje, nešto dublje 5-8 cm, ogrtanje (paprika, paradajz, krastavac) i druge mere nege u zavisnosti od gajene biljne vrste. Dezinfekcija zemljišta, konstrukcije plastenika i oruđa koja se koriste u proizvodnji, može biti fizička, hemijska i biološka. Fizički se vrši otklanjanje i iznošenje zaraženih biljaka van plastenika i njihovo spaljivanje. Hemijska sredstva koja se koriste za dezinfekciju su basamid-granulat, 45 dana pre setve jer je fitotoksičan za biljke. Protiv nematoda u zemljištu mogu da se gaje slajčica i kadifa, a za uništavanje spora gljiva, virusa ,larvi2% rastvor formalina koji se koristi i za prskanje konstrukcije i zidova plastenika, isto se isprska i alat koji koristimo u toku proizvodnje (2% rastvora formalina ili 10% rastvora masne sode, NaOH).

Malčovanje je takođe bitna mera nege useva jer utiče na ravnomerniju dnevno-noćnu temperaturu zemljišta, održavanje koncentracije ugljen dioksida oko biljke, smanjuje vlažnost vazduha, poboljšava mikrobiološke aktivnosti, sprečava stvaranje pokorice, sprečava razvoj korova. Za nastiranje zemljišta može se koristiti slama, plastične razgrađive ili ne razgrađive folije (crno/bele boje; srebrno/braon boje...).Nedostatak ove mere bi bila opasnost od mraza jer je slabija radijacija temperature iz zemljišta.

Za zaštitu od mraza, kao obaveznu meru zaštite u plastenicima bez grejanja, biljke se štite:

- Indirektnim navodnjavanjem, počinje se 2-3 dana pre očekivanog mraza. U vlažnom zemljištu ima više akumulirane toplote koja se širi brzo i dublje. Tu toplotu zagrejava zemljište zrači u atmosferu i povećava temperaturu iznad površine zemlje.

- Direktnim navodnjavanjem, u toku trajanja mraza i to kišenjem, gde se kišne kapi smrznu na biljci pa ledena kora štiti biljke od niske temperature.

- Odmrzavanje biljaka, za vreme kratkotrajnog, manjeg, neočekivanog mraza, odmrzavanje se postiže stalnim kišenjem hladnom vodom. Treba početi sa kišenjem za vreme mraza pre nego što sunce zagreje vazduh.

PČELARI UPOZORAVAJU: Falsifikovani med na trpezama

Ova godina je bila prilično loša za pčelare. Zbog zime imali su uginuća oko 50 odsto. Pčele koje su preživjele su delom bile slabe, a delom nespремne za pašu. Bagremova paša je podbacila potpun, podbacila je i lipova paša a sa suncokretovom pašom su bolje prošli pčelari u Banatu nego u Bačkoj i Sremu

Tradicionalno prvog vikenda u septembru, na rumskom Gradskom trgu postavlja se štandovi sa medom i pčelinjim proizvodima, koji jasno ukazuju da se održava manifestacija pod nazivom „Sajam meda“. Ove godine trodnevni Sajam meda se održao po 14. put, odnosno bila je to 32. Izložba pčelinjih proizvoda, opreme i lekova.

Događaj je organizovalo rumsko Društvo pčelara „Nikola Mileusnić“, čiji predsednik **Stanimir Javorac** ističe da je centralno mesto na ovom skupu zauzelo regionalno savetovanje pčelara koje je održano u rumskom Kulturnom centru.

- Tema našeg savetovanja bila je priprema pčelinjih zajednica za zimu, što je i najbitniji deo posla koji pčelari sada obavljaju. Od toga kako pčele pripreмимо za zimu, koliko im ostavimo hrane i kako je rasporedimo, da li je matica stara ili mlada i da li smo ostavili mlada ili stara društva, zavisice i pčelinje zdravlje i produktivnost u sledećoj

„Ova godina je bila prilično loša za pčelare. Najpre smo zbog te zime imali uginuća oko 50 odsto. Pčele koje su preživjele su delom bile slabe, a delom nespремne za pašu. Bagremova paša je podbacila potpuno i kao pčelar sa 100 košnica, nisam imao ni jedan kilogram

sezoni. Ove godine smo na našem Sajmu prigodnim filmom obeležili i važan datum, a to je 115. godina od osnivanja Prve Srpske pčelarske zadruge. Ugostili smo asocijacije pčelara sa područja Mačvanskog, Kolubarskog, Sremskog okruga kao i pčelare iz ostalih udruženja u Srbiji, a sa nama su bili i naši dragi pčelari iz Republike Srpske, sa kojima smo u bratskim odnosima. Nažalost imali smo nešto manje izlagača, a razlog tome je i jedna od najslabijih godina za sve pčelare. Nismo imali voćnu pašu, mali broj pčelara je „uhvatio“ lipovu i bagremovu pašu i jedino je suncokretova paša bila dobra, kaže Javorac.

Predsednik Asocijacije pčelara Mačvansko-kolubarskog i Sremskog okruga, **Rajko Pejanović**, održao je pčelarima predavanje na temu „Godišnji ciklus razvoja pčelinje zajednice“, istakavši da ovaj ciklus ima pet perioda i da je sada u okviru četvrtog perioda, najvažnija priprema pčelinjih društava za zimu.

- Potrebno je pripremiti pčelinju zajednicu u pogledu količine hrane, brojčane snage zajednice i njenog zdravstvenog stanja. Ako se zadovolje sva tri ova uslova, onda pčelari mogu mirno čekati proleće i takve pčele će biti zdrave. Potrebno je osloboditi se parazita varoe, koja je kod nas prisutna preko 40 godina i već smo se nekako navikli na nju. Znamo da nema leka kojim bi je potpuno uništili, ali je svakako treba suzbijati da ne bi napravila veću štetu. Količina hrane sa kojom se pčele uzimljavaju, ne bi smela biti manja od 15 kilograma, što je dovoljno da dosegne do aprila meseca. Neće pčele svu tu količinu hrane pojesti, ali naučnici iz Rusije su

Regionalno savetovanje pčelara u Kulturnom centru

Rajko Pejanović

utvrdili jednu zakonitost, da kada je u košnici manje od 8 kilograma hrane, pčelinja zajednica prestaje da se razmnožava. Ona je tada u stresu, staje sa razvojem i čeka bolje dane. Kako bagremova paša počinje od 1. do 7. maja, nama je važno da razvoj teče normalno i bez prekida. Kada je reč o brojčanoj snazi zajednice, ona se meri brojem zaposlenih ulica pčelama i u vreme kada je temperatura oko nule, potrebno je da bude oko 6 takvih ulica. 5 ulica se smatra vrlo dobrim, 6 odličnim dok se 7 ulica smatra ekstra dobrim. Ovde se koristi način pojačavanja i spajanja, što znači da kod zajednice koje nemaju tu snagu i verovatno neće dočekati proleće, ili se dve takve spajaju u jednu, ili se jedna takva dodaje onoj koja ima

5 ulica. Zdravstveno stanje pčela kontrolišu veterinari, a da bi pčelinjak bio pod njihovim nadzorom, on mora biti registrovan. Veterinar je tada dužan da u martu, najkasnije do polovine aprila i u septembru i oktobru, izvrši uvid u zdravstveno stanje pčelinje zajednice.

Prošlogodišnja zima donela je sa sobom ekstremno niske temperature vazduha i gotovo mesec dana su konstantno temperature bile ispod nule. Pejanović kaže da su zbog toga bili i veliki gubici, jer prosto nismo navikli na takve niske temperature. Ističe da 15 kilograma hrane, 6 ulica pčela u košnici i dobro zdravstveno stanje zajednice, garantuju da će pčele preživeti i da nikakvih problema neće biti, bez obzira na ledene dane i noći ukoliko ih bude.

- Ova godina je bila prilično loša za pčelare. Najpre smo zbog te zime imali uginuća oko 50 odsto. Pčele koje su preživjele su delom bile slabe, a delom nespремne za pašu. Bagremova paša je podbacila potpuno i kao pčelar sa 100 košnica, nisam imao ni jedan kilogram. Podbacila je i lipova paša i dala je nekih 7-8 kilograma. Neko je vrcao, neko nije, nego je produžio na suncokret i dobio nekih od 15 do 25 kilograma. Sa suncokretovom pašom su bolje prošli pčelari u Banatu nego u Bačkoj i Sremu, jer Banat u vreme sušnog perioda ima pliću podzemnu vodu koja je pogodnija za suncokret. Suncokretova paša je i jedina od velikih paša koja nije podbacila.

Predsednik Asocijacije pčelara Mačvansko-kolubarskog i Sremskog okruga, Rajko Pejanović, upućuje mlade pčelare da se učlane u pčelarske organizacije koje im donose mnoge benefite.

- Najpre naša država zahteva, kako bi imala evidenciju o broju pčelara, da svako od njih bude učlanjen u mesno udruženje. Zakon nalaže da pčelinjaci moraju biti re-

gistrovani, a kazne za one koji to nisu učinili kreću se od 30.000 do 50.000 dinara. Važno je registrovati svoj pčelinjak jer se neke bolesti kod pčela, kao što je pčelinja kuga, suzbijaju na nivou države. Košnica koja je zaražena tom bolešću, mora da se spali za šta država obezbeđuje određenu naknadu od oko 100 evra po košnici. Pčelar to mora da zna. Kao član udruženja, ovaj zanat se najbolje i najpravilnije nauči. U nekim zemljama, kao što je to Izrael, pčelar je obavezan da ide u školu, da dobije diplomu, pa tek tada sme da se uopšte pčelarstvom bavi. Ministarstvo poljoprivrede i naš Savez, utvrdilo je prošle godine da se u Srbiji najviše falsifikuju dva poljoprivredna proizvoda, med i maslinovo ulje. Prema nekoj našoj proceni, oko 70 odsto ponuđenog meda u trgovinama širom Srbije, je falsifikovani med. Dogodilo se da je predsednik našeg Saveza, prilikom jedne posete tadašnjem predsedniku Vlade, a sada predsedniku Republike Srbije, **Aleksandru Vučiću**, u restoranu republičke Skupštine, utvrdio da se služi falsifikovanim medom. Nažalost, mi nemamo referentnu laboratoriju koja nam je preko potrebna da bi se ovoj pojavi stalo na put. Neka obećanja postoje, ali još uvek je sve samo na rečima. Kada mi damo med na veliko otkupljivačima, oni uzorke moraju da šalju na ispitivanje u laboratoriju u Nemačku, a to skupo košta.

Pejanović smatra da postojanje i održavanje manifestacije kao što je rumski „Sajam meda“ znači mnogo i pčelarima, ali i građanima, potrošačima. Građani se na ovaj način zainteresuju za med, koji je još uvek skromno prisutan u našoj svakodnevnoj ishrani, a istovremeno mogu da se snabdeju pravim, kvalitetnim, kontrolisanim medom. Tokom trodnevnog trajanja Sajma, građani su bili u prilici da po nižim cenama nego što je to u marketima, kupe pravu paletu pčelinjih proizvoda, polen, propolis, matičnu mleč, med u saču, rakiju medovaču, mešavinu meda, polena i propolisa za jačanje imuniteta. Ukupno je u ponudi bilo oko 25 proizvoda spravljenih na bazi meda.

M. Ninković

Pčelari na Gradskom trgu

Pčelarski praznik u „medenoj ulici“

U čuvenoj „medenoj ulici“ tokom dva dana trajanja izlagači su predstavili med i pčelinje proizvode kao i opremu za pčelarstvo. Svi posetioци su i ove godine imali priliku da probaju nakvalitetniji med, medenjake i razne rakije

Tринаеста po redu, ali ne i baksuzna, izložba meda i pčelinjih proizvoda organizovana je proteklog vikenda na šetalištu u ulici Vojvode Stepe u Indiji. U čuvenoj „medenoj ulici“ tokom dva dana trajanja oko 25 izlagača su imali priliku da predstave svoje proizvode a posetioци su mogli da probaju i kupe med, propolis, medenjake, kolače od meda i medovaču. Manifestacija koja okuplja veliki broj pčelara sa teritoriji indijske opštine je bila prodajno-izložbenog karaktera i održava se svake godine tradicionalno krajem septembra meseca. Organizator manifestacije je Udruženje pčelara „Roj“ iz Indije, a pokrovitelj Turistička organizacija opštine Indija i opština Indija.

- Što se tiče same ponude i ove godine smo imali sve sve, od uljane repice, suncokreta, bagremovog meda, lipovog meda, livadskog, šumskog preko polenovog praha, propolisa, raznih mešavina meda i bilja, medovače i vina od meda, zaista veliki izbor - navodi **Dragan Vučenović** predsednik Udruženja pčelara „Roj“ iz Indije i kaže:

-Mi preporučujemo našim građanima da med kupuju od poznatih pčelara jer je ovo jedinstvena prilika. Poznato je da u našoj zemlji ima puno falsifikovanog meda i zato apelujemo na njih da med kupuju na ovakvim mestima.

Govoreći o ovogodišnjim prinosima predsednik indijskih pčelara kaže da je ova godina bila jedna od najlo-

Sanela Zorić

šijih u poslednjih 70 godina. Med je kvalitetan ali ga ima u malim količinama.

- Ove godine imamo prilično kvalitetan ali izmešan med. Malo ima čiste lipe jer nije bilo obilnog nektarisanja. Suncokretovog meda je bilo za nijansu više, ali su lipa i bagrem podbacili. Što se tiče cena one se kreću u rangu prošlogodišnjih, u proseku od 600 do 800 dinara - ističe on.

I ove godine su mališani PU „Boško Buha“ prodefilovali medenom ulicom gde su dobili na dar med i čuli jedno malo predavanje o značaju meda u ishrani. Tokom dva dana izložbe posetioци su mogli da kupe razne meleme, mešavine, čajeve, kreme, rakije i vina od meda, medenjake i druge poslastice. Prodavci su imali pune ruke posla, a za svakog je bilo po nešto.

Sanela Zorić zajedno sa suprugom se pet godina bavi pčelarstvom i posao je nasledila od roditelja. Ovo im je kako kaže prvo učešće na izložbi meda u Indiji.

- Ovde se zaista radi o ljubavi prema pčelarstvu, pa smo odlučili sami da se oprobamo. Imamo četiri vrste meda, bagremov, lipov, livadski i repicu i pravimo medovaču običnu ali i sa ukusom aronije - kaže Sanela i dodaje da su za sada zadovoljni poslom.

- Mladi smo pčelari, tek smo na početku, ali se nadamo da ćemo razraditi posao i biti još uspešniji. Ovo je prva godina da vidimo plodove našeg rada. Ova izložba je odlična prilika da promoviramo naše proizvode i steknemo neke nove mušterije.

Marko Praštalo, pčelar iz Indije, jedan je od učesnika manifestacije „Dani meda“. I on je kako kaže

Nema otkupa meda na veliko

Govoreći o izvozu srpskog meda u inostranstvo predsednik pčelara kaže da svi zajedno ne mogu podmiriti potrebe. -Poslednje dve godine postoje nesuglasice između firmi koje su veliki otkupljivači i proizvođača meda. Oni su znatno snizili cene na veliko i iz tog razloga pčelari ne daju svoj med. Otku-

pljivači ovakvu situaciju pravdaju niskim cenama na svetskom tržištu meda. A kako je bilo malo meda u proizvodnji ove godine, od nas niko i nije tražio otkup kaže predsednik i dodaje: -Mene su nekoliko puta zvale sve velike otkupljivačke kuće iz Srbije ali niko nije dao punudu, samo su se raspitivali.

nasledio porodični biznis, a više od 15 godina se bavi ovim poslom.

-Tradicionalno se bavim pčelarstvom jer je pokojni otac započeo posao osamdesetih godina, a ja sam ga nastavio. Ova godina je bila prilično loša za nas pčelare i kao što je već poznato mali su prinosi. Meni je ovo dodatni posao, imam privatnu firmu ali stižem da se posvetim i pčelama kaže on i napominje da posla ima tokom čitave godine. Bukvalno, mi smo stalno angažovani, ako ne oko pčela onda u pripremi. Inače, naš med prodajemo na pijaci u Indiji i Beški i imamo redovne mušterije - kaže Marko i navodi da povremeno učestvuju na nekim manifestacijama gde donesu njihove proizvode.

U medenoj ulici pored meda i pčelinjih proizvoda posetioци su mogli da kupe i razne mešavine čajeve, travarice, kapi i meleme. Najpoznatija kragujevačka „travarka“ došla je i ove godine na izložbu da pokaže indičanima svoje čudesne napitke. Kako je u razgovoru istakla, pre 30 godina je počela da se bavi ovim poslom, a uz pomoć lekovitog bilja uspešla je da izleči nekoliko tumora.

- Svake godine dolazim u Indiju na „Dane meda“, to je sada već tradicija postala. U svom asortimanu proizvoda nudim oko 80 mešavina, meleme, tinkture, čajeve, likere i travarice - kaže **Jugoslava Đorđević**, travarka iz Kragujevca i objašnjava:

-Imam program za čišćenje pluća, za imunitet, za štitnu žlezdu i kapi za žene. Ja sam 1985. godine pomoću bilja sanirala miom na materici, tumor na glavi i dojki i od tada se trudim da pomognem i drugim ljudima tvrdi ona i kaže da je u bavljenju ovim poslom prevladala velika ljubav prema prirodi. Još kao dete sam volela da berem biljke, a inače tetka mi je bila monahinja u manastiru, pa sam često odlazila tamo. Oko 90 posto ovih receptura je iz manastira po starim receptima i zato imam redovne mušterije koje jedva čekaju da dođem u Indiju.

Na kraju razgovora, ova poznata travarka dala je čitaocima savet. Svi oni koji imaju grčeve u nogama, treba da obmotaju čistu vunu na palčeve nogu i drže tako. Kaže da bolovi sigurno prestaju.

M. Balabanović

Medena ulica u Indiji

Marko Praštalo, pčelar

Dragan Vučenović predsednik Udruženja pčelara „Roj“

Prve zadruge u svetu

Prvu (savremenu potrošačku) zadrugu u svetu osnovalo je 28 nezaposlenih ročdelskih tkača krajem 1844. godine. Zadruga je počela da radi kao mali dućan, u kojoj su zadrugari kupovali kvalitetnu robu, a da im nije zakidano na meri - Prva zadruga na teritoriji današnje Srbije osnovana je u Petrovcu (danas Bački Petrovac), u Vojvodini, 1846. godine

Prvu (savremenu potrošačku) zadrugu u svetu osnovalo je 28 nezaposlenih ročdelskih tkača krajem 1844. godine u malom mestu Ročdelu, u Engleskoj. Time je označen početak nove ere – savremenog udruživanja.

Zadruga je počela da radi kao mali dućan, u kojoj su zadrugari kupovali kvalitetnu robu, a da im nije zakidano na meri. Nije slučajno što se prva potrošačka zadruga pojavila baš u Engleskoj, jer je ta zemlja u prvoj polovini XIX veka dostigla najviši stepen razvoja sa najizraženijim suprotnostima u kapitalizmu.

U Londonu je svakog jutra ustajalo 50.000 ljudi, koji nisu znali gde će prespavati narednu noć. Radnička klasa je živela veoma teško i morala je da se organizuje kako bi preživela.

Prva zadruga u svetu, u Ročdelu, ustanovila je principe koji će kasnije postati trajni principi rada potrošačkih zadruga uopšte.

Godinu dana posle osnivanja zadruge ročdelskih tkača, 1845. godine u Sobotištu, u Slovačkoj, osnovana je druga zadruga.

Zadruga u Bačkom Petrovcu – treća u svetu

Prva zadruga (Gazdovsky spolok) na teritoriji današnje Srbije osnovana je u Petrovcu (danas Bački Petrovac), u Vojvodini, 1846. godine – samo dve godine posle prve zadruge u Ročdelu, kao treća zadruga na svetu. Njen osnivač, evangelistički kapelan Štefan Homola, okupio je Slovake, koji su imali visoko razvijenu zadrugu svest. Organizovali su se u zadrugu prvenstveno radi samopomoći, udruživanjem novčanih sredstava.

Zadruga u Bačkom Petrovcu je zemljoradnička kreditna zadruga netipičnog oblika, čiji se rad zasnivao na načelima dobrovoljnosti, ravnopravnosti muškaraca i žena, političke i religiozne neutralnosti. Imovinu zadruge su činila sledeća tri dela: osnivački ulozi, nedeljni ulozi i naplaćene kamate na pozajmice koje je zadruga davala članovima. Članovi zadruge morali su da poštuju određena moralna načela, pre svega princip poštenja, koji se prvenstveno ogledao u izvršavanju finansij-

skih obaveza prema zadruzi – u plaćanju udela štednih uloga i kamata. Zadrugari su neograničeno i solidarno bili jemci za obaveze zadruge celom svojom imovinom.

Prva zadruga na teritoriji današnje Vojvodine značajna je i po svojim, autonomno i pionirski formulisanim, zadrugnim principima, koje je kasnije usvojio 14. Kongres Međunarodnog zadrugnog saveza u Londonu 1934. godine, kao autentične principe zadrugnog rada.

Potrošačke zadruge

Prva zadruga u svetu, u Ročdelu, imala je svoje principe koji su kasnije postali trajni principi rada potrošačkih zadruga uopšte:

1. princip samopomoći;
2. princip demokratičnosti;
3. princip neutralnosti;
4. raspodela dobiti – ristorna;
5. princip prodaja za gotovo i
6. prodaja po tekućim pijačnim cenama.

Prve kreditne – zanatske i zemljoradničke zadruge, u gradskoj privredi i poljoprivredi, osnovane su u Nemačkoj.

Kreditne zanatske zadruge vezane su za ime Hermana Šulc-Delića, koji je posle revolucije 1848. godine, u vreme teške krize, počeo da osniva sirotinjske kase. Više su ličile na akcionarska društva, pa su se mnoge kasnije pretvorile u filijale kapitalističkih banaka.

Osnovni principi Šulc-Delićevih zadruga u gradu bili su:

1. princip samopomoći;
2. deljivost fondova;
3. ograničeno jemstvo zadrugara za poslovanje zadruge;
4. neograničena teritorija poslovanja zadruge i
5. funkcije u zadrugama su plaćene.

Kreditne zemljoradničke zadruge

Na prelasku iz feudalizma u kapitalizam, nije bilo organizovanih kreditnih novčanih institucija, tako da su seljaci

bili prinuđeni da pozajmljuju novac od lihvara i zelenaša. U takvim prilikama, 40-tih godina XIX veka u Nemačkoj su osnivana društva za pomoć siromašnima, koja su se 1866. godine transformisala u kreditne zadruge. Prva kreditna zemljoradnička zadruga osnovana je u Anhausenu 1866. godine.

Kreditne zemljoradničke zadruge na početku su davale potrošačke kredite, a kasnije i zajmove za kupovinu oruđa, zemljišta, stoke, nabavku mineralnih đubriva

Principi rada zadruga Rajfajzenovog tipa su bili sledeći:

1. princip samopomoći – udeli su bili simbolični, mali, i na njih se nisu plaćale kamate s namerom da se privuče što veći broj zadrugara – siromašnih seljaka;
2. nedeljivost i neotuđivost fondova – dobit zadrugara se nije delila ili se nije u potpunosti delila, kako bi se formirao rezervni fond za osnivanje novih zadruga;
3. jemstvo zadrugara za rad zadruge je solidarno i neograničeno – svaki član zadruge je za poslovanje zadruge garantovao celokupnom svojom imovinom;
4. ograničena teritorija poslovanja zadruge – s obzirom na neograničeno jemstvo, bilo je izuzetno važno da se zadrugari dobro poznaju i
5. funkcije u zadrugama su počasnne – zadruge su bile ekonomsko-finansijski slabe, pa su zadrugari upravljačke funkcije obavljali besplatno.

Proizvođačko-prerađivačke zadruge

Prve zadruge ovog tipa osnovane su posle Julske revolucije 1848. godine, a bile su podstaknute idejama ranih francuskih socijalističkih mislilaca Sen Simona i Šarla Furijsa. Filip Biše je prvi osnovao te zadruge na principima: samopomoći, nedeljivosti i neotuđivosti fondova.

Poznata su dva tipa proizvođačkih zadruga: potpuno proizvođačke i specijalizovane proizvođačko-prerađivačke zadruge.

Proizvođačko-prerađivačke, specijalizovane zadruge zastupljene su u poljoprivredi. Dok su proizvodnju si-

rovina zadrugari obavljali na svojim gazdinstvima, dorada, prerada sirovina i prodaja gotovih proizvoda organizovani su u okviru zadruge. U takvoj udruženoj proizvodnji, poznate su: ratarske, vinogradarsko-vinarske (podrumi), voćarske, stočarske, mlekarke, ribarske, pčelarske zadruge itd. U zemljama sa dobro razvijenim zadrugnim sistemima, postoje zadrugne klanice, uljare, šećerane...

Raspad feudalizma i novi novčano-tržišni kapitalistički način rada

Osnovno obeležje društveno-ekonomskih uslova u drugoj polovini XIX veka na vojvodanskom selu čine raspad feudalizma i rađanje kapitalističkog načina proizvodnje. Raspad feudalizma, ali i velika ratna razaranja, poplave i suše izazvale su godine gladi. Godine 1872. ukida se Vojna granica, a 1885. donet je zakon kojim su ukinute kućne zadruge, koje je Svetozar Marković definisao kao prvobitne asocijacije i za proizvodnju i za potrošnju – istovremeno. Ukidanjem kućnih (porodičnih) zadruga, u kojima je bilo nekoliko oblika zajedničke, kolektivne svojine i više oblika uzajamnog pomaganja u radu, srpski narod u Vojvodini izbačen je iz svog ekonomsko-socijalnog ambijenta, koji mu je do tada bio snažan i moralni i materijalni oslonac. Kmetovi su oslobođeni feudalnih stega, ali oni potpuno nesprenni dočekuju smenu naturalnog oblika proizvodnje koji je mesto prepustio kapitalističkim novčano-tržišnim oblicima rada. U takvim novim uslovima, seljačko gazdinstvo nema mogućnosti za povoljne kredite, pa pada u nemilost lihvara. Glavni uzrok propadanja zemljoradnika zadrugni propagatori Jaša Tomić i Radoslav Marković vide upravo u odsustvu organizovanog zemljoradničkog kredita. Čak je u Ugarskoj 1883. godine donet zakon protiv lihvara, ali su oni nalazili načine za kaišarenje, koje je vrlo često značilo pozajmicu novca sa kamatom i do 300 i više procenata! Ugarske vlasti su tek 1898. godine zakonski ozvaničile osnivanje „veresijske udruge“.

Uticaj zadrugnih ideologa i propagatora zadrugnih ideja na svest o udruživanju

U uslovima kada je beda bila na vratima vojvodanskih seljaka, od kojih su neki bežali u grad, a drugi se iseljavali u susedne i prekomorske zemlje, zadruge su osnovane pod uticajem političkog pokreta Svetozara Miletića, i, svakako, uz neposrednu pomoć ideologa srpskog zadrugarstva Svetozara Markovića.

U svom delu Srbija na Istoku (Novi Sad, 1872), S. Marković analizira, pre svega, porodične zadruge i propagira „zajednički rad i življenje porodično“, a kao patrijarhalne ustanove koje dopunjuju zadrugu navodi: mobe, pozajmice i spregove. Podseća da su se stočarske zadruge „zadržale u Švajcarskoj još od patrijarhalnih vremena i još su se usavršavale prema današnjim pojmovima o stočarskom gazdinstvu“. Svetozar Marković opisuje da „u zadrugi zemlja i sve druge pokretne stvari, koje spadaju u oruđa za proizvodnju kao: zgrade, stoka, plug, kola upravo ono što neki ekonomisti zovu 'kapital' u suvremenom gazdinstvu, spadaju u zajedničku svojinu“ i upozorava da „zadrugu svojinu ne može ni jedan član zadruge zadužiti na račun svog dela, a još manje prodati.“ (Svetozar Marković: Srbija na Istoku, N. Sad, Srpska narodna zadruga štamparija, 1872, str. 21).

Pavle Barišić 1872. godine u listu Glas naroda, koji izdaje Zadruga za srpsku narodnu štampariju u Novom Sadu, preporučuje „zemljoradničke zadruge“ i „zadrugu nabavljanje poljoprivrednih sprava“ (geneza ideje o osnivanju tzv. mašinskih prstenova, po kojima je u SFRJ praktično prednjačila Republika Slovenija – prim. aut.) i ukazuje na primer ratara u Francuskoj, Švajcarskoj i Belgiji gde se udružuje po nekoliko i više zemljoradnika i zajednički nabavljaju potrebne mašine i alate i na zadrugnoj zemlji zajednički rade.

Aleksandar Sandić 1873. godine predlaže zemljoradnicima da obrate pažnju na višestruku i raznovrsnu proizvodnju, kao što rade Slovaci i dr, a da napuste jednostranu proizvodnju koje su se do tad držali. Sandić navodi da je udruživanje „duša radu i pokretač i pomagač zajedničkom jačanju i napredovanju“.

Proslavljeni srpski pisac Đura Jakšić u svojim pripovetkama najpre opisuje nevolje i teško stanje sela u Banatu, ali odmah zatim, posredstvom lika pope Tihomira, poziva i upućuje seljake da se „revene“, tj. udružuju, da se udruženi međusobno pomažu, otkupljuju zemlju koja bi bila u opasnosti da je zemljoradnici pritisnuti nevoljama upuste i da ona iz srpskih ruku pređe u „švapske“...

Nastavice se

(Preuzeto iz knjige Vodič kroz zadrugarstvo Srbije, autori Danilo Tomić, Branislav Gulan, Risto Kostov)

AGRARNE REFORME JUČE, DANAS I SUTRA (6)

Selo koje ima sve, pa i više od toga

Rajno polje

Piše: Branislav Gulan

Na ulazu u Maglič, stotinak metara od skretanja s puta Bački Petrovac – Sombor, stoji poruka namerniku: „Dobro došli u Maglič, selo koje ima sve“. Odmah da razjasnimo: ne postoji Bački Maglič, kako je istaknuto na zgradi železničke stanice, već samo Maglič, po planini na granici BiH i Crne Gore. Selo je dobilo ime 12. oktobra 1949. godine ukazom Prezidijuma Skupštine NR Srbije, a prethodno se zvalo Buljkes i takođe je „imalo sve“, pa i više od toga – čak i pravo da štampa sopstveni novac. Posle Drugog svetskog rata, prazne kuće tadašnjeg nemačkog sela Buljkes (u vreme Marije Terezije kolonizovanog Nemcima iz Baden-Virtemberga i Rajnske oblasti), naseljene su grčkim izbeglicama, pripadnicima komunističke armije ELAS. Ova zajednica, koju je od zaborava otrgla nedavna pobeda Sirize, od 1945. do 1949. imala je status eksteritorijalne komune Grčke, s političkom samoupravom, bez direktnog mešanja novih jugoslovenskih vlasti.

Poslednja stanovnica tadašnje komune Tasula Josifidis, koja je u Buljkes stigla sa 14 godina, i ostala s još desetak porodica i posle razlaza grčkih i jugoslovenskih komunista (zbog Rezolucije Informbiroa), umrla je 29. januara 2015. godine, samo nekoliko dana posle trijumfa levice na prevremenim izborima u njoj otadžbini. Zajednica u Buljkesu, objasnio je to prof. dr Milan Ristović u knjizi „Eksperiment Buljkes – Grčka utopija u Jugoslaviji 1945–1949“, u početku je bila samo sabirni logor, u koji su vojnici dolazili na oporavak, ali je kasnije život posao organizovaniji.

U Buljkesu su važili grčki zakoni, što je bilo bez presedana u našoj državnici praksi, o održavanju reda je brinula policija IKA, lokalna štamparija je izdavala „Glas Buljkesa“ i časopis za decu „Aetopula“ (Orlići/Poniri), ali i novčanice u dinarskim apoenima, s grčkim natpisima, takozvani buljkeski dinar, kao jedino sredstvo plaćanja u selu. Stvaranjem Buljkeske komune stvoreni su uslovi i za izvođenje jednog ideološkog i društvenog eksperimenta u malom, koji je mogao da pruži i potvrdu ispravnosti ideološko-političke argumentacije o prednostima kolektivističkog modela. Zatvorenost buljkeske zajednice i njena izdvojenost iz jugoslovenskog okruženja, bez obzira na njegove tadašnje veoma slične procese (kolektivizacija, zadruga i sl.), dopušta da se o njoj govori kao o posebnom, radikalnom (anti) utopijskom „grčkom komunističkom eksperimentu“, izvedenom – imajući njegov ograničeni obim – „in vitro“,

navodi profesor Ristović. Iz njegovog istraživanja se saznaje da je Buljkesom „čvrstom rukom“ upravljao odbor, na čijem čelu je do sredine 1947. bio aktivista KP Grčke Mihalis Paktasidis. Predsednik zajednice bio je Mihail Terzis, a u poslednjem periodu postojanja 1948. i 1949. Aleksis – Leferos Macukas (Barba Leksis). Rukovodioce mesta i partijski komitet je postavljao CK KPG, a partijska organizacija je imala status Atinskog komiteta KPG.

Grci su vodili sopstvene matične knjige rođenih, venčanih i umrlih. Došli su pod ilegalnim imenima, kao pojedinci, retke su bile porodice (počele su se formirati tek ovde, s organizovanim društvenim životom), a evidenciju su zapalili kada su otišli. Kroz selo je za četiri godine prošlo oko 50.000 grčkih komunista, koji su se posle oporavka vraćali na ratište. Kada su napustili selo zapalili su matične knjige, kaže u izjavi za list Politiku Vinka Marjanović, matičarka u Mesnoj zajednici Maglič, 2013. godine.

U Buljkesu je do 1945. živelo oko 3.000 Nemaca, od kojih je jedan deo pobjegao pred dolazak Rusa, dok su ostali internirani u logore u Rusiji i Jugoslaviji. Broj novopridošlih Grka uglavnom se kretao između tri i tri i po hiljade. Najviše što se može dokumentovati jeste da je u Buljkesu u junu 1946. bilo 4.023 lica (svega 161 žena i 30 dece, od koje je 22 rođeno u Jugoslaviji), ali se pretpostavlja da je na kraju postojanja komune u leto 1949. u njoj bilo oko 4.500 stanovnika. Izbeglice su imale krojačku, obućarsku, berbersku i kolarsku radionicu, mašinbravarsku i zidarsku brigadu i industrijski pogon za preradu kudelje. U komuni je, takođe, bila bolnica u kojoj je radilo 54 lica, osnovna škola i niža gimnazija s nastavom na grčkom, knjižara, pozorište, bioskop... Pozorište je bilo s impresivnim grčkim stubovima, a ilegalnim kanalima dolazili su glumci-komunisti iz Atine da daju predstave. Naša sagovornica je išla u osnovnu školu s Leopišti (1954) Stilianidu, čiju su roditelji Fotis i Sofija stigli u Buljkes i ostali da žive u Magliču. Cronmanjasta, živahna Leopišti, prava Grkinja, odlično je igrala rukomet, a kasnije se udala i živi u Kruševcu.

U Magliču je danas tek nekoliko porodica potomaka grčkih partizana, koji ne pamte vreme komune. Poslednja koja je mogla nešto da ispriča bila je Tasula Josifidis, koja je nedavno sahranjena pored supruga Pavla na mešnom groblju u Magliču. Starica je, međutim, posle lomljenja kuka duže vreme болоvala.

Ovde su ostali i (sada pokojni) Janis i Poliksena Skutelis, čiji sinovi Andonis (Anton) i Frandeskos žive i Novom Sadu, odnosno Magliču. Na seoskom groblju sahranjen je i Georgios Konstantinidis, čiji se sin Aristotel odselio u Grčku. U pradomovinu se 1970. godine odselila i Niki Tolas, čerka Nikolosa i Tasule (Meri), koja je radila u „Zastavinom“ predstavništvu u Solunu, pa u Atini. Niki ima sina, koji je odmalena fan srpskih sportista, a nije zaboravila selo u kojem se rodila. Naprotiv, nedavno je kupila stan u Magliču, kako bi imala gde da odseđne kada dođe. Namerava da ovde provede stare dane, kaže Vinka Marjanović.

Rezolucija Informbiroa podelila je i grčke partizane. U maju 1949. godine Peto odeljenje Udbe izvelo ih je pred železničku stanicu i naredilo da istupe levo ili desno u zavisnosti od toga da li su za Tita ili za Staljina. Većina je otišla desno, a oko 800 izbeglika izjasnilo se za politiku jugoslovenskih komunista. Oni su kasnije emigrirali u južnu Makedoniju.

Stanovnici Buljkesa koji su ostali verni Staljinu i KPG otišli su vozom za Čehoslovačku. Odatle, delom, u Poljsku i druge zemlje istočnog bloka. Pre dve godine, potomci grčkih partizana, rasuti širom sveta, sakupili su se u Antifašističku organizaciju Grčke „Buljkes“, registrovanu u Budimpešti. S tri autobusa, njih oko 120, posetilo je Maglič, mesto koje pamte po drugom imenu i samo iz priča svojih roditelja.

Njihov ulazak u salu Doma kulture, sadašnji meštani Magliča, poredom uglavnom iz Bosne i južnih krajeva Srbije, koji su selo počeli naseljavati posle 1949. godine, kada su im komunističke vlasti ponudile da na 40 godina otkupe nemačke kuće i dobiju posao u poljoprivrednoj zadrugi, dočekali su s ovacijama

Rajno polje, selo iz koga niko ne odlazi

Udaljeno samo deset kilometara od Leskovca, a opet ni nalik moravskim selima. Jednim pogledom sa brda Ramna može se obuhvatiti celo Rajno polje. U dolini šćućureno 170 kuća, a u njima 720 žitelja. Tako je od 1948. godine. „Selo ima puno dece. Lepo se družimo. Imam puno drugova i drugačica“, kaže Katarina Jovanović, učenica 4. razreda.

U četvororazrednoj školi kao u košnici. Svi odličaši i dobri fudbaleri. Ponos sela i učitelja Nebojša Mladenovića. Ko pusti korene kao on u Rajnom polju ne traži priliku za drugačiji život.

„Imamo uspešne inženjere, studenmtre, profesore. Niko ne razmišlja za sada da napusti selo“ kaže učitelj Nebojša Mladenović.

Pod istim krovom tr generacije Mladenovića. Najmlađi Konstantin na svet je došao pre mesec i po dana. Braća

Stari momci

Istraživanja pokazuju da danas u srpskim selima živi oko 260.000 momaka koji su se približili 50-toj godini života, a da nisu zasnovali porodice. Pored njih ima i 100.000 devojaka istog životnog doba koje takodje nisu zasnovali porodice. Razlozi ovog pojava su brojni, a posledice katastrofalne. Sraman je bio i naziv seljak, pa nisu htele devojke za njih da se udaju i da žive na selu, da hrane stoku i obrađuju njive... Radije su uvek odlazile u gradove, udavale se za portire u fabrici i mnogo siromašnije živele. Kada bi svaki od njih imao ženu i samo po jednog potomka bilo bi to novih 500.000 stanovnika, značajnih za biologiju, demografiju i ekonomsku reprodukciju sela i društva u celini.

Ivan i Stefan nedavno su se oženili, a za koji mesec postaću arhitekste. I sa fakultetskim diplomama selo je njihovo opredeljenje.

„Nadamo se poslu u Leskovcu i da ostanemo ovde. Grad nam nije daleko, a bolje kada smo ovako zajedno, svi na okupu“, priča Ivan Mladenović. „Pomažemo roditeljima u poljoprivrednim poslovima. Radimo malo građevinarstva. Ja pomažem suprugu u poslašticearstvu“, kaže Stefan Mladenović. Jovana je iz Rajnog polja, a Ivana je sa severa došla na jug zemlje. „Ja sam iz Vršca. Odlično sam se snašla. Ovde mi je mnogo lepo“, kaže Ivana. U skoro svakom domaćinstvu štate i obori su puni. Niču i novi zasadi voća, ali meštanima Rajnog polja poljoprivreda nije jedini izvor prihoda.

„Sve ove kuće, hale i objekte što vidite sve je to odradila građevinar“, kaže Ljubiša Pavlović, meštani. Uzorni stočari i dobri majstori pa otuda i ove lepe kuće u selu i vikendice na okolnim brdima. Još kada bi rešili problem sa vodom, signalom za mobilnu telefoniju i kada bi konačno predškolci dobili svoj prostor, ovde bi se živelo baš kao što i samo ime sela nagoveštava, kao u raju (*zabeleženo 2015. godine*).

U selu Strajkovce kod Leskovca ima 350 domaćinstava i 70 firmi! Dakle, svaka pet kuća ima firmu od koje se zarađuje id od čega se živi. Tako Dragan Vujić ima firmu „Vujić“ koja proizvodi raznu drvenu ambalažu. Goran Kocić sa suprugom Draganom ima malu privredu, dok Dragan Stojanović vodi agroapoteku, a Bratislav Đorđević u firmi „Bata Đ“ ima 40 radnika zaposlenih iz sela. Dobar deo domaćinstava bavi se tekstilnim poslovima i lon poslovima u ovoj delatnosti. Njima je to sve blisko jer znači priče da je u Leskovcu pre 130 godina stigla i prva parna mašina za proizvodnju ukrasnih gajtana.

Ideološke paradigme

U XX veku je seljačko gazdinstvo bilo definisano ideološkom kategorijom maksimuma od 10 hektara, što se pokazalo iracionalnim. Veličina poseda je veoma heterogena. Najveći broj postojećih preduzeća – poseda je u kategoriji do 50 hektara (55,3 odsto), a najmanji u kategoriji preko 5.000 hektara (2,95 odsto). U privatnom sektoru je znatno izraženija usitnjenost poseda. Dominiraju gazdinstva – farme čiji je posed do tri hektara (58,1 odsto), samo 0,8 odsto gazdinstava imaju posed 15 – 20 hektara, a 0,5 odsto posed veći od 20 hektara. Primera radi u velikoj Britaniji prosečna veličina farme iznosi 69,3 hektara, Francuskoj 41,7, Danskoj 42,6 hektara, Holandiji 18,6, Nemačkoj 31, a Belgiji 20,6 hektara. U EU je prosečna veličina farme 20,7 hektara, što je pet puta više od prosečne veličine poseda porodičnog gazdinstva u Srbiji. Danas u Srbiji nema više nekadašnjeg maksimuma, ali imamo sve manji broj ljudi koji imaju velike posede od po nekoliko desetina hiljada hektara, a i sve veći broj onih koji ostaju sa svojim sitnim posedom, koji im život znači, jer je to dodatak na prihod i osnova za preživljavanje.

U prošlom veku pod uticajem industrijalizacije i urbanizacije, kako je govorio akademik Radomir Lukić, dogodila se „civilizaciona revolucija“. Promenjen je seljakov pogled na svet, promenjene su njegove vrednosti i moral, kulturne potrebe i životne aspiracije. Do Drugog svetskog rata Jugoslavija je bila agrarno, tradicionalno društvo. Preko 80 odsto stanovništva je živelo na selu autarhičnim, oskudnim i tradicionalnim načinom života. Ceo seljakov svet je bio sveden na njegov posed, gazdinstvo i porodicu, selo u kome živi i crkvu koja je oličavala Boga i usmeravala njegov duhovni život. Posle Drugog svetskog rata pod uticajem svetskih procesa, kao i nove vizije društva, izvedena je industrijska revolucija, nastupile su i protivurečne promene. Industrijalizovana gazdinstva povećala su robnost, specijalizovala se, uz malu tržišnu orijentaciju, drukčije stavove o budućnosti agrara. Takođe, su imala i više kapitala, znanja i snage od tradicionalnih gazdinstava. Pod uticajem industrijalizacije smanjio se udeo tradicionalnog ručnog rada, smanjio se broj nekvalifikovanih radnika, a zaposleni u kombinatima su poprimali odlike industrijskih radnika. Rezultat toga je da se udeo stanovništva u gradskim naseljima povećao od 21 odsto u 1948. na 51 odsto u 1991. godini, a danas se proizvodnjom hrane bavi dva miliona žitelja Srbije.

(Nastaviće se)

Buljkes – Maglič je od 1945. do 1949. imala je status eksteritorijalne komune Grčke

Veliki poslovi u oktobru

Oktobar je deo godine u kome su dani sve kraći, broj sunač- ni časova svemanji, magle je sve više, pa je i niža srednja meseč- na temperatura vazduha. Jedna od klimatoloških karakteristika ovog meseca jeste i pojava prvog mraza i povećan broj dana sa maglom.

Berba i setva ratarskih kultura

Oktobar je mesec velikih ratarskih poslova. Bere se kukuruz, vadi šećerna repa završavaju mnogi drugi poslovi. Sve to treba da se obavi brzo, da bi se zemljište što pre oslobodilo za setvu pšenice. Odmah po žetvi, zemljište se dubri i obrađuje da bi se spremilo za setvu jer se svako kašnjenje odražava na prinose. Optimalni rok u većini naših krajeva za setvu ječma je početak oktobra, a za pšenicu druga pa i treća dekada ovog meseca. Ni prerana setva nije preporučljiva. Zemljište pre setve treba dobro nađubriti i obraditi. Treba paziti na uzor sortu pšenice i ječma, pogotovu što je izbor zaista širok. Poljoprivredni stručnjaci preporučuju da se nastavi sa zaštitom uljane repice protiv štetočina, a po potrebi i plamenjače.

Ozimi usevi koji su ranije zasejani, treba da se pregledaju na prisustvo uzročnika bolesti, kao i korova, te na osnovu toga odlučiti se za primenu fungicida i herbicida. Jesenje mere nege useva imaju izuzetan značaj. Bitka protiv glodara mora se obaviti na vreme, ukoliko se pojave u povećanom broju.

Voćarstvo: voditi računa o plodovima

Oktobar je mesec kada se završava berba voća i opada lišće. Kod same berbe voća treba voditi računa ne samo o zdravim nego i o crvljivim i trulim plodovima. Truli plodovi predstavljaju leglo zaraze ne samo za plodove, nego i za same grane, izbojke i cvet.

Crvljivi plodovi koji nastaju kao posledica ubušivanja smotavca, takođe treba da budu odstranjeni iz voćnjaka da ne bi prezimlele larve ovih opasnih štetočina u voćnjaku. Na golim granama se najbolje mogu videti i blede sivi zapredci koje naprave gusenice leptira. Gusenice leptira zaprede dve ili više grančice po nekoliko listova i načine dosta veliki zapredak. Na ove zapredke moramo naročito paziti, jer iz njih u proleće izlaze gusenice, koje su u mogućnosti celo drvo da obrste. Zato treba makazama odstraniti ova gusenična gnezda. Na drveću trešanja, jabuka i krušaka treba posta-

viti lepljive prstenove, jer se javlja- ju leptiri velikog i malog mrazovca. Ženke ovog leptira imaju zakrčljala krila i "hodaju" po stablu u nameri, da na vršnim granama odlože jaja. Ti prstenovi moraju ostati preko cele zime.

Berba oraha i zimskih sorti jabuke i kruške se privodi kraju. Obavlja se jesenja obrada zemljišta i osnovno djubrenje. Oktobar je vreme za setvu semena u semeništu i pripremu sadnica za vadjenje.

Radovi u povrtnjaku

- Sade se salata, beli, crni i luk srebrnjak.
- Jesenja setva spanaća i ozimnih sorti graška.
- Paradajz staviti na dozrevanje, a karfiol na dorastanje. vaditi kore- nasto povrće i čuvati ga u trapu ili u podrumu.
- Berba kupusa, karfiola, rena i rotkve.

Radovi u vikendici

U voćnjaku se sade nove voćke, obavlja se prihranjivanje. Stari i zapušteni voćnjaci se uređuju.

Završavamo sa berbom kasnih sorti grožđa pre hladnog i kišnog vremenskog razdoblja

U bašti se razbacuje stajsko đubrivo i rasipa mineralno đubrivo te se provodi duboko kopanje ili oranje na svim slobodnim površinama za setvu ili sadnju povrća u proleće. Počinje setva bobaa, a nastavlja se setva šargarepe, peršuna i spanaća. Sade se luk, salata, artičoka.

Sadi se ukrasno grmlje, a ono posađeno u proleće lagano se oreže.

Radovi na pčelinjaku

Sada nema skoro nikakvih poslova na pčelinjaku i košnice nije potrebno otvarati osim u slučaju neke preke potrebe.

Trebalo bi na leta staviti češljeve ili neki drugi vid zaštite od ulaska glodara u košnice (limove ili drugi vid sužavanja leta). S obzirom da društva uglavnom nisu mnogo brojna, dobo je da se leta suze i da budu na mestu koje je najbliže položaju zimskog klubeta, kako bi pčele najbolje mogle da ih brane. Kod slabijih društava, ove godine bi moglo da se posavetuje i da se zatvore donja leta u slučaju da postoje gornja, koja bi onda ostala kao jedina otvorena. To bi bila preventivna mera zaštite od tih grabeži, ulaska osica, glodara i sl. Radi obezbeđivanja izvesne ventilacije (ne treba da je prevelika), donja leta se mogu zatvoriti nekom žičanom mrežom ili se za to

Berba kukuruza

mogu iskoristiti postojeći češljevi kada se nameste na zatvoreno.

Sada nije potrebno veće utopljanje košnica, posebno što nije cilj da se podstiče negovanje legla i rani početak novog legla. Utopljanje u nekoj umerenoj meri je korisno da se izbegne kondenzacija usled velike razlike temperatura spolja i unutar košnice.

Ako se primeti da je na poletal- ci neke košnice prevelika aktivnost pčela dok je kod ostalih mirno, može da se posumnja da nešto nije u redu (možda se pojavila grabež) pa treba malo duže pratiti šta se dešava a otvoriti košnicu tek ako baš ima velike potrebe. Nekada se dešava da je u društvu sasvim normalno stanje ali iz raznih razloga pčele mogu da imaju povećanu aktivnost na letu u vreme kada ostala društva miruju, npr. ako posle kiša i hladnog vremena nisu izletale i sl.

Ukoliko se pak na poletaljci primeti izmrvljeno saće, to već može da bude znak da nešto nije u redu i da je najverovatnije u košnicu ušao miš. Ukoliko je poletaljka zamazana vrlo sitnim tragovima meda na voštanim mrvicama, moguće je da se radi o grabeži, a ako na poletaljci ima izgrickanih delova pčela, to može da znači da je u košnicu ušla rovdica, ili pak da ptice jedu pčele (onda se delovi tela pčela nekad mogu videti i na krovu).

Mesec kada se ubira rod kupusa

Važan mesec za stočare

Za stočare ovo je, takođe, mesec sakupljanja plodova. U ovom mesecu oni posebnu brigu posvećuju parenju ovaca. Oktobar je mesec u kome treba da pronesu mlade kokice uzgojene od pilića koji su se izlegli u aprilu i maju. Sve kokice koje nisu pronele sa pet do šest meseci starosti treba likvidirati, jer je očigledno da neće biti dobre nosilje. Prepoznavanje kokoši koje ne nose ili loše nose i njihovo uklanjanje iz jata mora biti svakodnevni zadatak odgajivača. Ova mera ima veliki, prije svega ekonomski značaj za proizvođače, jer takva kokoš nepotrebno opterećuje proizvodnju i povećava cenu koštanja jajeta. U jatu se svakodnevno pojavljuju jedinke koje prestaju da nose. Njih treba identifikovati i redovno ih uklanjati iz jata. Razlozi prestanka nošenja mogu biti razni, a najčešće su individualna osetljivost na patološke činioce, uslovi gajenja i ishrana.

Sve ja manje mogućnosti za ishranu stoke ispašom i zelenom travom, pa se hrani hranom pripremljenom za zimu. Stoka u tovu treba dobro da napreduje.

Vinogradarstvo: Jesenja obrada

U vinogradima se, takođe, pripremaju mesta za sadnju i obavlja

sadnja ožiljenih kalemova. Stajnjak i mineralno đubrivo rasturaju se i u vinogradu. Zemljište između redova i u redu duboko se obrađuje (jesenja obrada). Obavlja se berba, čišćenje, klasiranje i pakovanje grožđa srednje poznih i poznih sorti grožđa istih perioda sazrijevanja. U oktobru, u okviru priprema za podizanje novih vinograda, priprema zemljišta je posebno važan posao. Sa zemljišta na kojem se planira sadnja vinove loze treba ukloniti sve veće ostatke prethodnog zasada ili usjeva, obaviti meliorativno đubrenje i – rigolovanje.

To je obavezna mera pripreme zemljišta pri sadnji vinove loze i predstavlja duboko oranje na dubinu od 60 do 80 pa čak i 90 centimetara. Ovim postupkom razbija se nepropusni horizont zemljišta, a površinski sloj, koji je obično plodniji, rigolovanjem se prebacuje na veće dubine, tamo gde će biti najveći dio korenovog sistema čokota. Rigolovanjem se meliorativno đubrivo, bilo da je organsko ili mineralno, unosi u ceo sloj zemljišta koji se prevrće. Najzad, rigolovanjem i rastresanjem zemljišta stvaraju se povoljniji uslovi za početno grananje korena mladog čokota, kako bi koren zauzeo što veći prostor i mogao da iznese ceo nadzemni dio, omogućio brzo formiranje uzgojnog oblika i normalno stupanje čokota u plodonošenje.

Završava se berba voća

Rak cevastog izgleda (Tubularni)

Veoma su važni periodični pregledi. Zdravlje grudi bi trebalo čuvati kao najveće blago, preporučuju stručnjaci za onkologiju. Rana dijagnoza je jedini efikasan način u lečenju ove zlokožne bolesti

Ovaj tip raka dojke poznat je još pod imenom dobro diferentovanog raka dojke. Histološki može oponašati izvesne promene iz porodice displaznih bolesti dojke kao što je adenozna slepih kanalića ili skleroznu adenozu.

Sačinjen je od cevčastih tvorevina obloženih jednim slojem dobro diferentovanih pokrovnih ćelija. U čistom obliku javlja se samo u oko 1 odsto slučajeva ali se češće javlja u kombinaciji sa drugim vidovima raka dojke. Ukoliko cevčaste tvorevine u građi nekog raka dojke sačinjavaju 90 odsto promena, u izgledu je veoma dugo preživljavanje.

Rak meškova dojke (lobularni)

Ovaj tip raka potiče od pokrovnih ćelija meškova mlečne žlezde. Obično je zahvaćen najveći broj meškova u jednom režnjiću. Režnjići mogu ostati iste veličine ili biti uvećani sa jakim bujanjem pokrovnih ćelija koje odlažu mešak sve dok isti ne bude zapušten. Kasnije ova promena prelazi u rak na mestu, pa zatim u prodorni rak, kad probije bazalnu opnu.

Ono što posebno odlikuje ovaj vid raka dojke to je njegova, veoma česta više žarišnost. Javlja se na više mesta u jednoj dojci a može se javiti i obostrano. Ova multicentričnost može biti istovremeno – sinhrona ili se javlja jedna za drugom, metahrono. Otuda, hiruzi kad dobiju mikroskopski izveštaj da se radi o lobularnom raku dojke primorani su da rade biopsiju i na drugoj dojci.

Zapaljivi rak dojke (mastitis carcinomatosus)

Ovo je jedan od najagresivnijih vidova raka dojke a svoje ime dobio je po tome što njegov tok liči infektivno, zarazno, zapaljenje dojke. Slikom

Posle četrdesete godine vreme je za mamografiju

preovlađuju znaci koji odgovaraju akutnom zapaljenju, izrazito crvenilo, toplota, otok, koža koja podseća na oru pomorandže. Koža je izrazito toplija od istog mesta na suprotnoj dojci. Ivce crvenila su jasno ograničene a tkivo otvrdnulo.

Nekad je sam ovaj izgled određivao pomenutu dijagnozu. Danas je obavezno uraditi biopsiju, uzrti delić promenjenog tkiva kože i ako se, u limfnim sudovima nađu zloćudne ćelije, tek onda se prihvata gornja dijagnoza. U ovakvim slučajevima bolesnice imaju metastaze u limfnim čvorovima pazuha, ili natknjune jame, ili na oba mesta, i (ili) udaljene metastaze

Lipom

To je prosta grudvica masnoće opkoljene finim vlaknastim omotačem. Zapremina je vrlo raznolika, kreće se u proseku između malog badema i velike šljivice.

Rana dijagnostika tumora dojke

Statistike kažu da svaka dvanaesta žena boluje od raka dojke, pa su baš zato veoma važni periodični pregledi.

Zdravlje grudi bi trebalo čuvati kao najveće blago, preporučuju stručnjaci za onkologiju. Rana dijagnoza je jedini efikasan način u lečenju ove zlokožne bolesti. Ako se otkrije zloćudni čvorik kad je manji od 1 cm, u 95 odsto slučajeva hiruška intervencija donosi izlečenje. I tada nema estetskih problema. Postojenovi lekovi kao preventiva, među njima je i tamoksifen, ali lekari još nisu sto odsto sigurni u njegovu efikasnost. Još su u eksperimentalnoj fazi: smanjuju broj tumora, ali samo u nekim slučajevima.

KONTROLE ZA SVAKO ŽIVOTNO DOBA: Kada je potrebno ići na specijalističke preglede? I kada bi trebalo ići na snimanje dojki, koja se zove mamografija?

Kalendar pregleda

DO 30 GODINA: Među devojkama i dvadesetogodišnjakinjama veoma je retka pojava raka dojke. U ovom dobu

dovoljno je da devotka sama povremeno, jednom u dva meseca pažljivo prstima pregleda svoje grudi. Opipavanje je veoma pažljivo, ne preskače se nijedan santimetar na grudima i oko grudi. Ako devotka ima i najmanju sumnju, trebalo bi se obratiti lekaru.

OD 30 do 40 GODINE: Kada žena napuni 30 godina, onda je i vreme za detaljniji pregled. Pregled može sa obavi ginekolog. Ovaj prvi pregled veoma je važan jer otkriva „rizične“ žene. Žene kod kojih postoji sumnja da bi mogle da dobiju rak dojke, lekar će odrediti preglede i njihovu periodičnost. Ako je sumnja veća, do kraja života će ići redovno na preglede, a ako sumnja nije velika, ići će, do 40 godine, na preglede svake druge godine.

POSLE 40 GODINE: Tada dolazi vreme za pregled koji se zove mamografija. Jer, pre ovih godina grudi su suviše „guste“ da bi se podvrgle bez velike potrebe ovom pregledu.

Do 50 godine ovaj test se ponavlja jednom godišnje.

(Nastaviće se)

(Izvod iz knjige „Lekovitim biljem protiv karcinoma“, autor Momčilo Moci Srećković, Slobomir, 2015.)

Stari recepti Kolač sa jabukama

Priprema: U dublju posudu dodajte 1 čašu od 3 dcl brašna, istu čašu griza, te na kraju čašu šećera. Dodajte i jedan paketić praška za pecivo i paketić vanilin šećera. Sve suve sastojke pomešajte.

Dno tepsije nauljite i posipajte brašnom da se kolač ne zalepi, a zatim preko svega rukama posipajte suhu smesu (griz, šećer i brašno). Sloj suve smese ne treba biti deo, već dovoljan da pokrije i da se kroz njega ne vidi dno tepsije.

Preko suve smese posipajte obilnu količinu ribanih jabuka (nije ih potrebno cediti pre) s malo mlevenog cimeta. A preko jabuka ponovno posipajte suhu smesu dok ih u potpunosti ne prekrijete.

Postupak ponavljajte sve dok imate jabuka i suve smese.

Na kraju po kolaču naribajte

margarin i stavite ga peći u retni na 200 stepeni oko 40 minuta ili

dok ne vidite da je dobio lepu zlatnu boju.

VREMENSKA PROGNOZA ZA OKTOBAR

Miholjsko leto

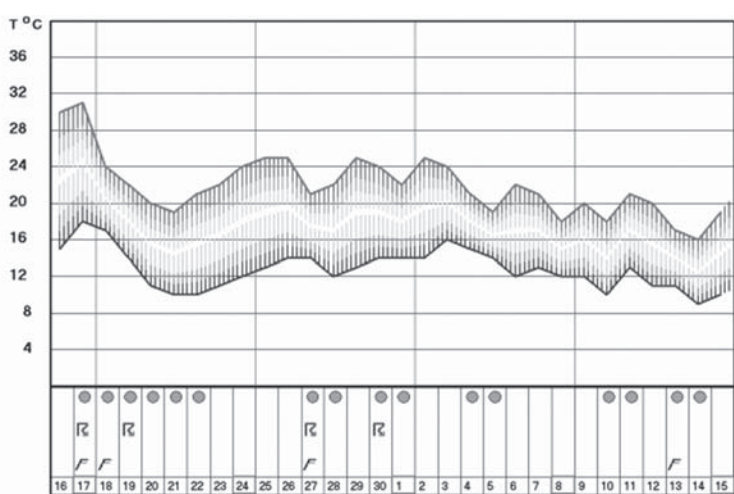
Prema sezonskoj prgonzi RHMY, Srednja minimalna temperatura vazduha u oktobru imaće vrednosti iznad višegodišnjeg proseka, pri čemu će njena vrednost u proseku biti viša za oko 1.2°S u odnosu na višegodišnji prosek. U Beogradu i široj okolini predviđa se vrednost oktobarske srednje minimalne temperature vazduha od 10.5°S.

Srednja maksimalna temperatura vazduha u oktobru biće iznad

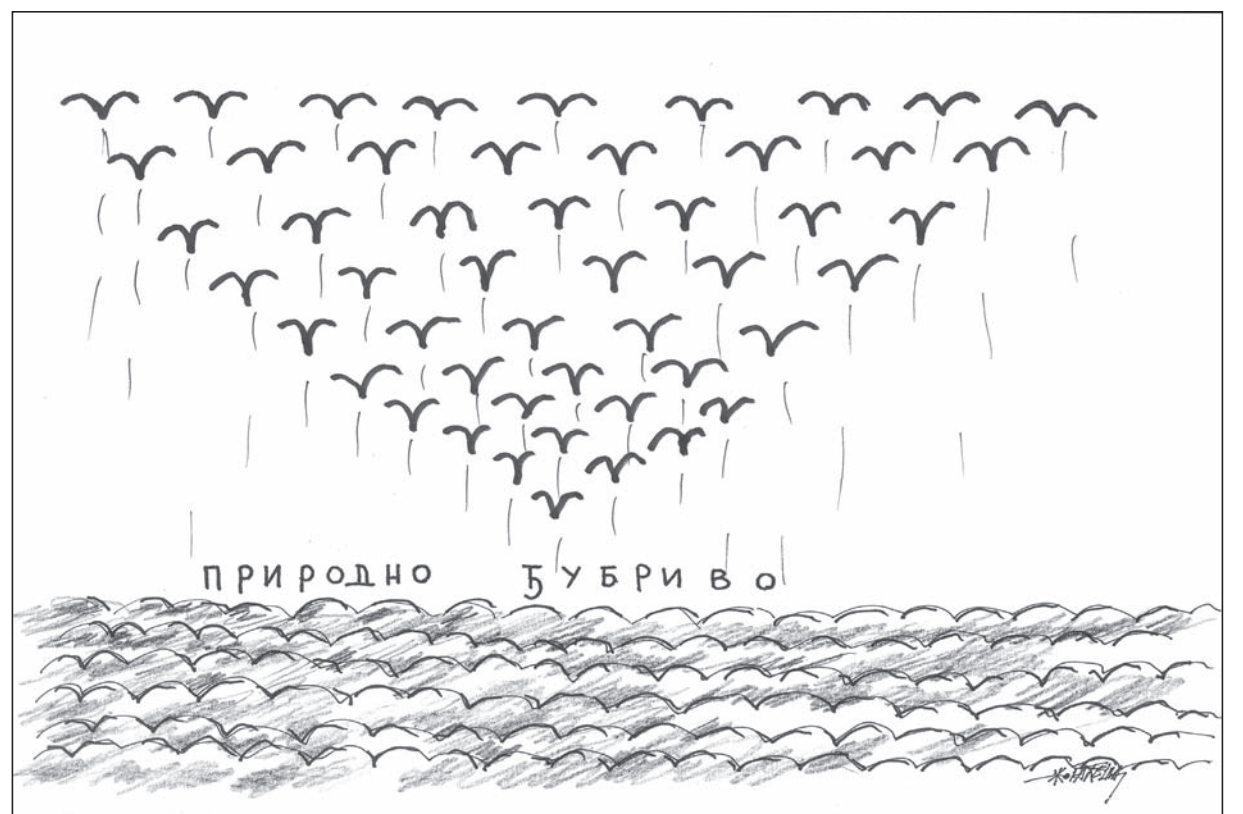
višegodišnjeg proseka, sa vrednostima u proseku višim za oko 1.8°S u odnosu na višegodišnji prosek. U Beogradu i široj okolini srednja maksimalna temperatura vazduha tokom oktobra biće oko 20.5°S.

Mesečna suma padavina tokom oktobra biće u granicama višegodišnjeg proseka sa vrednostima u proseku nižim za oko 2 mm u odnosu na višegodišnji prosek. U Beogradu i široj okolini oktobrska suma padavina iznosiće oko 37 mm.

Prognoza vremena do 15. oktobra

☀ ГРМЉАВИНА ☁ КИША ❄ МАГЛА ☂ СНЕГ 🌪 ВЕТАР — МАКСИМАЛНА ТЕМП. — МИНИМАЛНА ТЕМП.

Promet roba na Produktnoj berzi

od 18.9. do 22.9.2017.

Najvažnije iz protekle nedelje:

- Rast cene kukuruza
- Dešavanja na svetskim berzama

Preko novosadske „Produktne berze“ ove nedelje se trgovalo nešto manjim intenzitetom u odnosu na prethodnu nedelju. Nakon blage stagnacije u trgovanju kukuruzom, ovonedeljni cenovni rast je doprineo tome da kukuruz ima značajniji udeo u berzanskom prometu. Ukupno je prometovano 1.836 tona robe (-21,44%), finansijske vrednosti 34,987,150,00 dinara (-35,47%).

Početkom nedelje je trgovanje stagniralo, pre svega zbog izrazite razlike u cenama koje su nudili kupci i onoga što su tražili prodavci. Međutim, tokom poslednja dva dana su realizovani ugovori za kukuruz starog i novog roda i to po ceni od 16,50 din/kg bez PDV-a (18,15 din/kg sa PDV-om). U odnosu na prethodnu nedelju cena je viša za 3,12%.

Pšenicom se trgovalo u opsegu od 17,90 din do 18,00 din/kg bez PDV-a. Ovonedeljni ponder iznosi 17,93 din (19,72 din/kg sa PDV-om), što je za 0,57% viša cena u odnosu na prethodnu nedelju.

Što se tiče svetskog tržišta, opšte je poznato to da zemlje crnomorskog sliva preuzimaju dominaciju na tržištu žitarica, a pre svega pšenice. Takođe, međusobna konkurencija, naročito Ukrajine i Rusije, za dominacijom kod značajnih svetskih kupaca je takođe sve izraženija. Tome ide u prilog i činjenica da će ruske državne železnice za 10% smanjiti tarifu za prevoz žitarica do ruskih luka iz Centralnog, Volga i sibirskih regiona, a ruske zalihe žitarica su 1-og septembra veće za 10,5% u odnosu na isti datum prošle godine.

direktor
Miloš Janjić

Pregled zaključenih i ponuđenih količina, kao i dijapazon zaključenih i ponuđenih cena poljoprivrednih proizvoda tokom protekle nedelje, dati su u sledećoj tabeli:

ROBA	PONUĐENA KOLIČINA (t)	CENA PONUDE DIN/KG SA PDV-OM	ZAKLJUČENA KOLIČINA (t)	ZAKLJUČENA CENA DIN/KG SA PDV-OM	PROMENA U ODNOSU NA PRETHODNU NEDELJU
Kukuruz veštački sušen, rod 2016.	736	18,15	436	18,15	+3,12%
Kukuruz veštački sušen, rod 2016. gratis lager do 10.10.	100	17,82	100	17,82	-
Kukuruz, uvrećan, rod 2016.	25	18,70	-	-	-
Kukuruz veštački sušen, rod 2017.	200	18,15	200	18,15	-
Pšenica, rod 2017.	255	19,69-19,80	100	19,69-19,80	+0,57%
Pšenica, rod 2017. gratis lager do 10.10.	500	19,58	500	19,58	-
Pšenica, rod 2017. spremna za isporuku 10.10.	500	19,80	500	19,80	-
Stočni grašak, rod 2017.	25	33,00	-	-	-
UREA	50	30,79	-	-	-

PRODEX

Berzanski index PRODEX je na dan 21.09.2017. vredeo 208,51 poena, što je za 0,75 indeksnih poena više u odnosu na vrednost od pre nedelju dana.

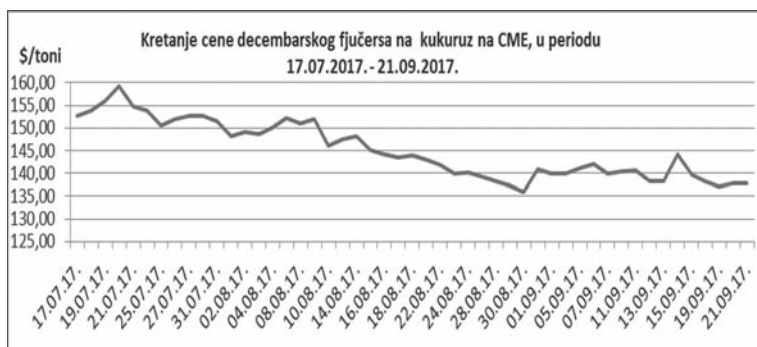

Cene poljoprivrednih proizvoda u protekloj nedelji na vodećim robnim berzama su bile sledeće:

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP, DECEMBARSKI FJUČERS 2017.					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Pšenica	164,98 \$/t	162,92 \$/t	162,78 \$/t	165,20 \$/t	166,23 \$/t
Kukuruz	139,60 \$/t	138,34 \$/t	137,08 \$/t	137,79 \$/t	137,87 \$/t

BUDIMPEŠTA	
PŠENICA	KUKURUZ
-	146,69 €t (fjučers nov 17)

EURONEXT PARIZ	
PŠENICA	KUKURUZ
164,75 €t (fjučers dec 17)	155,00 €t (fjučers nov 17)

U Čikagu u odnosu na prethodnu nedelju, pšenica je poskupela 2,12%, a kukuruz je pojeftinio 1,13%.

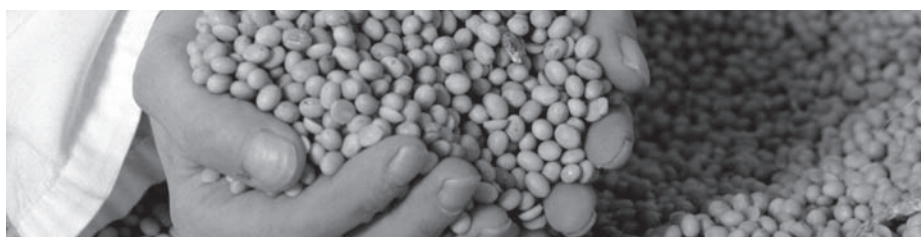
Zbog nesigurnosti u vezi roda pšenice na južnoj hemisferi, cena pšenice je rasla.

Izvozne prodaje manje od očekivanih i prispeće novog roda uticali su na cenu kukuruza u Čikagu.

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Soja, zrno, nov 17.	355,91 \$/t	355,54 \$/t	354,73 \$/t	356,42 \$/t	356,64 \$/t
Sojina sačma, nov 17.	308,00 \$/t	309,00\$/t	305,00 \$/t	306,30 \$/t	309,00 \$/t

U Čikagu u odnosu na prethodnu nedelju, soja je pojeftinila 0,55%, a sojina sačma je poskupela 0,10%.

I pored dobrih izvoznih prodaja, i pored problema sa setvom u Brazilu zbog suvog vremena, prispeće novog roda u SAD je uticalo na cenu soje.

U Budimpešti u odnosu na prethodnu nedelju kukuruz pojeftinio 0,40%.

U Parizu u odnosu na prethodnu nedelju, pšenica je poskupela 0,92%, a kukuruz je pojeftinio 1,90%.

Cena pšenice je pratila blagi rast cena uočen na poslednjim zaključenim međunarodnim tenderima na pšenicu.

E-mail: nsberza@eunet.rs,
internet sajt: www.proberza.co.rs
INFO SLUŽBA
021/443-413 od 7³⁰ do 14³⁰

SPONZOR
Francuski hibridi kukuruza i suncokreta
Limagrain d.o.o.
21000 Novi Sad, Radnička 30a
Tel: 021/4750-788; Fax: 021/4750-789
miroslav.sidor@limagrain.com
branimir.alivovodic@limagrain.com
www.limagrain.rs

*Objavljeni nedeljni ponderi cena nisu zvaničan podatak, usled činjenice da su obuhvaćeni podaci o trgovanju do trenutka štampanja informatora.

VOĆE 18.9.2017. - 25.9.2017.

Mesto prikupljanja cena: Beograd - kvantaška pijaca

R.B.	Proizvod	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Ananas (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	120.00	140.00	140.00	bez promene	vrlo slaba
2	Banana (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	90.00	95.00	90.00	pad	dobra
3	Breskva (sve sorte)	Domaće	kg	50.00	100.00	65.00	rast	dobra
4	Grejpfrut (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	180.00	200.00	200.00	bez promene	slaba
5	Grožđe (belo Afuz Ali)	Domaće	kg	90.00	100.00	90.00	rast	prosečna
6	Grožđe (belo Italija)	Domaće	kg	100.00	120.00	110.00	rast	prosečna
7	Grožđe (belo Smederevka)	Domaće	kg	40.00	45.00	45.00	-	vrlo slaba
8	Grožđe (belo ostale)	Domaće	kg	70.00	80.00	80.00	pad	dobra
9	Grožđe (crno Hamburg)	Domaće	kg	90.00	110.00	100.00	rast	dobra
10	Grožđe (crno ostale)	Domaće	kg	90.00	100.00	90.00	pad	dobra
11	Jabuka (Ajdared)	Domaće	kg	50.00	55.00	50.00	bez promene	slaba
12	Jabuka (Ajdared)	Domaće	kg	60.00	65.00	60.00	pad	slaba
13	Jabuka (Delišes ruž.)	Domaće	kg	50.00	60.00	55.00	bez promene	slaba
14	Jabuka (Delišes ruž.)	Domaće	kg	70.00	75.00	75.00	-	slaba
15	Jabuka (Delišes zlatni)	Domaće	kg	45.00	50.00	50.00	pad	prosečna
16	Jabuka (Delišes zlatni)	Domaće	kg	70.00	75.00	75.00	-	vrlo slaba
17	Jabuka (Gloster)	Domaće	kg	55.00	55.00	55.00	-	vrlo slaba
18	Jabuka (Greni Smit)	Domaće	kg	55.00	60.00	55.00	bez promene	slaba
19	Jabuka (Greni Smit)	Domaće	kg	70.00	75.00	75.00	-	vrlo slaba
20	Jabuka (Jonagold)	Domaće	kg	55.00	60.00	55.00	-	slaba
21	Jabuka (Mucu)	Domaće	kg	50.00	55.00	50.00	pad	prosečna
22	Jabuka (ostale)	Domaće	kg	55.00	60.00	55.00	rast	prosečna
23	Jabuka (ostale)	Domaće	kg	75.00	80.00	75.00	-	slaba

POVRĆE 18.9.2017. - 25.9.2017.

Mesto prikupljanja cena: Beograd - kvantaška pijaca

R.B.	Proizvod	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Blitva (sve sorte)	Domaće	veza	13.00	14.00	13.00	pad	dobra
2	Boranija (olovka)	Domaće	kg	80.00	100.00	100.00	-	vrlo slaba
3	Boranija (šarena)	Domaće	kg	100.00	120.00	100.00	pad	vrlo slaba
4	Boranija (žuta)	Domaće	kg	120.00	150.00	120.00	pad	vrlo slaba
5	Brokola (sve sorte)	Domaće	kg	100.00	130.00	100.00	bez promene	slaba
6	Celer (sve sorte)	Domaće	kg	70.00	90.00	80.00	bez promene	dobra
7	Cvekla (sve sorte)	Domaće	kg	25.00	35.00	30.00	bez promene	prosečna
8	Dinja (sve sorte)	Domaće	kg	35.00	35.00	35.00	bez promene	vrlo slaba
9	Karfiol (sve sorte)	Domaće	kg	80.00	120.00	100.00	bez promene	slaba
10	Kelj (sve sorte)	Domaće	kg	80.00	80.00	80.00	-	vrlo slaba
11	Kelj pupčar (sve sorte)	Domaće	kg	200.00	200.00	200.00	-	vrlo slaba
12	Krastavac (Kornišon)	Domaće	kg	50.00	70.00	60.00	pad	prosečna
13	Krastavac (salatar)	Domaće	kg	40.00	50.00	45.00	-	prosečna
14	Krastavac (salatar)	Domaće	kg	30.00	35.00	35.00	pad	dobra
15	Krompir (beli)	Domaće	kg	28.00	35.00	30.00	bez promene	dobra
16	Krompir (crveni)	Domaće	kg	25.00	35.00	30.00	bez promene	dobra
17	Kupus (sve sorte)	Domaće	kg	30.00	40.00	35.00	bez promene	dobra
18	Lubenica (sve sorte)	Domaće	kg	25.00	30.00	25.00	rast	vrlo slaba
19	Luk beli (sve sorte)	Domaće	kg	300.00	450.00	350.00	bez promene	dobra
20	Luk crni (mladi)	Domaće	veza	20.00	25.00	23.00	rast	vrlo slaba
21	Luk crni (sve sorte)	Domaće	kg	25.00	35.00	25.00	bez promene	dobra
22	Paprika (Babura)	Domaće	kg	50.00	75.00	55.00	bez promene	dobra
23	Paprika (ljuta)	Domaće	kg	100.00	150.00	120.00	-	prosečna
24	Paprika (ostala)	Domaće	kg	50.00	70.00	55.00	bez promene	dobra
25	Paprika (šilja)	Domaće	kg	45.00	75.00	60.00	bez promene	dobra
26	Paradajz (chery)	Domaće	kg	220.00	230.00	230.00	rast	vrlo slaba

IZVEŠTAJ ZA ŽITARICE, ULJANE KULTURE I KRMNO BILJE

* Kvalitet proizvoda je prema JUS standardima ukoliko drugačije nije naznačeno

GAZDINSTVO Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	džak 50kg	Domaće	kg	18.00	22.00	20.00	bez promene	prosečna

MALOPRODAJA Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, veštački sušen)	džak 50kg	Domaće	kg	19.00	23.00	22.00	bez promene	prosečna
2	Pšenica	džak 50kg	Domaće	kg	18.00	22.00	20.00	bez promene	slaba
3	Sojina sačma (44% proteina)	džak 33kg	Domaće	kg	65.00	80.00	70.00	bez promene	prosečna
4	Stočno brašno	džak 33kg	Domaće	kg	16.00	18.00	17.00	bez promene	prosečna
5	Suncokretova sačma (33% proteina)	džak 33kg	Domaće	kg	30.00	45.00	35.00	bez promene	prosečna

PIJACA Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	džak 50kg	Domaće	kg	18.00	22.00	20.00	bez promene	prosečna
2	Lucerka (seno u balama)	bala 12-25kg	Domaće	kg	16.00	20.00	18.00	bez promene	prosečna
3	Pšenica	džak 50kg	Domaće	kg	20.00	24.00	22.00	bez promene	slaba
4	Sojino zrno	džak 50kg	Domaće	kg	40.00	60.00	50.00	bez promene	slaba
5	Stočni ječam	džak 50kg	Domaće	kg	20.00	24.00	22.00	bez promene	slaba
6	Stočno brašno	džak 33kg	Domaće	kg	15.00	18.00	17.00	bez promene	dobra

SILOS Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Stočno brašno	džak 33kg	Domaće	kg	15.00	17.00	16.00	bez promene	dobra

CENE ŽIVE STOKE

Mesto prikupljanja cena: Loznica - stočna pijaca

* Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

R.B.	Naziv živ.	Težina/uzrast	Rasa	Cena (din)			Trend	Ponuda, broj grla
				min	max	dom		
1	Jagnjad	sve težine	sve rase	250.00	280.00	260.00	bez promene	6-10
2	Jarad	sve težine	sve rase	210.00	240.00	230.00	bez promene	0-5
3	Koze	sve težine	sve rase	140.00	160.00	150.00	bez promene	0-5
4	Krmače za klanje	>130kg	sve rase	110.00	130.00	120.00	bez promene	0-5
5	Ovca	sve težine	sve rase	150.00	170.00	160.00	bez promene	6-10
6	Prasad	16-25kg	sve rase	250.00	280.00	270.00	bez promene	31-50
7	Prasad	<=15kg	sve rase	270.00	300.00	280.00	bez promene	16-20
8	Tovljenici	80-120kg	sve rase	170.00	210.00	200.00	bez promene	11-15

IZVEŠTAJ O CENAMA ŽIVE I ZAKLANE STOKE U KLANICAMA

Mesto prikupljanja cena: Beograd klanica

* Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

R.B.	Naziv živ.	Težina/uzrast	Rasa	Cena (din)			Trend	Ponuda, broj grla
				min	max	dom		
1	Bikovi	>500kg	HF	220.00	230.00	220.00	bez promene	prosečna
2	Bikovi	>500kg	SM	240.00	250.00	250.00	bez promene	prosečna
3	Tovljenici	80-120kg	sve rase	190.00	215.00	209.00	pad	prosečna

MALI OGLASI

POLJOPRIVREDNA MEHANIZACIJA

• Na prodaju 135 žitni kombajn. Godina proizvodnje 1998. Tel: 064/116-32-20.

• Na prodaju trobrzani plug Alpler kupljen nov u Agropanonci. Tel: 069/195-06-07.

• Prodajem ruske traktore, 2 komada T-40 sa prednjom vučom i jedan MTZ-82(stari model). Traktori su u radnom stanju, za ostale informacije pozvati. Tel: 064/290-75-58.

• Prodajem traktor IMT 533 sa motorom od 539, urađena je generalna, traktor je u odličnom stanju. Tel: 06-3/774-33-74.

• Prodajem Rakovicu 65. godište 1992, u odličnom stanju. Tel: 064/588-40-27.

• Prodajem kombajn i berač. Tel: 064/447-96-42.

• Prodajem Rau špartač. Tel: 062/873-07-01.

• Prodajem Kombajn Claas Dominator 114. Tel: 062/409-051.

• Prodajem krunjač i prekrupač Lifam. Tel: 063/806-97-64.

• Na prodaju Torpedo RX170 Zmaj 142 priključne mašine. Tel: 063/217-287.

• Prodajem traktor IMT u dobrom stanju. Tel: 064/158-4521.

• Prodajem traktor Belarus MTZ 82. Tel: 063/356-234.

• Prodajem ili menjam traktor marke Belarus 820. U ispravnom stanju. Registrovan. Cena nije fiksna. Tel: 060/027-30-06.

• Prodajem sačuvan i ne isteran traktor imt 542 sa kabinom. Poslednjih 15 godina napravio možda 100 sati rada. Tel: 060/454-56-04.

• Prodajem traktorčić za košenje travnjaka i samohodnu kosilicu. Tel: 063/50-44-73.

• Prodajem traktor IMT 555. Tel: 062/142-63-23.

• Na prodaju Zmajevi kombajni 141 i dva 142. Tel: 064/132-98-60.

OPREMA

• Prodajem berač Šempeter, jednoredni, vikendicu i prazan plac od 6 ari u banji Badanji. Tel: 022/2-6-59-506.

• Prodajem Moravin rotacioni inkubator kapaciteta 16.000 jaja. Tel: 060/619-11-60.

• Na prodaju kontejneri za rasad 209 rupa 2000 kom ovogodišnjih jednom očišćenih 30 din i proslodni 500 kom 20din. Tel: 069/195-06-08.

• Na prodaju motorni traktorčić za košenje trave White. Tel: 064/218-74-00

• Na prodaju oprema za svinjokolj: rem metalni i drveni, korito, oraniju i kante za mast. Tel: 065/578-91-65.

• Prodajem samohodnu kosalicu, letva 100 cm (pogodna za nasipe i kanale). Sremska Mitrovica 350e . Tel: 064/162-94-56.

• Prodajem polovnu presu za baliranje Welger A5 51 u neispravnom stanju, može i u delovima. Tel: 064/351-82-39..

• Na prodaju plug i drljača. Tel: 060/450-65-55.

VOĐENJE KNJIGOVODSTVA POLJOPRIVREDNIM GAZDINSTVIMA KNJIGOVODSTVENA AGENCIJA "BILANS VM"

Trg Vojvođanskih brigada BB Sremska Mitrovica, Tel: 064/06-06-450

• Prodajem kazan 160l, star godinu dana, sa deflagatorom, kazan ima elektromotor sa programatorom uključivanja (monofazni). Kompletna saobraćajna signalizacija sa rotacijom. Uz kazan ide i kompletan pripadajući pribor. Tel: 065/871-1-9-56.

• Na prodaju rotaciona kosačica marke Deutz-Fahr, radnog zahvata 1.85 sa kardanom, novim noževima, odlično očuvana. Tel: 063/886-97-17.

• Na prodaju tifon za navodnjavanje Zmaj Z356. Tel: 022/430-444.

• NA prodaju Pumpa za navodnjavanje, Lombardini. Tel: 061/604-36-25.

• NA prodaju rashladni split uređaj H.121-8.1X/BT Alfa Laval sa svim komponentama, temperatura rashlađivanja do - 4 stepena, pogodna za voće i povrće. Cena po dogovoru. Tel: 064/210-62-11.

Prodajem polovnu Poljostroj presu. Tel: 064/160-91-72.

• Prodajem opremu za mini hladnjaču (komresor sa razmenjivačima). Demontaža i transport na teret kupca. Tel:064/176-57-22.

Prodajem John Deere kombajn 1075 H4; širina hedera 4,9 metara, bunker 5 tona, 5 slamtresa, hidropogon, sečka, klima. Cena: dogovor. Tel: 064/700-58-75

• Povoljno prodajem nove, nekorišćene čerupalje za piliće, testirane, novo, garancija, cena 110 EUR. Tel: 064/595-97-20.

• Na prodaju prikolica za traktor jednoosovinka, nosivost 5t. U super stanju, bez ikakvog ulaganja. Registrovana, nove tablice. Gume skoro nove. Tel: 060/821-39-57.

• Prodajem rotacionu kosačicu SIP Šempeter, u dobrom stanju, remontovana pre dve sezone, u radu. Tel : 064/870-94-55.

• Na prodaju prskalica Morava m 100 litara. U vrlo dobrom stanju. Kapacitet 100 litara. Motor dmb 1.8-kw, pumpa originalna Morava. Crevo visokog pritiska novo 50 metara (2x25m). Pištolj-top nov italijanski sa keramičkom diznom. Mešač tečnosti... Veoma mali potrošač. Tel: 064/276-19-82.

Prodajem krunjač ručni, tučani. Tel: 022/685-081, 064/4615-799

• Prodajem Tifon marke Agropanonka, duzine 220 metara sa krilima. Tel: 064/497-08-20.

• Na prodaju klimer. Tel: 064/960-86-33.

• Na prodaju samoutovarna prikolica za detelinu. Tel: 069/169-19-82.

• Na prodaju žitna sejačica sa lulama engleske proizvodnje. Širine 2,5m. Garažirana. Tel: 063/778-68-44.

• Na prodaju setvospremač širine 2,80, u dobrom stanju. Tel: 066/208-498.

• Prodajem traktorsku prikolicu. Tel: 060/735-00-58.

Prodajem Zmaj berač, dvoredni, za kukuruz - 222. Tel: 063/825-65-14.

• Na prodaju bočna kosa Olt. Tel: 061/171-50-38.

• Na prodaju rasturivač za đubrivo odžački. Tel: 069/147-12-65.

• Na prodaju 2 pluga sa tri brazde IMT i 1 plug sa dve brazde IMT. Tel: 022/715-641.

• Na prodaju dve prikolice Zmaj, 7 T, registrovane, u odličnom stanju. Tel: 022/715-641.

• Prodajem prikolicu za prevoz stoke. Dimenzije dužina 2.2 metra, širina 1.3 metra, dubina 1 metar. Kombinacija drvo-metal. Tel: 022/4-58-050.

• Na prodaju plug i špartač i drljača. Tel: 063/425-797.

• Na prodaju trobrzani plug IMT 756. Tel: 061/222-74-32.

• Prodajem dvobrazni plug IMT-701. 14 coli. Visina 70 cm. Cena: 170 evra. Tel: 064/155-98-38.

• Prodajem dvobrazni plug. Cena dogovor. Tel:022/662-077 (Stanko).

• Na prodaju presa za seno poljska Z 224, 1987. god, u odličnom stanju. Tel: 063/531-155.

• Spingla za Zmajeve prikolice. Tel: 063/890-76-75.

• Prodaja poljoprivrednih mašina. Setvospremači. Tel:063/832-83-73.

• Setvospremač širine 2,80, u dobrom stanju. Tel:066/208-498.

• Muzilica. Skoro nova, radila do 3h, očuvana, uz nju idu i cevi i sve što je potrebno. Tel: 065/271-37-78.

• Plug Leopard L 30 sa točkom. Tel: 066/208-498.

• Prodajem vrata za hladnjaku dimenzija 90x195cm, vrlo malo koristena u odlicnom stanju, za vise informacija pozovite... Tel: 064/166-89-12.

• Topliner. Tel: 061/264-23-66.

• Prodajem: plug, špartač i drljaču. Tel: 063/425-797.

• Prodajem rasturivač za đubrivo odžački. Tel: 069/147-12-65.

• Prodajem trobrzani plug IMT 756. Tel: 061/222-74-32.

• Prodajem Špartač 2 reda IMT. Tel: 064/224-61-03.

• Prodajem tanjiraču 24 tanjira, leskovačka. Može i zamena za veću. Tel: 064/224-6103.

ZEMLJA, PLACEVI, KUĆE, STANOV I, LOKALI

• Prodajem 5 jutara zemlje u Kuzminu sa 2 komada blizu sela kraj puta za Bosut. Šojić Nebojša. Tel: 06-3/80-54-976.

• Prodajem građevinsko i poljoprivredno zemljište, površine 6 jutara na Eremu i kraj autoputa. Tel: 064/20-19-310.

Prodajemo univerzalni selektor za čišćenje zrna i semena svih poljoprivrednih kultura, cveća i ukrasnog bilja.

Tel: 063/8334-064 i 063/589-780

• Prodajem kuću sa pomoćnim objektima u Mandelosu, Pinkijeva 67. Tel: 062/625-955.

• Menjam pola kuće 100m2 u centru Beograda kod Skupštine, CG za kuću u Sremskoj Mitrovici uz doplatu. Tel: 065/324-40-935 i 060/613-53-77.

• Prodajem stariju kuću u Šuljmu. Tel: 632-263 i 069/24-04-964.

• Prodajem kuću u Lačarku Nikole Tesle 19. Tel: 066/90-46-830.

- Prodajem 75 ari zemlje u Noćaju. Tel: 063/248-011.

• Prodajem kuću u blizini naselja Matije Hudi, ulica Vladimira Matijevića. Tel:063/321-255

• Prodajem kuću površine 110m2, centralno grejanje, novo kupatilo. Karađorđeva 22, Sremska Mitrovica. Tel: 063/150-20-17 i 022/621-051

• Prodajem 75 ari zemlje u Noćaju. Tel: 063/248-011.

• Prodajem kuću u Sremskoj Mitrovici ulica Karađorđeva. Tel: 060/640-22-66.

• Prodajem kuću 200m2, tri celine sa dvoreštem 10 ari i pomoćnim objektima uži centar Sremske Mitrovice. Tel: 063/7793-1723 i 022/625-380.

• Prodajem kuću u Novom Sadu 300m2, povoljno. Tel: 063/55-33-25.

• Kuća na prodaju severno od Pl-aninske 160m2 zamena za garsonjeru uz doplatu. Zvat posle 16 časova. Tel: 062/869-9-843.

• Prodajem kuću sa lokalom 250m2 na 10 ari placa preko puta Pokrajinskog supa, Palanka 128, Sremska Mitrovica. Tel: 061/655-34-24.

• Izdajem jednosoban stan u Sremskoj Mitrovici, Naselje Matije Hudi. Tel: 022/626-209 i 063/535-530.

• Prodajem dvosoban stan u naselju Orao, prvi sprat, CG, 67m2. Tel: 063/321-255

• Prodajem dvosoban stan u naselju Stari most, četvrti sprat, CG, 58m2. Tel: 065/32-11-255

v Prodajem jednosoban stan prva zgrada do Zmajeve škole, u nadogradnji 35m2, uknjižen, potpuno namešten. Povoljno. Tel: 062/302-8-53.

• Prodajem plac (8.005 m2) sa kućom, objektima i ispuhom za koze, vinogradom, voćnjakom i livadom na Lipovači kod Sida (prilaz sa 3 strane), ili menjam za kuću u Erdeviku. Dogovor. SMS/Tel: 064/1629-737

• Izdajem namešten stan u Kamenjaru. Tel: 064/652-26-04.

• Prodajem 75 ari zemlje u Noćaju. Tel: 063/248-011.

• Prodajem kuću u Sremskoj Mitrovici ulica Karađorđeva. Tel: 060/640-22-66.

• Prodajem jedno jutro zemlje na izlazu iz Lačarka sa leve strane prema Martincima. Tel: 062/87-78-380.

• Prodajem stariju kuću u Šuljmu. Tel: 022/632-263 i 069/24-04-964.

• Prodajem kuću na tri sprata 13,-60x11m2 u Lačarku, Cerska 106 može zamena za kuću u Bosni ili za kombi. Tel: 00/941/632/414-078.

• Prodajem dva jutra zemlje pored asfalta i 2,5 jutra pod šumama i kuću u selu Ljuba kod Erdevika. Tel: 069/613-632 02/613-632.

• Prodajem 75 ari zemlje u Noćaju. Tel: 063/248-011

• Prodajem kuću u Sremskoj Mitrovici 85m2 plus pomoćne prostorije, plac 9,5 ari. Tel: 064/806-08-00

• Prodajem jutro šume u Kuzminu, Vrtič. Tel: 668-790

• Prodajem jedno jutro zemlje na izlasku iz Lačarka sa leve strane prema Martincima. Tel: 062/8778-380

• Prodajem kuću sa centralnim grejanjem, Matije Hudi, 52.000 evra, cena nije fiksna. Tel: 063/166-18-50

• Prodajem kuću na tri sprata 13,60x11 m2 u Lačarku, Cerska 106, može zamena za kuću u Bosni ili za kombi. Tel: 00941632414078

• Prodajem kuću u Sremskoj Mitrovici ulica Karađorđeva. Tel: 060/640-22-66

• Prodajem kuću u Mariborskoj ulici 84A. plac 5 ari. Tel: 063/32-12-55

• Prodajem 75 ari zemlje u Noćaju. Tel: 063/248-011.

• Prodajem kuću u Sremskoj Mitrovici 85m2 plus pomoćne prostorije, plac 9,5 ari. Tel: 064/806-08-00.

• Prodajem kuću u Karađorđevu ulici 90m2 plac 5 ari. Tel: 063/321-255.

• Prodajem kuću sa lokalom preko puta Pokrajinskog SUP-a, ulica Palanka 128. Tel: 061/655-34-24.

Prodajem vikendicu sa šljivikom u Krčedinu sa pogledom na Dunav (vikend zona). Plac 42 ara, 220 stabala šljiva 12 godina stare, asfaltni put, trofazna struja. Cena 20.000 evra. **Mob: 063/592-235**

• Prodajem jutro zemlje u Kuzminu potez Vrtič. Tel: 668-790.

• Prodajem zemlju u Građevinskoj zoni u Sremskoj Mitrovici preko puta "Provamina" 56 ari. Cena 4 evra po kvadratu. Tel: 069/622-453.

• Prodajem spratnu kuću 240m2 i pomoćnu zgradu, naselje Orao, moguća zamena. Tel:060/624-06-20

• Prodajem kuću sa pomoćnom zgradom u Lačarku. Tel: 022/670-495.

• Prodajem kuću u Sremskoj Mitrovici. Tel: 062/86-99-843.

POLJOPRIVREDNI PROIZVODI

• Prodajem soju rod 2015 za ishranu stoke.. Cena po dogovoru. Za dalje informacije pozovite na tel. Tel: 06-3/539-301.

• Prodajem muskantne bundeve na veliko i malo! Tel: 064/666-08-66.

• Na prodaju Viljamovka. Tel: 064/023-06-77.

• Na prodaju Stočni grašak Angel. Tel: 065/343-91-15.

• Prodajem šljivu. Tel: 064/114-50-17.

• Prodajem baliranu detelinu oko 1000 bala nije kislalazi se u seniku. Tel: 063/845-08-37.

SREMSKA POLJOPRIVREDA

PRETPLATITE SE!!!

Godišnja pretplata 800,00 dinara

Svakog meseca na Vašu adresu

Novine za savremenu poljoprivredu

Nazovite smesta

615-200

POLJOPRIVREDNI PROIZVODI

- Prodajem suve tikve vrg. Imam više vrsta, stare su 7 godina, u količini do 10 000 komada. Tel: 065/237-53-43.
- Na prodaju balirana detelina luce-rka. Tel: 064/217-77-33.
- Prodajem pasulj žuti ili takozvani "sumporaš". Prebran ručno. Pakovan u vrećice po 10 kilograma. Tel: 064/210-62-11.
- Svež plod aronije, prva klasa, berba 2014, 350 din/kg. Na veće količine dogovor. Tel: 062/966-55-35.
- Na prodaju paulovnja (Paulownia) – seme. Tel: 064/281-06-62.
- Prodajem dvogodišnje i trogodišnje sadnice aronije, ove godine radjaju. Tel: 064/319-31-12.
- Prodajem raž, količina oko 2t. Srem, okolina Iriga. Tel: 062/155-9-2-99.
- Prodajem baliranu detelinu. Tel: 06-4/870-94-55.
- Prodajem rasad paprike babure Blondi i Bobita. Tel: 063/510-868.
- Prodajem očišćene lešnike prve klase na manje količine, do 100kg. Za dogovor oko dostave ili za više informacija pozvati na broj telefona dat u oglasu. Tel: 063/204-089.

USLUGE, POSLOVI

- Tražimo molare, gipsare, keramičare sa iskustvom za rad u Nemačkoj. Plata po dogovoru, imaće smeštaj. Pošaljite svoj cv na mejl. email: senad007mujić@gmail.com.
- Časovi klavira, solfeđa, teorije muzike i džez gitare, cena po dogovoru. Tel: 065/244-21-95.
- Ozbiljna žena, radila bih kućne poslove, plata po dogovoru. I prodajem očuvan kauč, cena po dogovoru. Tel: 066/939-26-58.
- Potrebna slobodna žena bez obaveza do 40 godina za kućne poslove. Tel: 063/616-150.
- Žena 57 godina čuvala bi starije osobe područje Sremska, Mačvanska Mitrovica i Lačarak. Tel: 064/524-91-53.
- Uslužno krečenje i gletovanje popust za penzionere 30%. Tel: 061/145-6652
- Slikam portrete u svim tehnikama (olovka, pastel, ulje) prodajem slike (ulja na platnu, akvareli i druge tehnike). Tel: 062/971-37-52.

DOMAĆE ŽIVOTINJE

- Na prodaju krmača mangulica sa pet prasića starih četiri meseca, za ostale informacije nazvati. Tel: 064/239-46-62.
- Prodajem mlade pekinske patke, težine oko 3.5kg. Cena 250 din. po kilogramu. Za više informacija, nazvati. Tel: 063/811-73-93.
- Prodajem 10 mladih sjagnjenih ovaca rase vitemberg i bosanska pramenka. Tel: 063/854-92-17.
- Prodajem bele tovne piliće od 01.04.2017. 2500 komada težine oko 2,5kg. Cena po dogovoru. Tel: 064/468-59-41.
- Prodajem 5 krava simentalki. Tel: 064/077-6761.
- Prodajem debele svinje, cena po dogovoru. Tel: 064/120-9911.
- Prodajem 5 krava simentalki, 3 su u drugoj laktaciji i dve junice su oteljene pre dvadeset dana sa jednim teletom svaka, sve krave su od austrijskih bikova. Tel: 021/297-60-88.
- Ovan na prodaju. Tel: 062/182-07-92.
- Prodajem ovce. Tel: 063/724-1-7-76.
- Prodajem 3 suprasne krmače, suprasnosti od mesec i po i dva meseca i tri nazimice starosti od godinu dana. Prodaja može i pojedinačno... Svaki vid dogovora moguć. Tel: 065/477-50-36.

SREMSKA POLJOPRIVREDA

- **Sa "Sremskom poljoprivredom" na sremskim poljima, farmama i vašim gazdinstvima**
- **„Sremska poljoprivreda" svakog drugog petka na kioscima i u pretplati na vašu adresu**
- **Kako da unapredite sopstveni agrobiznis – kako do boljih prinosa na vašim poljima, kako do profitabilnog uzgoja na vašim farmama...**
- **Dragoceni saveti eminentnih stručnjaka, samo u vašoj „Sremskoj poljoprivredi"**

SREMSKA POLJOPRIVREDA

MARKETING
Tel/fax 022/610-496
Mob:063/8526-021

E-mail:poljoprivreda@sremskenovine.co.rs

VOĐENJE KNJIGOVODSTVA POLJOPRIVREDNIM GAZDINSTVIMA KNJIGOVODSTVENA AGENCIJA "KURIR-2" Trg Vojvođanskih brigada BB Sremska Mitrovica, Tel: 063/404-950

PLASTENICI, STAKLENICI

- Pastuv na prodaju. Tel: 063/780-82-40.
- Prodajem debele svinje. Tel: 064/120-99-11.
- Na prodaju prvoklasni bikovi simentalci 13 komada. Cena po dogovoru. Tel: 064/406-64-36.
- **DULEX TIM doo vršimo otkup svinja u klasi ovaca, junadi i teladi – najpovoljnije cene. Informacije telefonom: 069/773-784.**

PČELARSTVO

- Prodajem dva platenika. Hitno i povoljno, dimenzije su 1. dužina 21m x 5m širina, visina 2,2m a drugog dužina 21m x 5,5m širina, visina 2,5m. Tel: 063/847-6913.
- Prodajem omaka lipicanera. Tel: 064/402-3185.
- Prodajem sve vrste ramova za kosnice LR, DB, AZ, rodna voja, od lipovog drveta bez cvora. Ramove saljem brzom postom po dogovoru. Cena neskovanog rama je 30din, a skovanog 37din. Ramovi 2. klase LR 20 din. Tel: 065/247-44-98.
- Na prodaju 20 Až košnica. Košnice imaju krov i postolje i u odličnom su stanju, prodajem i digitalnu vagu, za više informacija pozovite. Cena po dogovoru. Tel: 060/411-41-87.
- Na prodaju košnice sa pčelama. Tel: 064/598-09-59.
- Prodajem pčele na standardnim AŽ ramovima sa leglom i maticom u drugoj polovini aprila i u maju. Tel: 022/342-635.

KUĆNI LJUBIMCI

- Na prodaju Hajkom kunici izuzetno kvalitetni vrhunskog porekla odgajani u vrlo dobrim uslovima. Tel: 063/564-166
- Prodajem zečeve belgijskog orijaša. Tel: 065/290-29-62.
- Na prodaju Hajkom i panon beli. Starosti 2 meseca, cena po mesecu starosti je 500 dinara. Tel: 064/128-10-72.

MOTORNA VOZILA

- Prodajem Kombi Trival turbo dizel godina proizvodnje 2010., Kombi dizel turbo dizel 2012 godište i kombi Dukato godina 2012, prešao 25000 km. Tel: 064/642-62-66

- Prodajem Reno 5, plus delovi. Tel: 064/370-45-93
- Kupujem automobile ispravne i neispravne havarisane do 2000 evra. Tel: 069/133-21-32
- Prodajem FOLKSVAGEN transporter T-5 godina proizvodnje 2006. dizel, očuvan. Tel: 063/115-88-26.
- Prodajem dva kombija Turbo dizel proizvodnja 2010 i 2012-to godište. Tel: 064/642-62-66.
- Prodajem nove i polovne delove za Škodu 105 i 120, gume Barum sa felnama kuku za autoprikolicu i radio za kola. Tel: 064/035-11-25.

RAZNO

- Prodajem magacinske police, rafove 6 nivoa dubina 80 visina 3m, vrlo povoljno, cisternu od poliestera 1500 litara, pumpu od inoxa za pretakanje, povoljno. Tel: 063/225-306
- Prodajem palete, trgovačke vage Bizerba i salamoreznice, sve vrlo povoljno. Tel: 063/225-306
- Prodajem električni šporet. Tel: 065/26-25-723.
- Prodajem antidekubitalni dušek, korišćen 9 meseci. Tel: 064/51-50-181.
- Prodajem krunjač prekrupač, Odžački. Tel: 064/318-82-10.
- Kupujem razne elektromotore, ručni i električni alat, raznu građevinsku i poljo opremu, tanjirače, prekrupače, krunjače, šrafstuke, vinte, poljoprivrednu, etno i drugu antiku, butan boce i prodaja aluminijumske lamperije i limova za pokrivanje. Tel: 061/11-38-356.
- Prodajem 4 alu-felne 15 sa 4 rupe. Tel: 064/37-34-300.
- Prodajem nov parket jesen 600h70 i hrast 500h62. Tel: 065/815-08-65.
- Povoljno prodajem dobro očuvan zamrzivač sandučar 310 litara. Tel: 069/626-130.
- Na prodaju Ladolež ljubičasti-seme. Tel: 064/544-59-53.
- Na prodaju krunjači odžački sa jednom i dve rupe i Lifamovi. Više informacija na telefon. Tel: 063/851-95-78.
- Na prodaju krunjač odžački dobro očuvan i spreman za rad. Tel: 022/742-808.
- Prodajem dve drvene kace za kominu, zapremine od 1200 i 1800 litara. Malo korištene, očuvane. Tel: 064/464-51-46.

- Na prodaju Prekrupač-čekičar na kardanski pogon (310e) i krunjač-prekrupač Odžački sa dve rupe (210e). Sve je očuvano (malo korištene) i u odličnom stanju. Tel: 064/464-51-46.
- Na prodaju stabilan sistem linijske muže za mužu dve krave istovremeno. Tel: 063/528-743.
- Na prodaju stubovi od prenapregnutog betona. Tel: 064/822-61-68.
- Prodajem nove muzilice, posuda 20 litara garancija, monofazna struja, dostava na adresu. Tel: 062/836-67-31.

OSIGURAJTE VAŠE USEVE I PLODOVE u kompaniji sa tradicijom dugom 200 godina! Tel: 064/4615-799

- Prodajem kavezi za koke nosilje i prepelice. Tel: 064/658-93-80.
- Na prodaju stočna vaga od 500 kg za merenje sitne stoke. Dimenzije prostora za stoku 180x75 cm. Visina ograde 85 cm. Tel: 022/461-662.
- Na prodaju kazan Valjevac kovani i iskivan 100 litara. Tel: 064/118-75-05.
- Na prodaju Vagarova vaga. nekorišćena jos stoji na fabričkoj paleti. 2001 godiste. Gazište 85-95 cm. Tel: 062/850-19-12.
- Prodajem rashladni split uređaj H.121-8,1X/BT Alfa Laval sa svim komponentama temperatura rashladjavanja do -4 stepena, zavisno za čega vam treba. Pogodna za čuvanje voća i povrća. Tel: 060/424-65-22.
- Na prodaju kulenska creva, uvozna, sečeno i vezano na 0,5m. Tel: 064/232-25-77.
- Na prodaju detektor (prestanka) rotacije (za kombajne itd.). Tel: 022/310-545.
- Prodajem manju profesionalnu komoru za čuvanje voća i povrća. Tel: 061/655-34-24.
- Prodajem mekana drva. Tel: 064/382-85-34.
- Kupujem tamburaški instrument prim ili bisernicu. Tel: 062/8426-400
- Prodajem Šidalova garažna vrata, 2,40*3 m. Tel: 063-80-70-116.
- Prodajem sreden metalni čamac 6h1,2m. Povoljno. Tel: 063/592-260.
- Prodajem rashladni sistem za farme Sistem 10. Tel: 060/607-01-00.
- Prodajem Sistem hladjenja vodenom maglom za brojlere i koke. Tel: 060/607-01-00.
- Prodajem rasadu krastavca Ajaks. Za više informacija pozvati. Tel: 063/510-868.
- Prodajem električnu profi bešumnu pumpu za pretakanje. Tel: 061/200-32-17.
- Na prodaju saksija "Mediteran" sa podmetačem. Tel: 022/352-526.
- Na prodaju TopLiner. Tel: 061/264-23-66.

- Na prodaju paulovnja Tomentosa rasada u čašama od u 0.5l. Izuzetno dobro ukorenjene, mogućnost sadnje tokom celog perioda vegetacije, što vam je velika prednost u odnosu na sadnicu koju možete saditi samo u proleće i jesen. Čepovana sadnica boluje godinu dana, dok rasada jako brzo napreduje. Pozovi. Tel: 065/205-94-56.
- Prodajem 2 komplet točka (felne+gume) za traktor Belarus 13,6/38. Tel: 064/127-81-61.
- Prodajem motor od Fergusona 533, u dobrom stanju sa svim agregatima. Tel: 064/940-99-44.
- Na prodaju sadnice polane, zdrave, kvalitetne, otporne. Na veliko. Vrlo zahvalna malina, isplativa u svakom slučaju. U prvoj godini podrška, iskustvo, saveti. Nebojša. Tel: 064/538-05-77.

LIČNI OGLASI

- Diplomirani inženjer traži ženu koja može da rađa, moguć lep život. Tel: 618-031 i 064/542-12-77.
- Povratnik iz Švajcarske 48 godina, želi da upozna ženu do 40 godina radi druženja, a moguća i ozbiljna veza. Tel: 063/77-33-946.
- Tražim ozbiljnu ženu bez obaveza za stanovanje bez nadoknade. Tel: 022/670-084.
- Situiran gospodin traži gospođu od 35-50 godina radi druženja ili eventualnog braka. Tel: 621-971.
- Penzioner bez obaveza 58 godina antialkoholičar, materijalno i stambeno obezbeđen traži ženu radi braka do 60 godina. Tel: 065/455-10-98.
- Tražim ozbiljnu devojku radi druženja i braka, prvo SMS. Tel: +38163/893-32-08.
- Udruženje „Moja sreća" iz Gornjeg Milanovca može da upriliči da se devojke iz Rusije udaju u Srbiju. Zainteresovani javite se na 065/552-43-11.
- Muškarac 49 godina sam, bez roditelja traži ženu od 33-40 godina radi braka i porodice. Tel: 064/36-55-896
- Fakultetski obrazovan muškarac, situiran sa imanjem, nepušač iz Sremske Mitrovice, traži ženu koja može da ima porodicu. Tel: 064/542-12-77.
- Tražim ozbiljnu ženu za brak od 25 do 40 godina. Pekar. Tel: 064/41-386-43

SREMSKE PORTAL

www.sremskenovine.rs

POSETITE NAŠ SAJT!

www.sremskenovine.rs

Izložba poljomehanizacije u Sremskoj Mitrovici

Zahvaljujući Kazneno popravnom Zavodu Sremska Mitrovica, ove godine u gradu na Savi po prvi put je održana izložba poljomehanizacije na kojoj su predstavljene poljoprivredne mašine koje se proizvode ovoj ustanovi, kao i proizvodi iz oblasti poljomehanizacije više domaćih kompanija. Najveće interesovanje vladalo je za prikolicu „dubrava“, koje su mogle da se kupe po 15 odsto nižoj ceni.

Izložbu je svečano otvorio ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede **Branislav Nedimović**, a otvaranju je prisustvovala i ministarka pravde **Nela Kuburović**.

Upravnik KP zavoda u Sremskoj Mitrovici **Aleksandar Alimpić** naglasio je da je izložba, koja je prva manifestacija takve vrste u nekom od zavoda u sistemu izvršenja krivičnih sankcija u Srbiji, podrška rastućoj privredi Srbije i da naredne godine sremskomitrovački Zavod planira da proširi spektar proizvoda i da u saradnji sa lokalnom Agencijom za ruralni razvoj, organizuje Sajam poljoprivrede.

Ministarka pravde **Nela Kuburović** je istakla da je izložba još jedan pokazatelj da je Kazneno popravni zavod u Sremskoj Mitrovici u potpunosti proizvodno orijentisan i da može da stane rame uz rame sa drugim proizvođačima.

Zavod je na vreme prepoznao značaj poljoprivrede i davno se na tržištu pozicionirao svojim, sada već svuda prepoznatljivim proizvodima poput „Dubravinih“ prikolica i drljača. Ovi proizvodi Zavoda nisu samo poznati na domaćim prostorima, već i u regionu, a uskoro će biti prisutni i na tržištu Evropske unije – rekla je ministarka Kuburović.

Ministar Nedimović je prilikom otvaranja naglasio da izložba predstavlja još jedan pokušaj da se izdigne poljoprivredna mehanizacija Srbije na mesto koje joj pripada, naročito ako se ima u vidu da se u toj grani industrije u poslednjih 20 do 30 godina

Obilazak izložene mehanizacije

beleži stagnacija i da postoji ozbiljan problem u pogledu proizvodnje traktora i druge mehanizacije.

Bez ove industrije teško da bilo šta možemo da pričamo u budućnosti o srpskoj poljoprivredi i zbog toga je upravo to jedan od segmenata na kojima ćemo ubuduće raditi. Država će u narednom periodu podržati proizvodnju domaće mehanizacije i radiće na rešavanju problema velikih subjekata u tom sistemu, poput IMT-a i IMR-a. Naše mere agrarne politike biće usmerene ka tome da maksimalno koristimo srpske potencijale kako bi naš bruto društveni proizvod u ovom delu učinili što pozitivnijim i kako ne bi morali da uvozimo dodatnu opremu, nego da sve ono što proizvedemo ovde možemo ovde i da realizujemo. Analiza Svetske banke od pre nekoliko dana pokazala je da postoje četiri sektora u kome Srbija može postići još veću vrednost i veći iskorak i da su tu pored automobilske i metalske, i prehram-

beni i drvnopreradačka industrija – rekao je prilikom otvaranja izložbe poljomehanizacije ministar Branislav Nedimović.

Direktor Agencije za ruralni razvoj Grada Sremska Mitrovica **Petar Samardžić**, istakao je da je cilj organizovanja ove postavke udruživanje domaćih proizvođača i jačanje nastupa na tržištu, kao i podizanje konkurentnosti, a jedan od razloga zbog kojeg su organizovali ovu izložbu jeste i želja da razbiju predrasude o ceni i kvalitetu domaće mehanizacije, odnosno da se poljoprivrednici uvere da po vrlo povoljnim cenama mogu da nabave potrebnu mehanizaciju.

Organizator i domaćin izložbe bila je „Dubrava“ – Privredna jedinica za industrijsku proizvodnju KPZ-a Sremska Mitrovica, uz podršku Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Grada Sremska Mitrovica i Agencije za ruralni razvoj Grada Sremska Mitrovica.

Deo bogate ponude

Ministar Nedimović u razgovoru sa izlagačima

U okviru izložbe održana je prezentacija IPARD programa i mera agrarne politike, koju su vodili pomoćnici ministra **Zoran Janjatović** i **Nenad Katanić**, kao i direktor Uprave za agrarna plaćanja **Žarko Radat**. U kulturno zabavnom delu programa učestvovali su tambu-

raški orkestar „Sremska banda“ iz Sremske Mitrovice, trubački orkestar **Danijela Jokanovića** iz Šida, kao i recitatori **Aleksandar Krstajić** i **Bojan Petrović**.

S. Mihajlović
Foto: M. Mileusnić

KUZMIN

Sajam svinja i poljoprivrede

Kuzmin je i ove godine bio domaćin Sajma svinja i poljoprivrede koji se po 17-ti put održao u ovom selu, a čiji organizatori su Udruženje odgajivača svinja „Graničar“ i Mesna zajednica Kuzmin.

Tokom dva dana koliko je Sajam trajao održana su brojna predavanja za stočare, predstavili su se proizvođači poljoprivredne mehanizacije, stočne hrane, kao i izlagači svinja. Učestvovala su 22 proizvođača hrane i poljomehanizacije, kao i 11 izlagača svinja, a ovogodišnju manifestaciju otvorio je načelnik Gradske uprave za poljoprivredu **Vladimir Nastović**.

–Kuzmin je selo koje održava tradiciju organizovanja ovog Sajma na kome se promoviše poljoprivreda. Grad Sremska Mitrovica podržava ovakve manifestacije i radimo na tome da

unapredimo našu poljoprivredu. Želimo da se mladi opredele da ostanu i da rade u selima – rekao je načelnik **Vladimir Nastović**.

Vladislav Živanović, predsednik Udruženja odgajivača svinja „Graničar“ Kuzmin, rekao je da ovo Udruženje ima 30 članova uglavnom mlađih poljoprivrednika koji su ambiciozni u pogledu bavljenja uzgojem svinja.

–Želimo da povećamo i podignemo mesnatost naših svinja pošto se u poslednje vreme one plaćaju na liniji klanja. Još uvek nismo postigli kompromis sa klanicom „Mitros“, jer su ugovori koji su nam ponuđeni neprihvatljivi, tako da nam novi pregovori sa njima tek predstoje. Ovaj Sajam nam znači mnogo, prvenstveno jer nam je to prilika da promoviramo naše selo – rekao je **Vladislav Živanović**, predsed-

Načelnik Vladimir Nastović

nik Udruženja „Graničar“ Kuzmin.

Kako je istakao **Petar Samardžić**, direktor Agencije za ruralni razvoj Grada Sremska Mitrovica, veoma značajno je to što se u okviru Sajma održavaju edukativna predavanja o uzgoju svinja, jer se na taj način pomaže poljoprivrednicima koji se bave ovim poslom i dodao:

–Ova manifestacija je korisna za poljoprivredne proizvođače i stočare iz Srema i Mačve, a s obzirom da su ovde prisutni i izlagači, to je prilika da svi međusobno razmene iskustva. Osim svinja, ove godine je raznovrsna ponuda i raznih drugih proizvoda, tako da će Agencija za ruralni razvoj

Grada Sremska Mitrovica nastaviti da podržava ovakve manifestacije koje za cilj imaju unapređenje svinjarstva i odgajivačkih programa uopšte, s obzirom na to da uzgoj svinja može zaista da bude budućnost poljoprivrede i pokretač ruralnog razvoja ovog dela Srema.

Među proizvođačima stočne hrane i ove godine svoj štand imala je kompanija „Hranaprodukt“. Oni su ove godine na Sajmu u ponudi imali širok spektar hrane, od pilećeg do svinjskog programa, kao i dopunske smeše i premikse, među kojima su u ponudi i neke nove, poput „Provita“ koji je namenjen većim proizvođačima.

Izlagač **Živan Stanojević** iz Kuzmina bavi se uzgojem svinja još od 1975. godine.

– Skoro svake godine dolazim na sajam. Imam 70 godina i neću više da držim svinje, a mladi ljudi ne vole da se time bave. Ipak će mi biti žao da prekinem, ovo mi je nekako u srcu. Što se tiče rase imam Pjetrene za osemenjavanje – kaže **Živan Stanojević**.

U okviru manifestacije održano je i takmičenje za najbolji kulen u prirodnom crevu, na kome je pobedio **Nenad Vojinović** iz Kuzmina, dok je drugo i treće mesto pripalo **Slavoljubu Njegiću**, takođe iz Kuzmina.

U kulturno umetničkom programu nastupili su tamburaši Kulturnog centra Kuzmin, kao i folklorni ansambl iz Bosuta i Erdevika.

S. M. - M. M.

Izložba svinja na sajmu u Kuzminu

Veliko interesovanje za stočnu hranu